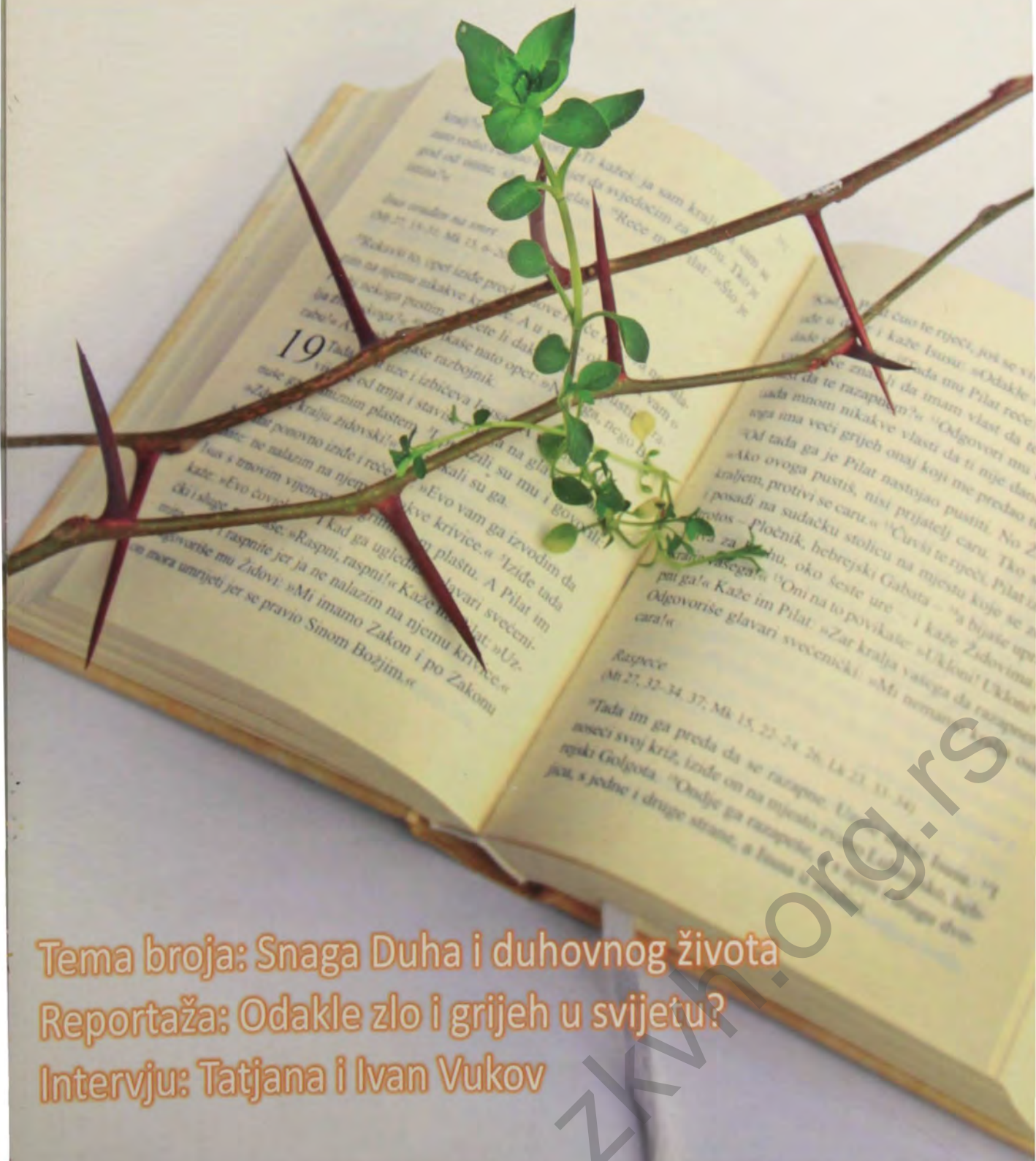

Katolički list

Zvonik

GOD. XVIII. BR. 3 (197) Subotica, ožujak (mart) 2011. 150,00din

Tema broja: Snaga Duha i duhovnog života
Reportaža: Odakle zlo i grijeh u svijetu?
Intervju: Tatjana i Ivan Vukov

zkm.org.rs

Blagoslov trudnica u župi sv. Roka

Pepelnica na Bikovu

Biskup u Zajednici Hosana

Škola animatora u Sonti

Književno prelo

Župno Kersko prelo

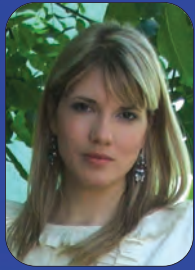

Obljetnica rođenja prof. Bele Gabrića

Prelo sjećanja u Bunjevačkom kolu

Gordost ne, dostojanstvo da!

Kad sam se nedavno s posla vraćala kući, susrela sam dvije sestre, od kojih jedna ima bliže osamdeset godina, kako žure u crkvu. Već izdaleka zadivila me brzina koraka starije, pa sam joj kad smo se susrele morala to i izreći, diveći se njenom optimizmu i vedrini unatoč godinama, a koja danas nedostaje i puno mlađima. No, ono što me je zapravo ostavilo nijemom bilo je pitanje jedne od njih: „Tek sad se vraćaš s posla? Jesi li gladna?“. Nije primijetila, ali oči su mi se zacaklile. Satima nakon našeg susreta odzvanjalo mi je u glavi njeno pitanje. Koliki danas prolaze jedni pored drugih a da se ni ne upitaju kako su, neki se čak prave da drugoga ne vide pa ponosno nastave dalje...

Nekoliko dana prije toga, u jutarnjem programu gledala sam priču o dvoje djece koji žive na selu, djevojčice od trinaest i dječaka od deset godina, koji su silom prilika ostali bez oba roditelja, a potom i bez djeda i bake. Ostali su, dakle, prepušteni sami sebi. Unatoč tužnoj i teškoj situaciji, ova hrabra djevojčica svjedoči da ustaje u pet sati ujutro kako bi nahranila stoku i pomuzla krave (baka ju je prije smrti naučila praviti sir), a potom pješice nekoliko kilometara nastavila put škole. Nakon akcije koju je pokrenula novinarka koja je radila prilog, skrbništvo nad njima preuzeo je njihov rođak, a za njihove potrebe izgrađena je i kuća u obližnjem gradu, kako više ne bi morali ostati na selu. Na upit što joj nakon preseljenja najviše nedostaje, djevojčica je odgovorila: „Nedostaje mi društvo, ali i selo, duge šetnje do škole, priroda...“. A onda na poslu čujem opet tužnu priču o djevojci koju susrećem svakodnevno, a koja je nakon završene više škole bila primorana prihvatiti posao čistačice (nježnost i vedrinu na njenom licu teško da bih mogla opisati) kako bi sa samo dvadeset i dvije godine, nakon smrti oba roditelja, mogla prehraniti sestru od šesnaest i brata od trinaest godina!

Dostojanstvo, dakle, izvire i rađa se u čovjekovu srcu i u poniznosti, a

ne u gordosti i pokušaju da budemo „nešto“, a ne i „netko“.

Život doista priča tužne priče! Ove gore spomenute samo su kap u moru tužnih priča za koje ni ne znamo, premda su oko nas! Svakodnevno čujemo i svjedoci smo tolikih tužnih sudbina, da je skoro nemoguće ostati hladan, a da emocije koje se pri tom oslobode, ne nukaju na razmišljanje i promišljanje... Isus kaže: „Bdijte, jer ne znate ni danas ni časa“. Doista, u samo jednoj sekundi život nam se može promijeniti iz korijena. I što je onda od svega u životu važno? Ugled, čast, znanje, posao, položaj u društvu, materijalna sigurnost i gordost koja je često s tim povezana, ili pak sačuvano ljudsko dostojanstvo, vjera i blizina ljudi koji nam mogu pružiti ruku. Kad skinemo maske i sve „naljepnice“ koje vežemo uz vlastito ime, i kada se pogledamo u zrcalu, svi smo mi u jednom jednaki: u dostojanstvu i pred Božjim licem!

Korizma je! Pokušajmo ju zaviti u dostojanstvo, zaboravljajući na gordost. Puno je onih kojima je oduzeto ljudsko dostojanstvo, koji su lišeni osnovnih životnih potreba. Da bismo druge učinili sretnima, ne treba puno! Jer „po plodovima će nas našim prepoznati“ (Mt 7,20).

Zamjenica glavnoga urednika

Iz sadržaja

Križni put sluga Božjeg o. Gerarda.....	5
Tema: Snaga Duha i duhovnog života.....	6
Proslava rođendana umirovljenog biskupa	17
Reportaža: Odakle zlo i grijeh u svijetu?	23
Intervju: Tanja i Ivan Vukov.....	26
Blagoslov trudnica	28
Kutak za katehete: Župna kateheza kroz rad u parovima.....	31
Psiholog odgovara: Deset posto mozga.....	34
Kršćanski stav: Pacijent ili pokvareni stroj koji treba popraviti?!.....	35
Mladi: Internet – kreacija koja će prožderati tvorca	42
Vjernici pitaju: Čemu danas post.....	47

Vrijeme šutnje odmara dušu

Piše: Nevena Gabrić

Mir, tišina, skromnost, poniznost, molitva, odricanje, pokora, male žrtve, pognuta glava, pepeo na čelu, post, ispovijed, iskreno kajanje, križni put, nježne stidljive ljubičice, miris proljeća... korizma. Dobra prilika da pođemo s Isusom u tišinu pustinje. Jer, *sve ima svoje doba*, kaže Propovjednik, *vrijeme šutnje i vrijeme govorenja* (Prop 3,1.7). Tako nam i ovo korizmeno vrijeme šutnje Bog nudi da u njemu tražimo skrivene ljepote. Ako se potrudimo, ovih 40 dana može pomoći našoj duši da se odmori i opet dođe k sebi.

Korizma me uvijek najprije podsjeti na post. Dok sam bila mala, i sama riječ *post* mi je djelovala nekako strogo. Tu kratku riječ su mama i tata izgovarali s toliko poštovanja da sam, i ne znajući njezino pravo značenje, osjećala da se radi o nečemu uzvišenom i važnom. Kada bi tata ozbiljno rekao: *Sutra je post*, znala sam da će to biti dan neke fine, svečane tišine, kada su nam pogledi blaži nego inače, kada smo svi pomalo gladni a nitko se ne usudi to naglas reći, kao da nas baš taj isti osjećaj praznine u trbuhu čini zadovoljnim i dostojnim veličine toga dana. Rado se toga sjećam.

Danas nas post može podsjetiti na Isusove riječi koje kažu da su *uska vrata i tijesan put koji vodi u život* (Mt 7,14). Dok čovjek posti, u njemu se događaju promjene: tijelo i duša se pročišćuju, jednostavan način života daruje jasnoću i duševni mir. Kažu da je post poput selidbe: rješavamo se nepotrebnih stvari i počinjemo iznova. Iz tijela se uklanjaju štetne tvari i stvaraju se svježije stanice. Osjetila se izoštravaju. Osobito oči postaju budnije, bistrije, sjajnije, življe, mogu intenzivnije gledati. Početak je težak, jer nas isprva muči osjećaj gladi, ali se na kraju pokaže ona usređujuća strana: postajemo opušteniji, te dobivamo pozitivan stav prema životu.

Razmišljanje o korizmi nas mora dovesti i do križa, prvo Isusova, pa onda i do našega. O našim životnim križevima koje bismo trebali rado prihvaćati, veoma nam lijepo govori sv. Leopold Bogdan Mandić. Uvjerava nas da *nije uvijek potrebno činiti izvanrednu pokoru. Dovoljno je strpljivo podnositi nevolje našega bijednog života: nerazumijevanja, nezahvalnosti, poniženja, razne patnje... To sve predstavlja križ koji je grijeh natovarilo na naša leđa i Bog je to htio da bude sredstvo našeg otkupljenja. Ali da bi sve te nevolje bile djelotvorne za dobro naše duše, nije potrebno nastojati da ih pošto-pošto izbjegnemo... To nije kršćanski duh. To ne bi značilo uzeti svoj križ i ići za Isusom, već bismo time izbjegavali svoj križ. Zato nam ne preostaje drugo nego da ih što prije zavolimo, pa i zahvalimo za svoje križeve. A možemo imati na umu i Beethovenovu ohrabrujuću misao kada kaže da su križevi u životu ljudi poput križeva u glazbi: oni povisuju!*

Zamolimo Gospodina da nam pomogne kada budemo pogođeni nekom boli, da je ne pokušamo zbaciti, već da je nosimo što dalje možemo, da i u velikim žalostima možemo reći: *Neka bude volja tvoja*, i neka nam pošalje snage da, ako tako mora biti, uvijek veselo i nasmijano idemo putem služenja, popuštanja i praštanja.

Snaga Duha i duhovnoga života

Piše: mr. Andrija Anišić

Započeli smo korizmeno vrijeme. Ono se još naziva milosnim vremenom. I Božja riječ koju smo čuli na Čistu srijedu, uvjerava nas da je korizma milosno vrijeme: *Kao suradnici opominjemo vas da ne primite uzalud milosti Božje. Jer on veli: U vrijeme milosti usliših te i u dan spasa pomogoh ti. Evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa* (2 Kor 6,1-2). Možda bismo se mogli upitati zar nije svako vrijeme milosno? Odgovor na to pitanje je jednoznačan: jest! Pa, ipak, Crkva tzv. jaka liturgijska vremena kao što je i korizmeno vrijeme naziva posebno milosnim vremenom. To vrijeme podsjeća nas na Kristovu neizmjernu ljubav prema čovjeku koju je posvjedočio svojom mukom i smrću na križu. To je milosno otajstvo našega otkupljenja i spasenja svijeta. Korizmeno vrijeme nas stoga poziva na obraćenje, na promjenu života i na rast u svetosti. Korizmeno vrijeme je samo po sebi vrijeme duhovne obnove ali se u tom vremenu priređuju i posebne i različite duhovne obnove. Tako smo mi svećenici uoči Čiste srijede imali svoju predkorizmenu duhovnu obnovu u somborskom Karmelu. Mladi „Proroci“ išli su na duhovnu obnovu u Đakovo, a u našoj župnoj zajednici pripremamo duhovnu obnovu za mlade koja će biti posljednjega vikenda ovoga mjeseca. Neposredni, pak, povod za ovu temu jesu duhovne vježbe koje sam nedavno obavio s mojim prijateljem mons. dr. Andrijom Kopilovićem u

franjevačkom samostanu u Osijeku. Da, potrebne su i svećenicima duhovne obnove. Kao i svaki čovjek, i svećenik je u stalnoj napetosti i opasnosti da prednost dade „akciji“ vršeći svoje dužnosti i brojne obveze a da zaboravi na „kontemplaciju“, na vrijeme koje nužno mora posvetiti Bogu i njegovanju svog duhovnog života da bi mogao ostvariti svoje svećeničko poslanje.

Što je to duhovni život?

U Općem religijskom leksikonu (Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, Zagreb 2002.) pod pojmom „duhovnost“ (latinski: spiritualitas) stoji i ovo: *Duhovnost čine sustavni postupci kojima religiozni čovjek interiorizira duhovna i moralna načela svoje religije; duhovno stanje postignuto tim postupcima (molitva, askeza, vjerska praksa, meditacija, kontemplacija, duhovno štivo). Može biti pučka (pučka pobožnost) i elitna (meditacija, kontemplacija). Osim toga svaka religija (i konfesija) ima svoju duhovnost. Pa tako govorimo o židovskoj, kršćanskoj, katoličkoj, pravoslavnoj, protestantskoj, muslimanskoj, hinduističkoj, budističkoj, itd. duhovnosti. Može se govoriti i o duhovnosti pojedinog crkvenog reda i razdoblja (patriistička duhovnost, srednjovjekovna, benediktinska, franjevačka, isusovačka...). S obzirom na staleže duhovnost može biti laička, klerička i redovnička.*

Malo drukčije govori o duhovnom životu „Suvremena katolička enciklope-

dija“ (Slobodna Dalmacija, Split, 2005.). Pod pojmom „duhovni život“ stoji kako je taj pojam nastao u vrijeme kada su vjernici materijalne stvari smatrali negativnima, misleći da one ne pomažu bogougodnom životu. *Doima se kao da bi duhovni život odbacivao materiju kao nešto što nije dobro, slično kao što se doima da unutarnji život, što je samo inačica za duhovni život, odbacuje vanštinu kao nešto što ne valja.* Međutim, nakon učenja II. vatikanskog sabora, stoji u spomenutoj enciklopediji, o unutarnjoj vrijednosti vremenitih stvari vjernikovo učenište treba ugraditi u vlastito predanje Bogu. Kao što svećenik u liturgiji upravlja svoj život prema Bogu, tako i oženjen čovjek, ili stručnjak u svom poslu, također može upraviti svoj život prema Bogu. S druge strane, svećenik u slavljenju liturgije može biti isto tako samoživ kao što svjetovnjak može biti samoživ zlorabeći moć novca. Prema tome, duhovni se život odnosi na nastojanje kršćanina da čitav svoj život usmjeri prema Bogu.

Iako je u povijesti bilo stupnjevanja duhovnog života, kako je naglasio spomenuti leksikon, Drugi vatikanski sabor je otklonio svaki elitistički pristup duhovnom životu kakvih je u povijesti bilo veoma mnogo i ustrajao na tome da je izvor duhovnog života u sakramentalnom životu, da čovjek duhovno raste ako svakodnevno raste njegova ljubav, da je središte svakog duhovnog obogaćenja život Duha Svetoga u nama, i da su kršćani pozvani na svetost sudjelovanjem u životu svete Crkve. Sabor je pozvao na svetost, učinivši duhovni rast dijelom svakodnevne odgovornosti svakog pojedinog kršćanina.

Kako živjeti duhovnim životom?

Mogli bismo pojednostavljeno reći da živjeti pravim duhovnim životom znači svaki dan posvetiti lijepi dio svoga vremena molitvi. Molitva može biti različita kao što je krunica, čitanje molitava iz molitvenika, čitanje i razmatranje Svetoga pisma, razne pobožnosti kao što je u korizmi Križni put. No svakako je „vrhunska molitva“ sveta misa. Sudjelovanje u svetoj misi nedjeljom i radnim danima je Bogu najdraži susret s čovjekom vjernikom, osim toga to je i prilika za susret s braćom i sestrama u

vjeri. Nema duhovnog života, kako smo čuli, bez sakramentalnog života. Zato svaki koji je kršten mora učiniti sve da bi primio i ostale sakramente kršćanske inicijacije – ispovijed i euharistiju, te napose krizmu. Oni koji žele živjeti u braku i osnovati obitelji trebaju se vjenčati u crkvi, u teškoj bolesti trebamo potražiti pomoć od Boga po sakramentu bolesničkog pomazanja. Bez sakramentalnog života nema duhovnog života, nema svetosti pa samim tim ni istinske radosti, mira i sreće.

Osim navedenih oblika duhovnog života, valja istaknuti još jedan poseban oblik molitve a to je osobna molitva. To je osobni razgovor sa živim Bogom. U toj molitvi bez krunice u ruci, bez molitvenika ili Svetoga pisma, razgovaramo s osobama Presvetoga trojstva. Jednako se u toj molitvi možemo obraćati Ocu, Sinu i Duhu Svetomu. U toj molitvi Bogu se klanjamo, slavimo ga, hvalimo njegovo sveto ime, zahvaljujemo mu na primljenim milostima, molimo ga da nam oprostí grijehe i propuste, ali ga i molimo za sve ono što nam je potrebno za duhovni i tjelesni život. U ovoj molitvi važno je također i slušanje Boga, odnosno oslušivanje poticaja Duha Svetoga. Bog nam uvijek ima što reći. On nam u molitvi upućuje riječ ohrabrenja, prijekora, poticaja, a najviše nam ponavlja da nas ljubi neizmjerljivo, jer od te svijesti da je voljeno biće, čovjek najviše živi i najbolje „funkcionira“ i kao čovjek i kao vjernik. O, kad bismo shvatili kako je dragocjena i važna ta osobna molitva! Pokušajmo pronaći svaki dan kutak i trenutak za takvu molitvu. Barem pola sata. Najbolje bi bilo to učiniti ujutro. Naš bi se život i naše „funkcioniranje“ promijenilo. Na posao bismo išli radosno, s osmijehom susretali ljude, radili bismo marljivo i s ljubavlju, a u susretu s poteškoćama i u

nepredviđenim situacijama ne bismo „izgubili živce“, nego bismo sve odmah osvijetlili „božanskim reflektorom“ i kroz razgovor s Gospodinom zauzeli pravi stav ili donijeli prave odluke.

Sve je lakše s Gospodinom, koji nas onda upućuje i na braću i sestre, koji će nam pomoći u zajedništvu molitve i ljubavi.

Duhovna obnova – duhovne vježbe

Osim redovitog duhovnog života preporuča se vjernicima za rast u svetosti i posebne duhovne obnove odnosno duhovne vježbe. Već spomenuta Svremena katolička enciklopedija o duhovnoj obnovi i duhovnim vježbama piše sljedeće: *Duhovna obnova i povlačenje u osamu u vjerskom smislu znači povlačenje od uobičajenih djelatnosti kroz duže vremensko razdoblje zajedništva s Bogom u molitvi, razmatranju i drugim duhovnim vježbama. Duhovne obnove čine laici, redovnici, redovnice i svećenici obično odlazeći u kuću osame ili na neko drugo samotno mjesto. Ako nije moguće takvo dugotrajno prekidanje svakodnevnih poslova, duhovna se obnova može činiti u svakodnevnom životu odvajajući dio vremena svakoga dana za duhovne vježbe.*

Kršćanska duhovna obnova i povlačenje u osamu, bez obzira na trajanje ili oblik, ujedno oponaša i Isusove četrdesetodnevne molitve i post u pustinji prije nego je započeo svoje javno djelovanje, te njegovo često povlačenje u pustinju da bi u osami bio u zajedništvu s Bogom. /.../

Svaka duhovna obnova tradicionalno se sastoji, čak i za mladež, od tišine, određenog vremena provedenog u samoci, te barem minimuma asketskih čina. Sadržaj duhovne obnove uglavnom se uzima iz Svetoga pisma, osobito iz No-

voga zavjeta. Liturgijsko vrijeme korizme, s naglaskom na asketskim praksama te na javnim i osobnim molitvama koje su priprema za slavljenje vazmenoga otajstva, već se dugo smatra duhovnom obnovom cijele Crkve.

Mnogi čine duhovnu obnovu da bi donijeli ozbiljnu odluku u duhu duboke molitve i ovisnosti o Božjem vodstvu, ili da se pripreme na neku svečanu obvezu. Oni koji svake godine čine duhovnu obnovu nadaju se susretu s Bogom i sa samim sobom, koji će ih dovesti do obraćenja, veće unutrašnje čistoće i duhovnog zrenja.

Duhovno vodstvo

I kao sjemeništarač i kao bogoslov imao sam ispovjednika i duhovnika a imam ga i sada kao svećenik. Na bogoslovlju sam svog duhovnika nazvao „trenaerom“. On mi je pomagao rasti u svetosti i ustrajati na putu do svećeništva. Kao svećenik uvijek sam bio spreman primiti ljude na duhovne razgovore ili na ispovijed kroz razgovor.

U Katoličkoj enciklopediji ovako se sažeto govori o duhovnom vodstvu i njegovom značenju: *Duhovno vodstvo je jedan od najdjelotvornijih načina da pojedinac sazna istinu o sebi pred Bogom i pred drugim ljudima. Ono je uobičajeno u različitim religijskim tradicijama... Unutar kršćanske tradicije povijest duhovnog vodstva seže sve do prvih kršćanskih zajednica. Crkve na Istoku također imaju dugu i bogatu tradiciju duhovnog vodstva. Cilj duhovnog vodstva je pomoći čovjeku da se odjene duhom i srcem Isusa Krista, pod vodstvom Duha Svetoga (Fil 2,5). Odjenući se Kristovim duhom znači produbiti svoj osobni odnos s Bogom, proživjeti život u vjeri, nadi i ljubavi prema drugima u svom svakodnevnom životu. Stoga se duhovno vodstvo tiče svih odnosa u životu pojedinca, njegove molitve i načina na koji pokazuje svoju ljubav. Ono što zovemo duhovnim vodstvom obuhvaća mnoge dimenzije, ali ono se u biti svodi na što potpuniji život kršćanina u vjeri, nadi i ljubavi.*

Duhovnim životom do zdravlja i napretka

Svaki čovjek želi biti zdrav. Bolest je jedno od najboljih iskustava u našem ljudskom životu. Kad smo bolesni nastojimo po svaku cijenu povratiti zdravlje jer bez zdravlja čovjek ne može „normalno“ živjeti a još manje raditi. Kad smo bolesni obično tražimo pomoć liječnika kad se radi o tjelesnoj bolesti, ili pomoć psihologa, psihijatra ili psiho-

terapeuta kad se radi o duševnoj bolesti. No, postoji i bolest duha i duše. Na to najmanje obraćamo pozornost. No, ona postoji i uzrok je mnogih tjelesnih i duševnih bolesti. Zato zdravlju čovjekova duha i duše treba posvetiti posebnu pozornost. Čovjek, dakle, mora svaki dan brinuti i o higijeni svoje duše kao što je po sebi razumljivo da se brine za higijenu svoga tijela. Najbolji način higijene duše je redoviti duhovni život. Sam Isus je onima koji stave Boga na prvo mjesto i dadu prednost duhovnom životu obećao „sve ostalo“: *Nemojte dakle zabrinuto govoriti: 'Što ćemo jesti?' ili: 'Što ćemo piti?' ili: 'U što ćemo se obući?' Ta sve to pogani ištu. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati. Ne budite dakle zabrinuti za sutra... (Mt 6,31-34).* Pod „sve ostalo“ smijemo ustvrditi da je Isus mislio na sve što nam je potrebno za pristojan ljudski život, dakle i zdravlje i materijalna dobra nužna za život. Isus je obećao – mi smo na potezu. Treba mu vjerovati. Nije na odmet ponoviti onu lijepu izreku: „Kad je Bog na prvom mjestu, sve je ostalo na pravom mjestu!“.

Otkriće hagioterapije

Jedan od izvrsnih načina brige za higijenu duše i za zdravlje općenito je tzv. hagioterapija. *Hagioterapija je složenica od dvije grčke riječi hagios = svet i therapeia = služenje, liječenje; odnosno, therapeuo = liječen; liječiti.* To bi dakle značilo klanjanje i štovanje svetoga i svetosti, dodir s Bogom koji je svet, koji može liječiti čovjekov ranjeni duh. Liječenje Svetim bila bi kontekstna izvedenica za pojam liječenje čovjekovih svetinja. Hagioterapijom se pomoću Sakramenata, Euharistije, znakom blagoslova – polaganjem ruku, predanom molitvom želi postići duhovni mir, odnosno omogućiti da čovjek iznova stekne potpuno povjerenje u život, uklanjajući strahove, sumnje, predrasude, mržnju, agresivnost... To se događa tako što se na mjestu gdje se nalazila sklonost lošem odnosu grijehu, dade mjesta Ljubavi, praštanju, povjerenju, sigurnosti... Hagioterapija čovjeka temeljito izvlači iz njegove osame, iz života bez smisla u smislenu druženje s Bogom i ljudima.

Stoga možemo reći sljedeće postavke vezane uz hagioterapiju kao princip liječenja svetim: Hagioterapija kao metoda liječi čovjekov duh u kome su sadržane njegove najveće svetinje: njegovo jastvo – osobnost, savjest, život, karakter, intelekt, tj. one svetinje poradi

kjih je naš Spasitelj došao na ovaj svijet i darovao svoj vlastiti život.

Čovjek nije u stanju (radi svoje ljudske ograničenosti jer je stvorenje), ispraviti nastale devijacije na području vlastitog duha, grižnju savjesti, strahove, samosažaljenja, depresije, ovisnosti... Čovjek jednostavno ne može sam sebi oprostiti. Duhovnu dimenziju čovjeka može liječiti samo onaj koji je apsolutno svet, koji je čovjeku darovao život – stvorio njegov duh, a to je dragi Bog, Apsolutni Duh.

Sredstva kojim se liječe duhovne boli jesu „sredstva“ kojima se iznova uspostavlja prekinuta komunikacija s Bogom, isto tako to su svetinje, kao što su milost Božja, Riječ Božja, molitva, sveti Sakramenti, blagoslov, polaganje ruku i tome slično.

[/http://www.depresija.org/](http://www.depresija.org/)

Hagioterapija je izvorno hrvatski model pružanja duhovne pomoći, a razvio ju je dr. Tomislav Ivančić, profesor Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i predstojnik Centra za duhovnu pomoć (CDP) koji primjenjuje hagioterapiju u svome radu.

Hagioterapija je znanost koja proučava čovjekovu duhovnu dimenziju, patologiju duhovne duše, gdje u čovjeku nastaje zlo i razaranje njegove osobnosti i duhovne dimenzije, kako bismo otkrili uzrok tome i primijenili pravu terapiju.

Hagioterapija je namijenjena svim ljudima, i ateistima i pripadnicima svih religija. Hagioterapija nije molitvena terapija, niti kršćanska terapija, ona je prvenstveno prirodna terapija. Hagioterapija se temelji na prirodnom moralnom zakonu. Bog je stvoritelj mo-

rala. U taj svijet koji je Bog stvorio, Bog je utisnuo svoj moralni zakon. Dao je čovjeku savjest, zakonitost dobra. Čovjek ako je zao postaje nesretan i besmislen.

[/http://www.vjera.pondi.hr/](http://www.vjera.pondi.hr/)

Zašto je važno duhovno zdravlje?

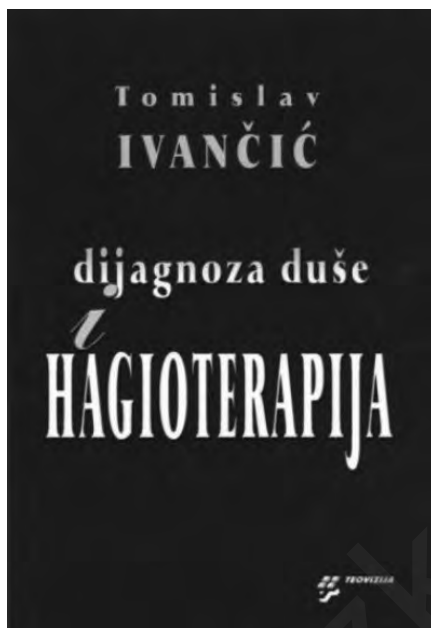
U preporuci hagioterapije ističe se važnost duhovnog zdravlja. **Duhovno zdrav čovjek** je pošten, on je hrabar, on je strpljiv, on podnosi zlo, on prašta drugome. On je čovjek koji vjeruje, ima povjerenja u Boga i ljude. On voli prirodu i on osobito voli sebe. Duhovno zdrav čovjek je velikodušan, on je radostan, on ljubi, on je prepun nade, on živi i njega nitko ne može uništiti ni ubiti, on je vječan. Naprotiv, duhovno bolestan čovjek je onaj koji mrzi, koji je nestrpljiv, koji mrmlja, ogovara, onaj koji nema nade, koji očajava, koji se razočarava, koji gubi snagu za život, on je bolestan i njega treba liječiti.

Novi pokušaj

U mnoštvu različitih ponuda i pokušaja u kojima sam i sam sudjelovao u povjerenju mi župi ali i na razini grada, Božja providnost me nuka da pokušamo u našem gradu koji je „grad depresivnih“, kako pokazuju istraživanja, ponuditi vjernicima ali i svim građanima nešto novo. Nudimo vam upoznavanje s hagioterapijom, u nadi da ćemo jednoga dana moći otvoriti i u našem gradu Centar za duhovnu pomoć. Jednom smo već na našoj Kršćanskoj tribini grada Subotice predstavili hagioterapiju i Centar za duhovnu pomoć iz Osijeka. Sada će nam taj jedinstveni put do duhovnog zdravlja i istinske sreće predstaviti Katarina Ralbovsky, teologinja, pedagoginja i hagioterapeutkinja s dugogodišnjim radom hagioterapije u Centru za duhovnu pomoć u Zagrebu. Bit će to u četvrtak, 24. 03. u 20 sati u Katoličkom krugu u Subotici, u okviru naše mjesečne kršćanske tribine.

Zamislili smo da ona održi nekoliko predavanja o hagioterapiji na razini grada, a planiramo i svakog ponedjeljka u župi sv. Roka držati tzv. „hagioterapijske“ susrete, no za to čekamo još uputu prof. Tomislava Ivančića.

Pozivam vas da podržite ovaj novi „duhovni projekt“ u nadi da će on mnogima donijeti zdravlje, mir, radost i istinsku sreću.

Obilježena 90. obljetnica rođenja prof. Bele Gabrića

Svečanu akademiju u povodu 90. obljetnice rođenja velikana bačke ravnice, velikana kulture i duha, prof. Bele Gabrića, priredili su 8. ožujka u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Hrvatska čitaonica i Hrvatsko društvo za pomoć učenicima „Bela Gabrić“.

Pjesmom „Blagoslovljena ova zemlja moja“ Ante Jakšića, u čijem je tekstu veći udio imao i prof. Bela Gabrić, Katedralni zbor „Albe Vidaković“, pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić, na svoj vlastiti način odužio se pjesmom svom najvjernijem kroničaru i tako započeo večer sjećanja i obilježavanja 90. obljetnice rođenja čovjeka koji je ostavio neizbrisiv trag u kulturnom, društvenom i vjerskom životu našega grada i našega naroda. Profesor Gabrić je svojim višedesetljetnim vrijednim djelovanjem dao primjer i drugima kako se istinski svjedoči ljubav i odanost prema Crkvi, svom bunjevačkom rodu i hrvatskom narodu, čega se nikada nije odrekao, pa ni u najtežim vremenima.

A naša veličina mjeri se time koliko pamtim i znamo cijeliti i njegovati one koji su ne-sebično ugrađivali svoje živote i svoj rad u napredak društva i razvoj zajednice u kojoj su živjeli. Ovo su bile poruke svečane akademije obilježavanja 90. obljetnice rođenja istaknutog bačkog hrvatskog kulturnog djelatnika, počasnog građanina Grada Subotice i dobitnika Papinskog odlikovanja „Pro Ecclesiae et Pontifice“.

O profesor u Beli Gabriću su na topao i dirljiv način govorili predstavnici institucija i udruga koji su sačuvali i nastavili njegovu misiju.

U ime Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, o svom najvjernijem članu, govorio je predsjedavajući Instituta mons. dr. Andrija Kopilović, naglasivši profesorovu neizmjernu radinost u tihoj povučenoosti, „a to je upravo ta tiha prisutnost i jedna nevjerovatna radinost; on je pamtio, pisao, podupirao, objavljivao, uvijek želeći biti u sjeni. I zato je Institut, čiji je on član bio od osnutka, i to jedan od najvrjednijih članova, svima bio potpora. Sjećam se, stajao je uvijek na strani onih koji su djelovali pomirbeno, koji su stvarali, pisali i radili. I uvijek je branio jednu nerazorivu vrednotu, a to je zajedništvo. Bio je mirotvorac. A 'blago mirotvorcima, njihovo je kraljevstvo nebesko'.“

Profesor Gabrić je dugi niz godina prijateljevala i radio na polju kulture i vjere sa svojim mnogo mlađim župnikom župe sv. Roka, mons. mr. Andrijom Anišićem, koji je ukazao na to koliko upravo danas profesor nedostaje u hrvatskim institucijama, ali i u kulturnom životu. Ipak, on je i dalje prisutan, „živi u svojim djelima. On je sebi za života podigao spomenik, a mi ga nastojimo održavati.“ Mons. Anišić je podsjetio kako je prof. Gabrić jedan od rijetkih ljudi koji „svoje imanje ostavljaju nekoj instituciji ili Crkvi, a on je želio, a njegova

braća Beno, Ivan i Marko sa svojim obiteljima to zdušno podržali, da njegova kuća bude kuća knjige“. Profesor je često govorio „volim vridne ljude“, „vjerojatno bi i danas to rekao ali bi sigurno rekao i to kao nije bilo potrebno ovo organizirati“, rekao je mons. Anišić, zahvalan za zajedništvo koje je dijelio tijekom dvadesetak godina intenzivne suradnje s prof. Belom. Također je posvjedočio kako je prof. Gabrić velikan koji je najbrže dobio „svoju“ ulicu u Subotici i to onu u kojoj je živio.

Dugogodišnja predsjednica Hrvatske čitaonice i prijateljica prof. Gabrića, Katarina Čeliković, podsjetila je publiku na razgovor koji je vodila s prof. Gabrićem za katolički mjesecnik *Zvonik* prije jedanaest godina i na njegove misli koje bi i danas mogle biti aktualne:

„Vira mi je uvijek bila oslonac i putokaz u životu da možem

bit smiren u svojoj duši, i predan ljubavi Božjoj“;

„Čovik ne mož sve jednako volit, al mož da nikog ne mrzi.“

„Narod postoji dok ima svoju kulturu po kojoj je prepoznatljiv među okolnim narodima s kojima živi. Ako koji narod izgubi svoju vlastitu kulturu, postat će dio naroda čiju je kulturu privatio i primio.“

Katarina Čeliković je rekla kako s ponosom možemo reći da je kuća prof. Gabrića danas mje-

sto na kojem se okupljaju učenici, mladi, umjetnici a „kraljičke krune“, izrađene u etno kampu Hrvatske čitaonice krasile su i veliku vijećnicu.

Osim Hrvatske čitaonice, uspomenu na profesora Belu Gabrića čuva i Udruga za pomoć učenicima, koja nosi njegovo ime, a u čije ime se okupljenima obratio novi, mladi predsjednik Petar Gaković rekavši: „Čast mi je biti na čelu Hrvatskog društva za pomoć učenicima „Bela Gabrić“, koje već devet godina radi na misiji kojom se cijeli svoj život bavio i prof. Bela Gabrić. Skrbiti o obrazovanju naših mladih naraštaja sigurno je najvažnija zadaća hrvatske zajednice u Vojvodini, koju i mi želimo kao zavjet vršiti. Stoga vas pozivam da nam se pridružite u toj misiji jer ćemo tako, poput našeg dragog profesora, raditi na kadrovskom jačanju našeg naroda.“

U programu su osim katedralnog zbora „Albe Vidaković“ nastupile „Kerske kraljice“ otpjevavši „kraljičku pismu“ Đule Milanović posvećenu 90. obljetnici rođenja i 10. obljetnici smrti prof. Gabrića.

Pjesmu Jakova Kopilovića „Bunjevac – Beli Gabriću“ govorio je recitator Hrvatske čitaonice Ivan Kovač.

U drugom dijelu svečane akademije prikazan je dokumentarni film Rajka Ljubića, kroz koji su se prisutni mogli podsjetiti profesora i njegova značaja za hrvatski narod u Bačkoj. Ovoj akademiji prisustvovala je obitelj dragog nam profesora, a sljedećega dana na grob je položen vijenac.

Bela Gabrić (Subotica, 10. ožujka 1921. - 4. kolovoza 2001.) je bio istaknuti bački hrvatski kulturni djelatnik i pisac iz Vojvodine. Veliki doprinos hrvatskoj kulturi je dao kao sakupljač hrvatskih bunjevačkih narodnih pjesama i običaja, čemu je posvetio cijeli svoj život. Za njega kažu da je ne-sebično cijeloga sebe i svoj rad unosio u napredak društva i razvitak zajednice u kojoj je živio. Velikan kulture i duha, velikan bačke ravnice prof. Bela Gabrić, zadužio je svojim djelom sadašnje i buduće naraštaje.

Rodio se na veruškicom salašu (nedaleko Subotice). Maturirao je u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Varaždinu 1942. godine.

Studije književnosti, hrvatskoga jezika i povijesti završava na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1950. godine. Nakon diplomiranja radi u osnovnim i srednjim školama predajući materinji jezik, a po potrebi povijest i ruski jezik i književnost. Od 1970. godine radi u subotičkoj Gradskoj biblioteci kao bibliograf. Zbog svoga hrvatskog identiteta i zalaganja za Hrvate Bunjevce, nepravdno je osuđen te je u zatvoru u Srijemskoj Mitrovici od lipnja 1972. do prosinca 1973. godine. Poslije uzništva pet godina je bez posla, a zatim radi kao knjižničar u subotičkom Gradskom muzeju do odlaska u mirovinu 1984. godine. Tu ne prestaje njegov rad jer nastavlja predavati kao vanjski suradnik u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“ u Subotici.

Njegov književni i istraživački rad vezan je za Hrvate u Bačkoj, posebice za stvaraoc na širokom polju kulture. Prikupljao je rasutu narodnu baštinu, pisao bibliografije i stručne članke o mnogim ličnostima i temama također vezanim

za bunjevački rod hrvatskoga narodnog bića u Bačkoj. Uz sve nabrojano, neumorno je bilježio sve što se događalo u kulturi i u Crkvi. Svoje članke objavljivao je u mnogim časopisima u Hrvatskoj i Vojvodini.

Bio je član uredničkog vijeća časopisa „Bačko klasje“ i katoličkog mjesečnika „Zvonik“, te kalendara „Subotička Danica“. Bio je urednikom većeg broja knjiga bačkih hrvatskih pisaca.

S Antom Pokornikom objavio je knjigu „Bunjevačke kraljičke pisme“, a s Ivom Prčićem Bibliografiju kalendara „Subotička Danica“ 1971-1972. i 1984-1993.

Bela Gabrić je bio aktivni član mnogih hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini kao što su Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Hrvatsko akademsko društvo, Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini...

Za zasluge na polju duhovne kulture papa Ivan Pavao II. odlikovao ga je priznanjem „Pro Ecclesia et Pontifice“

1990. godine. Za neizbrisive tragove u kulturnom životu Grada Subotice i za svoj spisateljski rad, imenovan je počasnim građaninom Grada Subotice.

Njemu u čast se zove i Hrvatsko društvo za pomoć učenicima. Na 4. danima Balinta Vujkova otvorena je Spomenkuća Bele Gabrića, u kojoj imaju sjedište Hrvatska čitaonica, Hrvatsko društvo za pomoć učenicima „Bela Gabrić“ i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“.

Župne tribine u Tavankutu

Na župnoj tribini koja je 20. veljače održana u Župnom uredu u Tavankutu, okupilo se oko 25 bračnih parova iz Kaponje, Ljutova, Gornjeg i Donjeg Tavankuta.

Šarolikost generacija krasila je ovu tribinu, počevši od parova koji su preko 40 godina u bračnoj zajednici do onih koji su u braku svega pola godine. O svom zajedničkom životu svjedočila su dva bračna para: **Marinko i Danica Mlinko** te **Pavao i Katica Ivanković**. Oni su nazočnim parovima govorili o komunikaciji među supružnicima, o odgoju djece, kao i o njihovim odnosima sa svojim roditeljima. Prema riječima predavača, duhovnost bračnih susreta koje su pohađali, produbila je njihovu vjeru i omogućila im posvjedočiti o svojem bračnom životu. Nakon svjedočanstva, uslijedila je rasprava i razmjena iskustava.

Gost župne tribine 13. ožujka bio je karmelićanin iz Zagreba, o. **Mato Miloš**, koji je nazočnima približio život Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina čiji je proces za proglašenje blaženim počeo 1985. godine. Otac Mato prvenstveno je skrenuo pozornost na pojam svetosti, odnosno na to što znači biti svet i na koji način „postati“ svet. Također je napomenuo da je veoma bitno moliti za milost po zagovoru o. Gerarda te je, ukoliko molitva bude uslišana, o tomu potrebno i obavijestiti zadužene za njegovo proglašenje svetim, kako bi o. Gerard što prije bio uzdignut na čast oltara.

Suzana Gagić

Zasjedanje Zajedničkog odbora CCEE i KEK u Beogradu

Godišnje zasjedanje Zajedničkog odbora Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) i Konferencije europskih Crkava (KEK) s glavnom temom „Nacionalni identitet i europske integracije“, na poziv beogradskog nadbiskupa i metropolita Stanislava Hočevara, održano je od 17. do 20. veljače u Domu nadbiskupije u Beogradu.

Na sastanku su uz izaslanstva CCEE-a sudjelovali predsjednik CCEE ostrogonsko-budimpeštanski nadbiskup kardinal Péter Erdő, potpredsjednici CCEE zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i nadbiskup Bordeauxa kardinal Jean-Pierre Ricard, nadbiskup Hočevar, biskup biskupije Terni-Narni-Amelia Vincenzo Paglia, biskup Oradee Bercea Virgil i generalni tajnik Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (Com ECE) Piotr Mazurkiewicz, te glavni tajnik CCEE i njegov zamjenik Duarte da Cunha i Ferenc Janka.

KEK su na sastanku predstavljali predsjednik KEK-a metropolit Francuske Emmanuel Adamakis, potpredsjednici KEK-a biskup Christopher Hill i Cordelia Kopsch, metropolit Austrije Michael, paroh Pravoslavne crkve u Finskoj Rauno Pietarienen, dr. Joanna J. Matuszewska, iz Evanđeoske reformirane Crkve u Poljskoj, pastor Reformirane crkve u Francuskoj dr. Katarina Schachl, kao i privremeni generalni tajnik KEK-a dr. Viorel Ionita, pastor Rüdiger Noll, direktor KEK-a i izvršna tajnica za ljudska prava i komunikacije KEK-a Elizabeta Kitanović.

Tijekom sastanka održana su izlaganja: „Sloboda vjeroispovijesti“ (prof. Massimo Introvigne, predstavnik OESS-a) o borbi protiv rasizma, ksenofobije i diskriminacije protiv kršćana i pripadnika drugih religija, „Ekumenizam“ (dr. Joanna J. Matuszewska, teologinja iz Evanđeoske Reformirane crkve u Poljskoj), „Ekonomska kriza“ (pastor Rüdiger Noll, direktor Komisije Crkva i Društvo i mons. Piotr Mazurkiewicz, generalni tajnik ComECE) i „Mir“ (dr. Božidar Đelić, potpredsjednik Vlade zadužen za europske integracije i ministar za znanost i tehnološki razvoj Republike Srbije). Na

dnevnom redu bile su i teme o prisutnosti nomadskih naroda u Europi, ekumenizam u Istočnoj Europi deset godina nakon potpisivanja Ekumenske povelje, kao i odnosi između kršćana i muslimana u Europi.

U subotu na konferenciji za novinare objavljeno je priopćenje za medije, a te su se novinarima obratili nadbiskup Hočevar, kardinal Erdő i metropolit Adamakis. Kardinal Erdő je istaknuo kako njihovo promišljanje nije bilo toliko političko, koliko teološko i vjersko, te naglasio kako je najvažnije ispravno poimati ljudsko dostojanstvo od kojeg polaze temeljna prava, među kojima je također i sloboda vjerskog izražavanja. *Kako je čovjek društveno biće, obitelj, nacija ili vjerska zajednica njegove su konstitutivne sastavnice. Svaki narod sa svojim jezikom, kulturom i tradicijom ima itekako važnu ulogu u očima Boga stvoritelja. Zbog toga integracije pa i evropske, ne smiju izbrisati što je vlastito dotičnoj kulturi, narodu odnosno pojedincu. Iz teoloških i duhovnih razloga moramo uvažavati druge identitete kao što uvažavamo svoj vlastiti, jer tako možemo izbjeći nacionalizam u negativnom smislu, zaključio je kardinal Erdő.*

Zasjedanje je završeno u nedjelju misnim slavljem u beogradskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, čime je ujedno obilježena treća obljetnica smrti nadbiskupa i prvoga metropolita beogradskog, mons. Franca Perka. Misno slavlje predvodio je kardinal Erdő, a homiliju je održao kardinal Josip Bozanić. On je istaknuo kako nova evangelizacija, koju promiču nasljednici sv. Petra, ima cilj obnoviti kršćanski identitet. *Potrebno je da se ozbiljno i odgovorno, svatko prema svojem položaju, otvorimo izazovu nove evangelizacije i djelovanjem Duha Svetoga te postanemo pronositelji ljepote kršćanskoga poziva među svojim suvremenicima. Otkrivanje i posvešćivanje kršćanskoga identiteta vrlo je dinamičan proces. Potrebno je to, jer bez poznavanja vlastitoga identiteta nema ozbiljnoga dijaloga s drugima i drugačijima – istaknuo je kardinal, te zaključio kako Krist očekuje od nas zajedničko svjedočenje u korist kršćanskih vjernika, u službi mira, pomirenja i opraštanja. /Prem: IKA i www.kc.org.rs/*

Obitelj u Božjem promislu

Prva ovogodišnja tribina u župnoj zajednici sv. Josipa radnika u Đurđinu održana je 6. ožujka. Tema tribine bila je „Obitelj u Božjem promislu“ o kojoj su govorili župnik i dekan iz Tavankuta preč. Franjo Ivanković, te bračni parovi Danica i Marinko Mlinko i Blaženka i Grgo Bašić Palković.

Predavač je ukratko iznio važnost obitelji za narod i Crkvu. Doista je obitelj Crkva u malom. U njoj su važni od-

nosi. Bračni partneri izabiru jedno drugo, a da bi dobro funkcionirali imaju na raspolaganju tzv. tri kraljevska puta: dijalog, molitvu i darivanu spolnost.

U svjedočenju življenja braka u svojim obiteljima govorili su supružnici predavači. Oni su iskreno progovorili o svijetlim i tamnim stranama svojih bračnih iskustava, o problemima i radostima, o zajedničkom rastu. Pri kraju tribine predavači su upoznali nazočne s institucijom i pokretom bračnih susreta, te su pozvali prisutne bračne parove da im se pridruže. Nakon odgovora na nekoliko pitanja, ugodno druženje nastavljeno je uz kolače i čašicu osvježjenja. /R. K./

Ljubav i zdrava spolnost

zajedničkog ručka sredili su prostor u župnom domu i svoje dojmove, a druženje završili uz plesove naučene u ŠA.

Ivan Andrašić

Polaznici V. škole animatora Subotičke biskupije treći put u školskoj 2010/11. godini okupili su se u prostorijama župnog doma u Sonti od 25. do 27. veljače. Osnovna tema trećeg okupljanja bila je „Ljubav i zdrava spolnost“. Moderatorica teme bila je hagioterapeutkinja s dugogodišnjim stručnim iskustvom u Centru za duhovnu pomoć Zagreb, Katarina Ralbovsky.

Iako su voditelj škole vlč. Dominik Ralbovsky i njegova sestra i prva suradnica, vjeroučiteljica Kristina očekivali dolazak šezdesetak mladih, zbog jako loših vremenskih i prometnih uvjeta, pozivu se odazvalo 35 polaznika iz Subotice, Male Bosne, Bajmoka, Prigrevice, Vajske, Selenče, Sonte i Beograda. Petak, 25. veljače, bio je dan za dolazak animatora u Sontu, upoznavanje s ostalima, podjelu u skupine i zajedničku večernju molitvu. Osmoškolci i mlađi srednjoškolci bili su podijeljeni na žensku skupinu, koju je predvodila Kristina, i mušku, koju je predvodio vlč. Dominik. Treću, mješovitu, tvorili su stariji srednjoškolci i studenti, njih je predvodila Katarina. U subotu su polaznici najintenzivnije radili. U prijedopodnevnom satima obrađena je osnovna tema ovoga skupa, „Ljubav i zdrava spolnost“. Nije to bilo klasično suhoparno predavanje. Polaznici su na porukice napisali anonimna pitanja, moderatorica Katarina je svako pitanje pročitala i na njih odgovarala. Uslijedio je rad po skupinama, temeljen na zajedničkom razgovoru. Razgovaralo se u smislu iznošenja mišljenja jednih o drugima, isticane su vrline pojedinaca, ali se u dobroj namjeri govorilo i o manama. Ne s ciljem da se te mane samo istaknu, nego da onaj koji ih ima spozna njihovu težinu i poradi na sebi kako bi ih otklonio. U poslijepodnevnom aktivnostima dominirao je praktični rad. Polaznici su po vlastitu izboru sudjelovali u radionici za izradu ukrasa od prirodnih materijala ili u drugoj, u kojoj su se izrađivali križevi od žigica. Održan je i drugi dio predavanja, a onda su svi polaznici sudjelovali u misi za mlade. Nakon večere, podijeljeni u skupine, osmišljavali su i pripremali igrokaze za večernji program. Članovi najstarije skupine bili su animatori pučkoškolicima i srednjoškolicima u ovim aktivnostima. Kroz dva igrokaza pripremljena na temu „Ljubav i zdrava spolnost“, polaznici ŠA pokazali su u večernjem programu plodove svojih cjelodnevni aktivnosti, osobito su stilizirano prezentirali svoje zaključke s predavanja moderatorice Katarine. Svi sudionici su od strane voditelja vlč. Dominika simbolično nagrađeni za svoj uloženi trud. Dan je završen najpobožnijim dijelom Škole animatora, klanjanjem. Ovaj čin pomaže mladima da nađu svoj unutarnji mir, tako da su na počinak otišli čista duha i s osjećajem zadovoljstva urađenim tijekom dana. U nedjeljnoj Misi animatori su sudjelovali čitanjem i ministriranjem, a poslije

Voditelj Škole animatora Subotičke biskupije vlč. Dominik Ralbovsky govoreći o Školi animatora ističe sljedeće: „Ovoga ljeta proslavit ćemo mali jubilej, pet godina Škole animatora Subotičke biskupije. Sestra Kristina i ja utemeljili smo je u Bečeju, a mojim prelaskom u župu Sonta premješteno je i njezino sjedište. Sada već možemo reći da smo jedan broj mladih animatora osposobili u tolikoj mjeri da bi se mogli aktivnije uključiti u rad u svojim župama. Do ljeta ćemo nastojati uraditi i statističke preglede. Na dosadašnjih dvadeset pet susreta u prosjeku je sudjelovalo po četrdesetak djece i mladih. Među njima je i jedan broj onih koji su bili na sedam ili osam susreta i oni su već dosta pouzdani mladi animatori. To u punoj mjeri pokazuju na do sada organiziranim *Don Boscovim zabavama* i ostalim skupovima djece. Ovoga vikenda ušli smo u završni dio 5. Škole animatora, preostalo nam je još travanjско organiziranje praktičnog rada u Oratoriju „Don Bosco“ i srpanjsko okupljanje na tjednu zahvale.“

Susret članova FSR-a s duhovnim asistentima

Predstavnici FSR-a subotičkih bratstava sa svojim duhovnim asistentima, susreli su se 22. veljače s **fra Markom Mršeom**, generalnim vizitatorom koji je službeno pohodio franjevački samostan u Subotici.

U bratskom razgovoru, braća i sestre predstavili su svoje zajednice, svoj život i rad i poteškoće s kojima se susreću. Generalni vizitator je pažljivo saslušao sugovornike, uputio im riječ pohvale za postignuto i dao im očinsko ohrabrenje u nastojanju oko življenja po Evanđelju u duhu svetoga Franje. Visokog gosta pratio je njegov tajnik **fra Miroslav Tandarić**, franjevac. /Jadranka Lj./

Obilježena Godina obitelji u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

Vjernici župe Uzvišenja sv. Križa u Somboru obilježili su Godinu obitelji svečanom svetom misom u nedjelju 13. veljače. Svetu misu je predvodio vlč. dr. Marinko Stantić koji je u propovijedi naglasio važnost obiteljskoga života.

Pročelnica Obiteljskoga odjela Pastoralnog vijeća ove župe, **Terezija Pašti**, sa svojim suprugom i suradnicima organizirala je svetu misu na kojoj su bračni parovi ove župe aktivno sudjelovali te su skupa pročitali nedjeljna čitanja kao i molitvu vjernika. Mladi zaručnički par **Nataša Momčilović** i **Ivan Firanj** upalili su svijeće. Misa je završena prigodnom meditacijom na temu obiteljskoga života, koju je pročitala načelnica Pastoralnog vijeća **dr. Ana Skenderović**. Po završetku svete mise slavlje je nastavljeno uz prigodni domjenak.

Goran Wilhelm

Pet godina u Đurđinu

U nedjelju 6. ožujka, u crkvi sv. Josipa radnika u Đurđinu, na svetoj misi okružen svojim župljanima i gostima, tiho i skromno, župnik **Lazar Novaković** proslavio je petogodišnjicu svojega rada u ovom lijepom mjestu.

Svima nam je bilo žao kada je 2006. godine odlazio iz Sombora, a sada nam je drago da mu je tamo lijepo, da se dobro snašao, da je dobro prihvaćen i da nije zaboravio Somborce, kao što nam je drago da smo, umjesto njega, dobili dobrog nasljednika, mladog i veoma ambicioznog, **dr. Marinka Stantića**.

Pod misom je bilo i krštenje, pa je tako na taj dan kršten mali **Denis**, od roditelja **Emine** i **Miroslava Orčića**, a župnik je lijepo rekao kako mu je velika želja da što češće čuje dječji plač u crkvi, premda se to, objektivno rečeno, sve teže i teže ostvaruje. Dao Bog da župnik dobro proslavi i sljedeću petogodišnjicu i mirovinu, pa i starost u našoj župi. /**Antun Kovač, Sombor**/

Potpورا životu i obitelji

Članovi Pastoralnog vijeća župe sv. Marka u Starom Žedniku, potaknuti Poslanicom sv. Pavla Rimljanima (12,15) „Radujte se s radosnima, plačite sa zaplakanima!“, nakon što su često bili uz obitelji svojih članova kad su bile u žalosti, odlučili su biti potpora i dijeliti radost u i najljepšim trenucima života svojih članova.

Naime, kad je obitelj našeg člana, **Vinka i Valerije Dožai**, prije 2,5 godine dobila četvrto dijete – sina **Danijela**, odlučili smo ih svi, zajedno s našim župnikom **preč. Željkom Šipekom** posjetiti i biti dionici njihove radosti. Pola godine nakon toga, radost prinove u obitelji dijelili smo s obitelji pročelnika našeg Pastoralnog vijeća, **Nikole i Bojane Ostrogonac**, koji su se radovali prvorodenom sinu **Bojanu**. Obitelji **Antala i Angele Filep**, u koju je Bog je po četvrti put došao, ovaj put u osobi male **Monike**, ovakav vid podrške je puno značio. Ovih dana posjetili smo obitelj naše članice **Nataše i Danijela Perčića**, koji su s radošću od Boga primili na dar, treće dijete – malog **Andriju**!

U vrijeme kad su ozbiljno narušene kršćanske vrednote obitelji, kada mnoge obitelji nailaze na prezir i nerazumijevanje zbog prihvaćanja svakog djeteta, svim ovim obiteljima, važnija od svakog materijalnog dara, je svakako potpora životu i obitelji što se vidjelo na njihovim licima. Zahvalni smo Bogu što u našoj sredini ima obitelji koje se ne boje djece – nego svako dijete svjesno primaju kao dar i najveće bogatstvo. Dao Bog da tako bude i ubuduće! /**Ljubica Vukov**/

Pepelnica na Bikovu

Na Čistu srijedu, ili Pepelnicu 9. ožujka, mnoštvo vjernika iz više župa opet je ispunilo crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu, što je župnik **Julije Bašić** radosno prozvao „interkontinentalnim hodočašćem“, jer je među vjernicima bila i osoba sa Novog Zelanda.

A što se to svake godine zbiva na Bikovu? Naime, prije 10 godina pokrenuta je inicijativa da se nakon mise na Čistu srijedu i pepeljanja, vjernici upute ka „Juricevom križu“ koji je udaljen od Crkve oko tri kilometra. Ovo je svojevrsna korizmena vježba, odnosno žrtva, jer vjernici mole i pješače do križa koji se nalazi u Bikovačkom ataru, a do njega nije uvijek lako doći, ovisno o vremenskim uvjetima, koji katkad podrazumijevaju i blatnjav put.

Križ su na slavu Božju prije točno 100 godina podigli **Stipan Jurić** i njegova supruga **Manda Halasević**, 20. prosinca 1911. godine. Obnovljen je i blagoslovljen za veliki jubilej kršćanstva Bogu, rodu i dobronamjernim ljudima, zahvaljujući **Mariji** i **Lazi Brejar** 14. rujna 2000., kako i stoji na križu.

Kod križa je župnik **Julije Bašić** blagoslovio križ, a svoje pjesme pročitali su **Tomo Gabrić** rođen na Bikovu, **Pero Peić Tukuljac** i vlč. **Julije Bašić**. Pri povratku u selo, kao i svake godine, okrepu u suvoj pogači, kolicama i čaju pružila je obitelj **Grge Tikvickog** u svom etno salašu. /**S. Bašić**/

Prva Korizmena duhovna večer u Somboru

„Vjerujem u Boga Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje“ bila je tema prve ovogodišnje Korizmene duhovne večeri priređene u ponedjeljak 14. ožujka, u organizaciji Duhovnog centra o. Gerarda u Somboru. Tribine će se i ove godine održavati svakog ponedjeljka tijekom Korizme u „Kući pomirenja s Bogom“, Humanitarne udruge Nijemaca „Gerhard“ u Somboru. Predavač prve Korizmene duhovne večeri bio je o. Antonio Mario Čirko, prior karmelske zajednice u Remetama, voditelj župne filijale u naselju Čret, te promicatelj novih zvanja karmelskog reda. Doktorirao je iz oblasti pastoralne teologije.

Otac Antonio je svoje izlaganje započeo pitanjem je li nam vjera doista u srcu, ili vjerujemo iz običaja? Vjera se ne može živjeti ako se ne doživi istinski susret s Bogom, dakle, vjeru treba živjeti, ali i svjedočiti. Iako vjera nije opipljiva, otac Čirko kaže da se Krista može dotaknuti jer je vjera nutarnja spoznaja i sposobnost, a čovjek treba prihvatiti taj dar iako je u današnje vrijeme doista teško vjeru živjeti. Vjera ponekad zahtijeva i žrtvu, a blagoslov od Boga dolazi upravo kada čovjek shvati da se za Boga vrijedi žrtvovati. Tu otac Antonio za primjer uzima vjeru Blažene Djevice Marije.

Vjerovanje je simbol vjere, a taj simbol je znak raspoznavanja, odnosno identiteta. Stoga vjera uključuje konkretni život ljubavi prema Bogu i čovjeku – živjeti vjeru i svjedočiti

ono što vjerujemo. Vjera nam daje sigurnost, ali je i svakodnevno treba tražiti, iznova nastojati upoznati ono što vjerujemo, pri čemu je veoma važna molitva.

U nastavku otac Antonio Mario Čirko je razmatrao Nicejsko – Carigradsko vjerovanje koje započinje riječima „Vjerujem u jednoga Boga“. Sam Isus potvrđuje da je Bog jedini Gospodin i da ga treba ljubiti, ali otac Čirko upozorava kako danas čovjek ima i druge, lažne bogove kao što su bog vlasti, nemorala, praznovjerja, novca i materijalizma. Stoga se nameće pitanje vjerujemo li doista u Boga kojeg ispovijedamo, ili smo napravili sliku svoga boga?

U nastavku otac Čirko je razmatrao Svemogućega Boga, Stvoritelja neba i zemlje. Kod svemogućnosti Boga trebamo najprije gledati na njegovu ljubav koja je svemoguća i neograničena, a svemogućnost je njegova i u tome što zlo može okrenuti na dobro. Stoga i sveti Petar kaže: „Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?“ U nastavku predavanja govorio je o tomu kako brojna znanstvena otkrića još više otkrivaju Boga. Dovoljno je pogledati savršenstvo ljudskog tijela, ljudsko oko, ili novi život koji se stvara gdje je čovjek sustvoritelj.

Na koncu predavanja, o. Antonio govorio je i o suprotstavljanju dobra i zla, ističući da Bog nije uzrok zla, ali poštuje slobodu svoga stvorenja i iz svega izvlači dobro. Kao primjer uzeo je Josipa Egipatskog koji je ostavljen od svoje braće (bačen u čatrnju), dok oca uvjeravaju da su Josipa proždrlje divlje zvijeri. Josip nakon nekoliko godina spašava narod od gladi i ovo je jedan primjer gdje je Bog zlo okrenuo na dobro. Prigodnim pjesmama izvedenim na violini, ovu je večer uveličala **Nikoleta Malenić**, zamijenivši tako svoje sestre **Dubravku** i **Daliborku**. /Z. G./

Donatori organa u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

U župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru prošle je godine pokrenuta dobrotvorna akcija doniranja organa nakon završetka ovozemaljskoga života, ukoliko za to postoje neophodni uvjeti. Ova akcija započeta je tako što je na župi održana tribina na kojoj su govorili **Zvonko Paštrović**, uime medicinskoga centra **Hitne pomoći**, te domaći župnik vlč. **dr. Marinko Stantić**.

Paštrović je nazočnima protumačio što s medicinskog stajališta podrazumijeva doniranje organa, koji su organi u pitanju, te koji su uvjeti da netko bude donatorom. Župnik Stantić je svoj dio predavanja posvetio tumačenju teološkoga stanovišta i stava Crkve kad je riječ o doniranju organa. Nakon njihovih predavanja, uslijedila je diskusija te popunjavanje formulara radi dobivanja iskaznice za članstvo donatora. Ovom akcijom dvanaest osoba pridružilo se donatorima, što je do sada najveći broj odjednom uključenih donatora, potvrđeno je iz medicinskoga centra u Somboru.

Ukoliko se još netko želi pridružiti ovoj hvalevrijednoj akciji, još uvijek je to moguće ostvariti bilo prijavljivanjem na ovoj župi, bilo izravnom prijavom u najbližem medicinskom centru. /**Goran Wilhelm**/

„Stipanova princeza“ u Lemešu

Pred publikom i stručni žirijem za selektiranje amaterskih dramskih skupina za festival i natjecanje, u **Domu kulture u Svetozar Miletiću**, izvedena je 13. ožujka predstava „**Stipanova princeza**“.

Članovi dramskoga odjela HBKUD-a „Lemeš“ ovo djelo **Marjana Kiša** radili su u režiji **Antuna Aladžića**, a po njegovoj smrti stručnu pomoć im pruža **Ilija Ezgeta**, bivši glumac amater.

Treća izvedba pred publikom pokazala se kao dobar potez, jer je posjećenost bila dobra, a nije izostao ni pljesak. Kao stručna osoba za selekciju, predstavu je gledao **Miljan Davidov**, izbornik za pokrajinski festival Zavoda za kulturu Vojvodine. Nakon predstave je uslijedio razgovor s glumcima i selektorom. Selektiranje se obavlja do 29. ožujka kada ćemo dobiti informaciju o ocjeni selektora. /**Lucia Tošaki**/

Mladi glazbenici duhovno osnaženi za nove nastupe

U „Betaniji“, kući za duhovne obnove Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, okupili su se mladi glazbenici, članovi tri benda koji izvode duhovnu glazbu, kako bi od 11. do 13. ožujka sudjelovali na duhovnoj obnovi koju je predvodio o. Antun Volenik, DI.

Tako su iz Mađareva kraj Novog Marofa (Varaždinska biskupija) došli mladi katoličke glazbene skupine „Apostoli mira“, iz Subotice su došli članovi VIS-a „Proroci“ (Subotička biskupija), a svojevrсни domaćini bili su članovi VIS-a „Matheus“ iz Bizovca (Đakovačko-osječka nadbiskupija). Inicijativa je potekla od samih mladih glazbenika te od **Ksenije Abramović** iz „Laudata“, tvrtke koja svojim radom pomaže hrvatsku sakralnu baštinu i pomaže umjetnost i umjetnike, posebice mlade koji su na duhovnoj sceni.

Vođeni ocem **Volenikom**, mladi su tri dana razmišljali na temu „Biti u vezi“, gdje su uvidjeli i posvijestili si međusobno isprepletene i neraskidive veze: biti u vezi s Bogom, s drugim i sam sa sobom. „Ovo je bio jedan mali susret mladih u koji je bilo uključeno puno pjesme, jer je upravo pjesma ono

što njih vodi. Oni se poznaju i od prije, susreću se na raznim festivalima, ali to im nije dovoljno. Ovi duhovni bendovi trebaju se i duhovno hraniti, što na festivalima ne mogu. Ovo neka bude i poticaj drugim glazbenim zajednicama da se okupljaju na duhovnim obnovama, ciljanim samo za njih“, rekao je Volenik.

Mlade je došao pozdraviti i đakovačko-osječki pomoćni biskup **Đuro Hranić**, koji ih je ohrabrio i pohvalio njihova nastojanja, a oni su mu otpjevali „Mrežu ribara“, pjesmu snimljenu u povodu Papina dolaska u Hrvatsku. Obnova je završila zajedničkim misnim slavljem u „Betaniji“, gdje su mladi još jednom pokazali raskoš svojih glasova. (IKA/TU)

Prelo u Starom Žedniku

Treće po redu Župno prelo u Starom Žedniku, održano je 26. veljače u „Sali kod Zvonika“. Nakon što je dvorana bila popunjena do posljednjeg mjesta, prošlogodišnji bandaški par, **Nikoleta Dožai** i **Davor Skenderović**, odjeveni u svečanu bunjevačku narodnu nošnju, ukratko nas je proveo kroz povijest prela i najavio program koji se odvijao tijekom večeri, a nakon toga je župnik **Željko Šipek** blagoslovio ovaj susret i najavio humanitarnu akciju prela.

Naime, naš župljanin, šesnaestogodišnji **Daniel Crnković**, obolio je prije par godina od teškog oblika leukemije, a njegova obitelj (gdje samo otac radi) već je iscrpljena dodatnim troškovima poradi liječenja sina izvan Subotice, te smo odlučili pomoći ovoj obitelji. U nastavku programa uživali smo u šarenilu maski i originalnosti kojom je svaka maska predstavljena. Doista, dječja mašta može svašta! Vidjeli smo obrnutu bajku „Snježana i sedam patuljaka“ tj. „Patuljak i sedam Snježana“, zanimljivo!, pa jednog predsjedničkog kandidata sa svojim predizbornim obećanjima, zatim majstore raznih profila, tu su bile i neizbježne gatere, bilo je tu i malih Indijanaca, ušunjaio se i jedan Arapin, dvoranom je proteturao i jedan „pijanac“ kako bi pokazao kako ne treba ići s prela, bilo je tu i umirovljenika sa svojim „divanima“, a prošao je i lovca sa svojom lovačkom pričom, proletjelo je i nekoliko leptirića, a iz zatvora je pobjeglo troje malih „zatvorenika“ pa svratili na prelo, da bi kasnije dvoranom prošetala jedna otmjena

dama i ispričala svoju priču i izazvala „sažaljenje“ nazočnih. Kako ništa ne može proći bez medija, morao je tu biti i jedan televizor. Doista smo uživali u onom što su djeca priredila i teško je bilo odlučiti koja maska je najbolja – svi su zaslužili biti naj, ali prema broju glasova publike prvu nagradu dobila je **Helena Pešić** za odličnu masku i još bolju glumu „dame“. Drugo mjesto pripalo je **Teodori Dožai** koja je bila „kuhara“, dok je treće mjesto pripalo **Zdravku Vukovu** za originalnu masku „Arapina“.

Nakon dječjega programa uslijedio je defile djevojaka obučenih u bunjevačku narodnu nošnju i izbor „najlipše prelje“. Dvoranom je prošetalo dvanaest djevojaka i sve su bile

jako lijepo odjevene, s originalnim frizurama i svaka je mogla biti „najlipša“. No, prema broju glasova publike, „najlipša prelja“ je bila **Nataša Vojnić Tunić**, prva pratilja **Dajana Sič**, a druga pratilja **Nataša Ivankov**. Za „najlipše prelje“, kao i za sve ostale djevojke, sponzori su osigurali lijepe darove.

Ovo prelo je bilo jedinstveno i po tomu što su svi prisutni na prelu dobili nešto. Naime, zahvaljujući brojnim sponzorima, tj. broju nagrada koje su sponzori osigurali, sva-

ka kupljena karta je dobila nagradu, a svatko je te večeri, dobio i određenu poruku!

Doista, bila je ova subotnja večer, večer druženja i dobre zabave, uz odličnu tamburašku glazbu, dobar štimung i odličnu večeru – prsnac, krumpiraču i fanke, a prisutni su u skladu sa svojim mogućnostima potpomogli humanitarnu akciju, te je te večeri na ime pomoći obitelji **Crnković** prikupljeno 20.700,00 dinara.

Ljubica Vukov

7. Kersko prelo

Obiteljski odjel župe sv. Roka priredio je 26. veljače sedmo po redu Kersko prelo, koje je i ove godine održano u školskoj sportskoj dvorani, a kao i prethodne godine imalo je humanitarni karakter.

Na prelu se okupilo više od dvjesto gostiju, na kojemu su bila i brojna djeca. Tijekom večeri goste je zabavljao tamburaški sastav „Hajo“, a svoje umijeće na tamburici pokazao je i mladi tamburaški sastav „Derani“ iz Subotice. Kao solisti, s tamburaškim sastavom „Hajo“ nastupili su **Marija Jaramzović** i **Ladislav Huska**. Domaći glumci izveli su prigodnu predstavu **Đule Milodanović**. Prelo je otvorio župnik mons. **Andrija Anišić** zahvalivši svima koji su pomogli da se zajedničkim snagama priredi tako uspješno prelo, napose članovima Organizacijskoga odbora, ali i svima onima koji su doprinijeli da se započeta temeljita obnova župnoga doma i završi. U ime Organizacijskoga odbora goste je pozdravio **Lazar Cvijin**, a o kratkoj povijesti i smislu prela općenito, govorio je autor monografije „Sto bandaša i bandašica“ **Grgo Piuković**. Pro-

gram su vodile: **Vedrana Cvijin**, **Melita Bašić Palković** i **Darko Jurić**. Iznos od 30.000 dinara koji je prikupljen prodajom tombole darovan je Karitativnom odjelu Pastoralnoga vijeća ove župe kako bi se pomoglo ljudima u potrebi. Kao dar i sjećanje na Kersko prelo, svi nazočni dobili su vezene velike maramice. Na poziv župnika, prelu su nazočili predsjednik DSHV-a i zastupnik u Skupštini Srbije **Petar Kuntić**, vlasnik poduzeća „Monolit gradnje“ **László Irsai** koje je bilo izvođač radova na obnovi župnoga doma, direktorica JKP „Pogrebno“ **Vesna Prčić** kao i brojni drugi gosti. /Zv./

Tute u Plavni

Utihnuli su i ovogodišnji karnevali, maškare, mačkare, maskenbali, tute. Ove posljednje su najmanje poznate, a ovaj pokladni običaj usko je vezan za Plavnu i nema ambicije prijeći lokalne okvire. Ipak, Plavnjaci se ponose svojom kulturnom tradicijom, te su i ove godine u organizaciji HKUPD-a „Matoš“ osmislili i suvremenim uvjetima prilagodili tri posljednja pokladna dana. Bio je to, u ovo zimsko doba, pravi događaj za sve mještane ovoga tihog mjesta u kome jedna mala kulturna udruga želi sačuvati i obnoviti mjesnu kulturnu baštinu i predstaviti je javnosti.

Posebni običaji vezuju se za Pokladnu nedjelju, Pokladni ponedjeljak i Pokladni utorak. Tako je bilo u ove godine, kada je u utorak 8. ožujka krenula, kao i obično, veća skupina „gadnih tuta“ u kojoj su „Matoševci“ dobro maskirani i našminkani, s metlama u ruci i s promijenjenim glasovima bili teško prepoznatljivi. Njima su se pridružiti i preostali „Matoševi“ tamburaši, koji su uz svirku i pjesmu pokušali nadjačati zvuke zvona, bakaruša, klepetala i drugih predmeta što su se našli u povorci. U obilasku sela tute su svraćale u poneke kuće, a mnogi promatrači ostali su umazani raznim bojama, snijegom i poljupcima sudionika povorke. Uobičajeno je da zbog takvih postupaka ne bude mnogo zamjeranja, jer su to takvi dani, a takva ludovanja nisu prekidana niti u vremenu najstrože zabrane ovoga običaja.

Navečer je u Vatrogasnom domu priređena večera i zabava za članove udruge i goste, među kojima su bili predstavnici svih pet hrvatskih udruga kulture s područja Općine, lokalnih udruga i tijela mjesnih vlasti, te tajnik HNV-a **Željko Pakledinac** sa suprugom. U prvom dijelu večeri najmlađi su se natjecali u raznim igrama, kojima su se kasnije pridružiti i stariji. Nazočne je svirkom i pjesmom zabavljao

tamburaški sastav „Za našu dušu“ iz Ravnog Sela pod vodstvom **Miše Čosića**.

Oko 23 sata zabava se postupno smirivala, a gosti su morali pojesti i popiti sve što je ostalo na stolovima. Potom su stolovi očišćeni, za begu je postavljen odar, a žene su je oplakivale kao pokojnika. Zatim su muškarci begu odnijeli u jedan kut sale i pokrili je stolnjakom. Time je simbolički završeno pokladno vrijeme a započela Korizma – povratak duhovnim vrijednostima i svakodnevnim poslovima.

Zvonimir Pelajić

Poklade u Lemešu

U organizaciji HBKUD-a iz Lemeša održan je 6. ožujka maskenbal. „Poklade su i ljudi su dani sve dok se begeš ne sarani“.

U poslijepodnevnom satima toga dana okupili su se momci da „Vuku panj“ na radost mnogobrojnih udavača. Bilo je to simbolično obnavljanje ovog običaja, jer je panj vučen samo u centru sela. Kako je na selu sve više mladih obrazovanih neoženjenih i neudanih, ne bi bilo loše zapravo vući panj po selu. Živjeti pod tuđom maskom u ova stresna vremena je hvatanje daha da se ne utopimo u moru obveza i rada. Vesela skupina je nastavila zabavu u toploj dvorani Doma kulture uz glazbu **Ivana Šomodvarca** iz Sombora. Na kraju zabave je „Saranit“ begeš uz Šaljivu molitvu.

Zabava je bila dobro posjećena jer je bila namijenjena i djeci i onima koji to više nisu. Na maskenbalu su bile i cijele obitelji, a uz dobru zabavu manifestacija je imala i humanitarnu namjenu. Naime, naša Osnovna škola „Bratstvo-jedinstvo“ nema dvoranu za tjelesni odgoj. Ove godine Vijeće Mjesne zajednice prikuplja sredstva za izradu glavnog urbanističkog plana za dvoranu, koja bi se gradila u dvorištu osnovne škole. Bila bi namijenjena za uporabu škole i građanstva. Projekt treba izraditi do početka rujna. Nakon toga bi se konkuriralo za sredstva za izgradnju objekta. Svoj mali doprinos dala je i naša udruga. /Lucija Tošaki/

Turnir sv. Josipa u Đurđinu

Peti put održan je u župnoj dvorani u Đurđinu Turnir sv. Josipa u stolnom tenisu. Uz kvalifikacije, u vremenu od 6. do 20. veljače natjecalo se 19 igrača.

U napetim borbenim mečevima, u završni dio kvalificirali su se: **Boris Bako**, **Pajo Dulić st.**, **Pajo Dulić ml.** i župnik **Lazar Novaković**. Treće mjesto osvojio je Pajo Dulić st., drugi je bio Pajo Dulić ml. Prijelazni pehar i diplomu osvojio je Lazar Novaković.

Diplome i pehar pobjednicima su uručili prefekt sjemeništa **Dragan Muharem** i aktualni bandaš, porijeklom iz Đurđina, **Martin Matković**. Nakon proglašenja pobjednika druženje je nastavljeno uz tortu, kolače i sokove. /**T. K.**/

Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“ Subotica raspisuje

NATJEČAJ

za skladbe koje će biti izvedene na
XI. FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA

Festival će se održati u rujnu 2011. godine u Subotici. Osnovna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke pisme i poticaj svima, a osobito mladima da i sami pridonesu očuvanju i unapređenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

1. Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca;
2. Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. Pjesma može imati 3-4 strofe;
4. Dužina pjesme je 3-5 minuta;
5. Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u 2 primjerka;
6. Uz tekst i melodiju obavezno dostaviti i demo snimku;
7. Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerno izvođenje);
8. Jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe;
9. Primljeni radovi se ne vraćaju;
10. Radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora i kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti;
11. Nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. Autor kompozicije koja je odabrana za izvedbu na festivalu samim slanjem kompozicije daje svoj neopozivi pristanak da se kompozicija studijski snimi i izda na nosaču zvuka i video zapisa radi popularizacije festivala.

Natječaj je otvoren od dana objavlivanja do 30. 05. 2011.

Skladbe slati na adresu:

Vojislav Temunović, Skerličeva 17, Subotica,
s naznakom: ZA XI. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA;
HGU FBP, Jo Lajoša 4a, Subotica;
vojot@open.telekom.rs

In memoriam

BLAŠKO BABIČKOVIĆ (1929. – 2011.)

U nedjelju, 13. ožujka 2011. godine Gospodin je s ovoga svijeta pozvao uzornog vjernika i bivšeg člana Pastoralnog vijeća župe sv. Roka u Subotici Blaška Babičkovića. Sprovodne obrede 15. ožujka u subotičkom „Bajskom groblju“ sv. Petra i Pavla, vodio je župnik mons. mr. Andrija Anišić u zajedništvu s još jedanaest svećenika i u nazočnosti mnoštva rodbine i prijatelja pokojnikove obitelji. U prigodnoj propovijedi župnik je istaknuo da je Blaško umro za vrijeme devetnice sv. Josipu, kojega je revno štovao. Posljednja želja koju je uputio svojoj supruzi u subotu navečer bila je da mole devetnicu sv. Josipu. Nakon molitve pao je komu i u nedjelju navečer je preminuo. Od brojnih kreposti pokojnog Blaška župnik je istaknuo dvije. Prije svega, bio je nježan suprug i otac. Bio je jedan od rijetkih koji nije krio svoje osjećaje i koji je uvijek o svojoj supruzi lijepo govorio nazivajući je i pred drugima svojom „lutkicom“. Sa svojom vjernom suprugom Jelenom živio je u skladnom braku gotovo punih 50 godina. Spremali su se ove godine obilježiti tu veliku obljetnicu 23. travnja.

Nježno je pokojni Blaško ljubio svoje kćerke Maricu i Blaženku i bližnje. Volio je svoje zetove, a nadasve unučad. Radovao se svojim sestrama i bratu. Volio je svoju rodbinu. Zato mu je Gospodin darovao milost da mu ta ljubav i nježnost budu uzvraceni, osobito u njegovoj dugoj i teškoj bolesti. Osjećao je on njihovu ljubav i zato je, iako slabim tjelesnim silama i oslabljenim glasom, i pred samu smrt i supruzi i kćerkama rekao da ih voli i darovao im poljupce oproštaja koje će sigurno pamtili do kraja života. Zapamtiti će dobro svog dobrog didu i njegova unučad a napose unuk Ivan kojeg je didi i majki providnost dodijelila da bude s njima u najtežim danima njegove bolesti i nemoći.

„Druga posebna osobina ovoga pokojnika“, naglasio je župnik, „je njegova čvrsta vjera. Bio je pravi vjernik i napose zauzeti član Pastoralnog vijeća župe sv. Roka. Sedamnaest sam godina župnik u župi sv. Roka i mogu reći da je bač Blaško bio jedan od najponosnijih i najradosnijih članova našeg Pastoralnog vijeća. Nikad mu nije bilo teško doći u crkvu ili župu kad je trebalo nešto pomagati. Čak i kad je kod kuće imao obaveza, nastojao ih je odložiti samo da ne bi propustio priliku pomoći u crkvi. Sudjelovao je u svim pobožnostima u našoj crkvi. Osobito je volio biti čuvar Božjega groba. Zbog svega toga uvjeren sam da mu je dragi Bog bio milostiv kad se pojavio pred njegovim licem. Pa kako bi mogao drugačije i postupiti naš milosrdni i nježni nebeski Otac u susretu s takvim mužem, ocem i vjernikom“.

Milog pokojnika oplakuju, za njega mole i nadaju se ponovnom susretu s njim u vječnosti njegovi najmiliji: supruga Jelena, kćerke Marica i Blaženka, zetovi Marko i Ivan, unučad Ivan, Neven, Nada, Marin i Krunoslav, sestre Marija i Roza te brat Ive s obitelji.

Sveta misa na šest tjedana za ovog pokojnika bit će u crkvi sv. Roka u nedjelju 1. 05. 2011. godine u 9 sati.

Proslava rođendana umirovljenog biskupa

Mons. László Huzsvár, umirovljeni zrenjaninski biskup, proslavio je svoj osamdeseti rođendan svečanom misom u zrenjaninskoj katedrali 21. veljače. Slavljenik je predslavio svetu misu, te ju prikazao u čast Duhu Svetomu, čime je zahvalio za sve milosti koje je primio tijekom svog osamdesetogodišnjeg života, a osobito na daru duhovnoga zvanja.

Prigodnu propovijed održao je umirovljeni segedinski biskup, **mons. Endre Gyulay**. On je u kratkim crtama prikazao život i djelo biskupa Huzsvára, te ukazao na to koliko je slavljenik učinio za novouspostavljenu Zrenjaninsku biskupiju čiji je on prvi biskup. Nadalje, propovjednik je istaknuo i značaj Huzsvárova djelovanja za katolike Mađare u Mađarskoj i Rumunjskoj za vrijeme komunizma, kada je on puno učinio da im se dostavlja katolički tisak i Biblija. Propovjednik je slavljeniku poželio dobro zdravlje, te mirnu starost.

Osim propovjednika, pozivu na misno slavlje su se odazvali subotički biskup **mons. Ivan Péntzes**, srijemski biskup **mons. Đuro Gašparović**, apostolski egzarch za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori **mons. Đuro Džudžar**, temišvarski bi-

skup **mons. Martin Roos**, biskup iz Oradee **mons. László Böcskey**, a kao suorganizator bio je i biskup domaćin, **mons. Ladislav Német**, SVD. Na misi su nazočili i predstavnici kulturnog i političkog života vojvođanskih Mađara, te brojni vjernici, koji su došli pozdraviti svog omedavno umirovljenog biskupa. U organizaciji ove proslave Zrenjaninskoj biskupiji pomogao je Savez vojvođanskih Mađara, koji je nakon mise uzvanicima upriličio domjenak.

Sz. K.

Vijesti iz iriške župe

Lijepo je započeti mjesec blagdanom Susreta – Prikazanja Isusa u hramu, i misom za **Anicu Angier** s porukom: *Su-sresti se, prikazati, držati svjetlo u rukama. Svi su potrebiti svjetla!* Sutradan, 3. veljače, proslavili smo spomendan sv. Blaža, biskupa i mučenika i pomoćnika u nevolji, a k tomu i rođendan i imendan našega župnika **Blaža Zmaića**. Slavlje je bilo tim veće jer su sakramente kršćanske inicijacije primile dvije žene i majke: **Dragica Galović** i **Olga Lovrencić**, obje u 64. godini života. Župnik je nazočnima podijelio blagoslov grla da bi se poslije svi okrijepili hranom. Među prijateljima svečara bili su **Vladislav Ilkić**, predsjednik Skupštine općine Irig **Vladimir Petrović** i **Lazar Pilipović** iz Sportskog saveza te **Duško Ledenac**, poduzetnik. U nedjelju 6. veljače, slavljena je sveta misa u Vrdniku za obitelj **Babnik** i **Šteficu Jerman** uz blagoslov svijeća i grla s porukom župnika: *Kršćanstvo nije ideologija nego prihvaćanje Božjega čovjekoljublja. Kršćani su za gledanje (svjetlo i grad na gori) i kušanje (sol). Svjetlo su naša dobra djela a sol – okus mudrosti Božje.*

Nakon svete mise u Irigu i Šatrincima, 13. veljače uslijedio je lijepi susret u Dobrodolu na misi za pokojne **Radojku** i **Jánosa Pappa**, na kojoj župnik naglašava temu nedjelje: *Bez ljubavi sve je ništa, bez srca nema ničega!*

Na dan sv. Valentina/Trifuna i dana ljubavi/vina, 14. veljače, župnik je uz Dan općine nazočio prijamu kod predsjednika Skupštine općine Irig, **Vladimira Petrovića**, da bi zatim također nazočio danu Srpske čitnice na poziv ravnateljice **Vere Novković**, koja je nakon prigodnoga programa odnosno izložbe slika (srijemski motivi Orešćanina), župniku uru-

čila iznimno vrijednu nagradu ove ustanove, tzv. „LUCA“, kao doprinos razvitku kulture i kulturnog stvaralaštva za proteklu 2010. godinu. Nagrađeni župnik je održao prigodni govor uz poruku: *Okupajte se u vinu i ljubavi i čitajte knjigu, i čitajte knjige. A nagradu ili priznanje od društvenih ustanova i promaknuća ili odlikovanja u Crkvi smatram poticajem za sebe koja trebaju biti poticaj za svakoga na žarču ljubav prema svome pozivu i djelu po njemu.*

U Irigu je 15. veljače slavljena sveta misa za roditelje **Ljubice** i **Zorice** uz poruku: *Bog nam želi nešto reći i darovati. Možda će tada sunce sjati svjetlije, svakidašnjica biti radosnija o ono teško nešto lakše, kad nam se ovdje kaže dobra vijest: Bog se okreće tebi, ti si mu važan.*

U nedjelju 20. veljače, u Vrdniku je služena sveta misa za pokojne iz obitelji **Škoberna** i govorom o Božjoj pedagogiji gdje je sam Bog mjera za čovjeka. Točno na godišnjicu smrti, 21. veljače, okupismo se u velikom broju u Irigu na misi za pokojnu **Pirošku Skamla**.

Na dan sjećanja na prestanak iriške kuge (1795.-1796.), i u povodu obnove spomenika „Kipovi“, 23. veljače župnik je u Srpskoj čitaonici u Irigu nazočio predavanju **prof. dr. Jovana Maksimovića** „Kuga, velika morija čovječanstva, s osvrtnom na irišku kugu“.

Uz nedjeljne mise, 27. veljače posebno je bilo lijepo u Dobrodolu kada je slavljena sveta misa za pokojnog **Josipa Sulomara**. *Nemoguće je spojiti služenje Bogu i bogatstvu. Ili biti vjernik i služiti Bogu ili poganin i služiti bogatstvu*, rekao je u propovijedi župnik.

Zadnjega dana u mjesecu slavljena je sveta misa za **Anku Vodenac** uz pitanje: *Jesam li na putu koji vodi životu? Što mi je važno? Za što živim? Gdje su moji prioriteti? Staviti se na stranu Isusa, imati ga za Prijatelja i Spasitelja, to je pravo, uključuje župnik. /f. f./*

Objavljena Papina korizmena poruka

„Pohlepa donosi nasilje, zlostavljanje i smrt“ - tim je riječima papa Benedikt XVI. u svojoj korizmenoj poruci naslovljenoj „S Kristom ste ukopani u krštenju, s njim ste i uskrsnuli“, koja je objavljena 22. veljače u Vatikanu, podsjetio na važnost dijeljenja.

U tijeku korizmenog vremena, koje je započelo u srijedu 9. ožujka, Papa je pozvao na post, milostinju i molitvu. Katolici se trebaju vježbati u odricanju da bi prevladali egoizam i konkretno ljubili bližnjega. Post nema nikakve veze sa sebičnošću. Kršćanin se odricanjem uči usmjeravati pogled na potrebe drugih ljudi i u njihovim licima prepoznavati lice Božje, istaknuo je Papa. Zato prakticiranje posta, koji bi mogao biti utemeljen na različitim razlozima, za kršćanina ima duboki vjerski smisao. „Obožavanje materijalnih dobara“ udaljuje čovjeka od drugih ljudi i čini ga nesretnim. Oni koji materijalna dobra stavljaju na Božje mjesto, bude lažne nade. Pohlepa za novcem „ugrozit će Božji prioritet u našim životima“, pojašnjava Benedikt XVI. u poruci. „Praksa milostinje“ poziv je ljudima da „daju prioritet Bogu te da budu pažljivi prema drugima“, kako bi ponovno otkrili Boga i primili njegovu milost.

U korizmenom vremenu vjernici bi trebali prepoznati „darovani i dragocjeni oblik molitve“ i uzeti u obzir čitanje biblijskih tekstova koji su predviđeni za to razdoblje, preporuča Papa. Oni koji kroz molitvu odvoje vrijeme za Boga, moći će otkriti novi koncept vremena u odnosu na vječni život.

Korizma je, nadalje, vrijeme prikladno za priznavanje vlastite nemoći i vrijeme iskrenog preispitivanja naših života, kako bismo primili milost sakramenta pomirenja te se odlučili nasljedovati Krista. Đavao i danas djeluje u svijetu. Ne umara se u zavođenju ljudi koje Bog želi bliže sebi, ističe Benedikt XVI. Ali, čovjek se u borbi protiv „vladara tame“ mora ugledati u Isusov primjer, jer Krist iz te borbe protiv zla izlazi kao pobjednik.

Papa poziva vjernike da u korizmenom vremenu razmišljaju o značenju sakramenta krštenja. On nije nekakav obred iz prošlosti, nego susret s Kristom koji ljude poziva na iskreno obraćenje. Sama činjenica da krštenje u većini slučajeva primamo kao djeca, jasno ističe da je riječ o Božjem daru i da nitko vlastitim snagama ne može zaslužiti vječni život. /IKA/

Papa: Pobačaj ništa ne rješava

Pobačaj ništa ne rješava, nego ubija dijete, a kod roditelja samo potiče veliku moralnu i životnu dramu koja na ženi može zauvijek ostaviti trag, istaknuo je papa Benedikt XVI. sudionicima opće skupštine Papinske akademije za život, koje je primio 26. veljače.

U odluci da se počini pobačaj nema pobjednika. Ne pobjeđuje dijete, začeto, a potom uklonjeno. Ne pobjeđuje žena u čijojnutrini, koju samo ona može razumjeti, ostaje rana. Ne pobjeđuje muškarac, olakšan rješenjem koje ga čini slobodnim, ali i slijepim pred pravom dramom žene koja je gotovo uvijek ostavljena sama. Ne pobjeđuju ni liječnici koji preporučuju pobačaj, navodeći ženu da u daru koji nosi u sebi vidi teret.

Tema o post-abortivnom sindromu, odnosno o teškoj psihičkoj patnji koju često osjećaju žene koje su namjerno pobacile, otkriva neizostavni glas moralne savjesti. U tom bi razmišljanju stoga bilo korisno posvetiti pozornost savjesti očeva djece, koja je ponekad zamračena, a koji često ostavljaju samima trudne žene, napomenuo je Sveti Otac.

Liječnici također ne smiju izbjeći tešku zadaću da zaštite od prijevare savjesti brojnih žena koje misle da će u pobačaju pronaći rješenje obiteljskih, gospodarskih i društvenih ili pak zdravstvenih problema svojega djeteta. Posebno u tom slučaju, ženu se često uvjeri, ponekad to čine i sami liječnici, da je pobačaj ne samo moralno dopušten izbor, nego čak i dužan „terapijski“ čin kako bi se izbjegla patnja djeteta i njegove obitelji. Papa je stoga pozvao liječnike da promiču stvarnu ljudsku i kršćansku solidarnost; istu onu koju Crkva želi posvetiti ženama koje su počinile pobačaj. /IKA, KTA/

Papa: Crkva se mora naučiti služiti jezikom računalnog doba

Papa Benedikt XVI. pozvao je Crkvu i društvo da u komuniciranju više vode računa o suvremenom digitalnom dobu.

Nove tehnologije nisu samo promijenile način komuniciranja, nego su izazvale i šire kulturne promjene, rekao je Sveti Otac 28. veljače, na Općoj skupštini Papinskog vijeća za medije. Zbog toga je nužna hitna rasprava o razvoju i mijenjanju govora. Papinsko Vijeće za medije održalo je susret na temu „Govor i komunikacija“. Prednosti novih komunikacija putem računala, Interneta i mobitela donose i mnoge rizike, upozorio je Papa. To su površni međuljudski odnosi, gubitak nutrine, bijeg u osjećajnost, a izražavanje mišljenja ima prioritet pred željom za istinom. S digitalizacijom se također razvija nova vrsta razumijevanja i razmišljanja s velikim mogućnostima za komunikaciju i izgradnju odnosa. Novi govor daje prednost intuitivnim i emocional-

nim vještinama nad onim analitičkim. On donosi drukčiju logiku i način razmišljanja kao i odnos prema stvarnosti, pri čemu posebnu ulogu imaju slike i hiperveze. Time se ujedno sve više zamućuje razlika između pisane i izgovorene riječi. Sve te promjene, istaknuo je u svom govoru Papa, imaju utjecaj i na prenošenje kršćanske poruke. Evanđeoske slike i društvene prilike iz Isusova doba trebaju se prilagoditi simbolima i metaforama današnjice, kako bi se doprlo do ljudi i na što bliskiji način im se navijestilo Božje kraljevstvo, rekao je Papa. /IKA/

Harvardsko istraživanje potvrdilo Papino stajalište o borbi protiv AIDS-a

Odgovorni seksualni odnosi i bračna vjernost polovili bi broj oboljelih od AIDS-a u Zimbabveu, navodi istraživanje koje je provedeno na Harvardu.

Rezultate temeljitoga istraživačkog rada objavio je Daniel Halperin s Instituta za globalno zdravlje stanovništva toga američkog Sveučilišta. Postotak oboljelih u toj južnoafričkoj zemlji smanjen je u razdoblju od 1997. do 2007. godine s 29 na 16%. Do pada broja oboljelih došlo je, pokazuje istraživanje, a prenosi Kathpress, zajedno s padom broja rizičnih seksualnih odnosa izvan braka i sa smanjenjem prostitucije. Prema Halperinovu istraživanju, objavljenom na Internetu (www.PLoSMedicine.org), do drastične promjene seksualnog ponašanja došlo je najviše zahvaljujući informativnoj kampanji koju su proveli mediji i Crkva, piše „Osservatore“. Istraživanje je dalo za pravo papi Benediktu XVI., koji je na svom putovanju u Afriku 2009. istaknuo da se samim dijeljenjem kondoma problem AIDS-a u Africi ne može riješiti. /IKA/

Europska unija osuđuje nasilje nad vjerskim manjinama

Kršćane i kršćanske vjerske manjine koji su na Srednjem Istoku, a i drugdje, podvrgnuti nasilju, Europska unija konačno je nazvala žrtvama toga nasilja. Nakon višetjednoga oklijevanja, koje je talijanski ministar vanjskih poslova nazvao izrazom „snažnoga laicizma koji šteti vjerodostojnosti Europe“, ministri vanjskih poslova Europske unije prihvatili su 21. veljače službeni dokument u kojemu „odlučno osuđuju napade na kršćane i njihova bogoštovna mjesta, muslimanske hodočasnike i druge vjerske zajednice“, te izražavaju „veliku zabrinutost za sve veće izražavanje nesošljivosti i diskriminacije utemeljene na religiji, koje je posvjedočeno nasiljem i terorističkim djelima provedenima u posljednje vrijeme u više zemalja“. /IKA/

Troje novih svetaca Katoličke Crkve

Papa Benedikt XVI. održao je 21. veljače redoviti javni konzistorij za kauze svetaca te odobrio da 23. listopada budu proglašeni svetima španjolska redovnica bl. Bonifacija Rodriguez de Castro, bl. Guido Maria Conforti, nadbiskup Ravenne, bl. don Luigi Guanella, svijetli uzori ljubavi i misionarskog duha u 19. i 20. stoljeću. /IKA/

Libijski biskup: „Pomozite nam pronaći put dijaloga“

Poziv međunarodnoj zajednici da „Libijcima pomogne pronaći put dijaloga“ uputio je 21. veljače biskup i apostolski vikar iz Tripolija Giovanni Innocenzo Martinelli.

Pobuna u zemlji istodobno se sve više širi, humanitarne agencije govore o stotinama mrtvih i ranjenih, a vladine su zgrade u plamenu i u glavnom gradu. U međuvremenu mnoga veleposlanstva pomažu svojim državljanima da se vrate u svoje zemlje. I biskup Martinelli, u Libiji je kao svećenik od 1971., a kao biskup od 1985., dobio je poziv iz talijanskog veleposlanstva, ali kaže: „Ja neću napustiti Libiju dok god dišem. Kamo bih išao? Ovo je moja Crkva“. „Otići ću samo ako me otjeraju.“

Što se tiče aktualnog stanja biskup je dodao: „Istina je da mnoge obitelji odlaze, jer situacija nije sigurna. No, redovnice i medicinske sestre ne žele pobjeći. Mi smo ovdje da služimo ljudima u Libiji i u ovom trenutku nitko ne želi otići“. /IKA/

IZDANJA

Obred. Istinita priča o suvremenom egzorcistu
Knjigu Matta Baglia izdao Verbum

Apostoli i prvi Kristovi učenici
Knjigu kateheza pape Benedikta XVI. objavio Verbum

Moja djeca i ja
Knjigu Rine Tomelić objavila je Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja Split

Vjerovati – živjeti
Fučekovu knjigu objavio Verbum

Izabrani spisi Josipa Turčinovića
Knjiga u izdanju Kršćanske sadašnjosti

28. ožujka

Sveti Josip Sebastijan Pelczar

(* 17. siječnja 1842. + 28. ožujka 1924.)

- Svećenik ● teolog ● pravnik ● profesor ● povjesničar ● rektor sveučilišta ●
- marljiv radnik ● skrbio se za siromašne ● izdržavao pučke kuhinje ●
- podizao kuće za beskućnike ● na brizi imao bolesnike ●
- starao se za nezaposlene ● snovao redovničku družbu ●
- biskup ● odgojitelj klera ● promicao voćarstvo ●

Josip je rođen u jugoistočnoj Poljskoj kraj grada Krosno 17. siječnja 1842. godine. Studirao je u svom zavičaju u gradovima Rzeszów i Przemyśl, a 1864. godine je zaređen za svećenika. Nakon ređenja studirao je u Rimu, gdje je postigao doktorat teologije i kanonskoga prava. Bio je profesor na bogosloviji u Przemyslu, u Krakovu, gdje je postao i rektor tamošnjeg sveučilišta. Josip Sebastijan je bio izuzetno marljiv radnik. Osim profesorske službe bio je zauzet predavanjima u različitim zajednicama, surađivao je s Družbom Vinka Paulskoga, objavio je više od tisuću knjiga, objavljivao je znanstvene radove iz povijesti, teologije, i crkvenoga prava. Napisao je i duhovni životopis pape Pija IX. U tom je djelu opisao crkvenu povijest 19. stoljeća. Osim bavljenja znanstvenim radom, bio je vrlo zauzet oko siromašnog naroda, siročadi. Nije zanemario ni šegrtsku mladež. Bolesnike i nezaposlene nikada nije gubio iz vida. Kako bi im djelatno pomogao, 1891. godine je osnovao posebnu redovničku službu i stavio je pod

Gospinu zaštitu. Još je 1894. godine osnovao posebnu družbu, kojoj je povjerio staranje o bolesnima. Marljivi profesor je na taj način bio sav u konkretnim životnim prilikama siromašnijih slojeva poljskog društva. Taj veliki pastoralac i teolog je 1899. godine postao pomoćni, a 1900. godine i rezidencijalni biskup biskupije Przemyśl. Tada je svoju djelatnost još posvetio i odgoju svećenika, gradio je brojne crkve, ali i rasadnike, kako bi unaprijedio voćarstvo. Organizirao je pučke kuhinje. Podizao je kuće za beskućnike, te škole za siromašne. Josipa Sebastijana proglasio je 1985. godine blaženim, a 2003. svetim papa Ivan Pavao II.

31. ožujka

Blažena Natalija Tulasiewicz

(* 9. travnja 1906. + 31. ožujka 1945.)

- Učiteljica ● profesorica ● odana molitvi ● gladna ljepote ● gladna svetosti ●
- filologinja ● djelatnica Katoličke akcije ● budila nadu u porobljenoj Poljskoj ●
- iz solidarnosti dragovoljno otišla na prisilni rad ● uhićena ● okrutno mučena ●
- javno osramoćena ● osuđena na smrt u koncentracijskom logoru ●
- na Veliki petak proživjela muku i smrt Isusovu ● ubijena u plinskoj komori ●

Na Veliku subotu, 31. ožujka 1945. godine izdahnula je u koncentracijskom logoru Ravensbrück blažena mučenica Natalija Tulasiewicz. Još nije imala punih 39 godina. Natalija je bila učiteljica u Poznanu, pa profesorica u više srednjih škola. Kroz svoj studij u Poznanu postigla je naslov magistre poljske filologije. Kao vjernica bila je jedna od vodećih u Katoličkoj akciji. Primicala je duhovnost pozitivnog asketskog života ukorijenjenog u svakidašnji život. Za vrijeme njemačke okupacije blažena je Natalija organizirala molitvene sastanke, ona je htjela odgajati i poučavati i buditi nadu u drugima. Kad je doznala da su tri njezine prijateljice osuđene i odvedene na prisilni rad, odlučila je i sama dragovoljno se pridružiti svojim prijateljicama. Čim je tajna državna policija (gestapo) doznala za njezinu odluku, smjesta je uhićena. Natalija je tada bila podvrgnuta najokrutnijim mučenjima i javnom sramoćenju. Onda je uslijedila i osuda na ženski koncentracijski logor Ravensbrück. U tom je logoru mučeno i ubijeno 92.000 žena i djece iz 18 različitih naroda. Osim ubijenih, u logoru je od 1939. do 1945. godine boravilo 132.000 žena i djece, ali i 20.000 muškaraca. Na Veliki petak je ustala skroz oslabljena od slabog spavanja i od podnesenih muka i ponižavanja. Njezine misli su pratile Isusovu muku. Razmišljala je o Isusovu križnom putu i smrti. Sjela je na stolicu u svojoj baraci, te se svima obratila

nagovorom o Isusovim mukama. Govorila je o tome kako Isusa treba nasljedovati i onda kad su kršćani izloženi mučenju. Govorila je o Isusovoj smrti i uskrsnuću. Njezini duhovni učitelji su bili sveti Ivan od Križa, sveta Terezija Avilska i sveti Franjo Asiški. Govorila je da u sebi osjeća dvostruku glad: glad za svetošću i glad za ljepotom. Te je dvije svoje gladi doživljavala kao jedinstvenu glad. Proživjela je Veliki petak u strahotama logora. Dan kasnije, na Veliku subotu, odvedena je u plinsku komoru. Gospodin je utazio njezinu žeđ za ljepotom i za svetošću. Umrta je nošena vjerom i ljubavlju. „Neće više gladovati ni žeđati. Neće ih više paliti ni sunce ni ikakva žega, jer Jaganjac koji je posred prijestolja bit će pastir njihov i vodit će ih na izvore voda života. I otrt će Bog svaku suzu s očiju njihovih“ (Otk 7,16-17). Hrabrost i duhovnost blažene Natalije su mnogi uočili. Prozvali su je poljskim Bonhofferom. Blažena Natalija je jedna od posljednjih koji su ubijeni u tom logoru, budući da su logorske zatočenice narednih dana oslobodili Rusi i njihovi saveznici.

Papa Ivan Pavao II. ju je zajedno sa 108 mučenika 13. lipnja 1999. proglasio blaženom.

Govori nam Sluga Božji, o. Gerard Tomo Stantić

Stari i novi Adam

Piše: o. Ante Stantić, OCD

„Stari“ i „Novi“ Adam tema je o kojoj naš sluga Božji često govori u svojim propovijedima.

„Stari Adam“, kako nas uči *Katekizam Katoličke Crkve*, prvi je čovjek kojeg je Bog stvorio i dao mu Evu za ženu, postavio ga u svoje prijateljstvo, samo ako se slobodno podredi Bogu. Međutim, zlorabeći svoju slobodu, nije poslušao Božju zapovijed. Svaki grijeh nakon toga bit će neposluh prema Bogu i manjak povjerenja u njegovu dobrotu... Nakon toga prvog grijeha nastaje prava „provala grijeha“ u svijet kao što je Kainovo bratoubojstvo nad Abelom¹.

Ovaj nauk *Katekizma Katoličke Crkve* prisutan je u pisanoj riječi našega sluge Božjega. Piše on među ostalim: *Boga smo izgubili po starom Adamu, a našli smo Boga po novom Adamu*. Po „starom Adamu“ izgubili smo prijateljstvo s Bogom, a to nam je prijateljstvo s Bogom vraćeno po „novom Adamu“, Isusu Kristu. Po utjelovljenoj Božjoj Riječi otvara se put u blaženstvo. „Novi Adam“ je svojom smrću na križu i svojim uskrsnućem: *posijao novi život u dušu* po kojem je duša kao dobro pripremljeno zemljište, te postaje sposobna biti kao *Novi zemaljski raj, živjeti po Evanđelju, te rasti u vrlinama, krepostima*².

Unatoč tomu što je po otkupljenju „Novog Adama“ otvoren put u „novi zemaljski raj“, ostale su posljedice grijeha „starog Adama“ u dušama i poslije „posijanog sjemena“, koji se predstavlja kao zapreka na putu u „novi zemaljski raj“. „Majka Eva“, ističe sluga Božji, stavila nam kao kamen na jedno krilo duše *te ne možemo letjeti*. Taj „kamen“ što pritišće „krilo duše“ je sebeljublje, egoizam.

„Liječenje“ od posljedica istočnoga grijeha, to jest od sebeljublja koje „pritišće jedno krilo duše“, moguće je prije svega ako kršćanin nastoji nasljedovati život „Novog Adama“ koji mu je dan po krštenju, življenjem po Evanđelju³. U konkretnosti to znači da treba naučiti „motriti“, „gledati“, „upirati pogled na Isusa“, vjerom, ufanjem i ljubavlju. *Ako Isus vidi*, piše naš sluga Božji, *da na njega gledamo, on će još milije na nas gledati. Kažimo mu stoga svoje želje. Ako to nije dosta, nosimo Isusovu sličicu pa na nju gledajući razgovarajmo s Isusom*⁴.

Sadržaje „gledanja“ na Isusa i razgovor s njime treba prije svega crpiti iz Božje riječi, Svetoga pisma. Isus je pak sam *Riječ Božja... On će sijati u nas svoje riječi ako ćemo im obraćati pažnju, ako ćemo njegove riječi govoriti, po njima djelovati i živjeti*⁵. Ako tako postupamo, on sije u naše duše *dobro sjeme vjere što smo na krštenju primili, a s njom također i sjeme samozataje, jer s Kristom, jamačno su-umiremo da bi suživjeli, jer se po krštenju uništava, u kršteniku svako ništetno, zlo i grešno sjeme*⁶.

Gerard stoga upozorava: *Ako nema sjemena i sijača, plodne zemlje, ili zemlja ne prima sjeme, kraj nam je... Srce pak koje drži sjeme donosi plod*⁷.

Isusove riječi su kao *zrno pšenice. Ako puno njegovih riječi, (kao zrno pšenice) primimo, duša će nam biti sita, jaka. Takva duša tada vjeruje da Isus u njoj najbolje djeluje pa makar za vremena tijelo gladuje jer samozatajom tijela i ljubavlju dostiže se Bog u blaženstvu*⁸.

Gerard drži da se iz ovakvog projekta života u čovjekovoj duši rađa dinamizam, koji „ugađa“ Bogu i rodu... Među istoznačnim zapisima neprestano ponavlja svoju životnu nakanu: *Vama ću, Isuse i Marijo, ugađati to jest vašu dobrotu nasljedovati i o njoj propovijedati*⁹.

Tko ide putem „staroga Adama“, taj je kao onaj *koji stane na tanak plitak led, tone, propada... Stoga budimo ponizni, to jest slobodni, pa ćemo biti bogati, blaženi i slavni, na putu „prema Novom Adamu“. Bojmo se oholosti kao od otrova. Bježimo od oholosti i ohola čovjeka kao od žive vatre jer će uništiti u nama vjeru a zatim ljubav prema poslu i poštenju i tako propasti i u tijelu i u duši*¹⁰.

Stoga naš sluga Božji neprestano ponavlja u svojim propovijedima: *Što je netko, na kršćanski način, religiozniji (dosljedno po „Novom Adamu“), Bogu je sličniji, a što je manje religiozan (po „Starom Adamu“), snižava svoje dostojanstvo i sličniji postaje nerazumnoj životinji*¹¹. Zar se takvo mišljenje danas ne promiče, po učenju nekih po kojima čovjek nije drugo nego razumna životinja?

Međutim, o. Gerard ističe da s Isusom, „Novim Adamom“, *sjedinjeni, do-*

Naš kandidat za sveca

življavat ćemo što On doživljava. Imati što On ima. Imati radost na sve vjekove, po slavnom uskrsnuću¹². Zar nije sve ovo učenje vrlo aktualno i danas?

¹ Katekizam Katoličke Crkve, 396-409.

² Propovijed, 008157.

³ Usp. ondje.

⁴ Duhovne vježbe, rukopis 59.

⁵ Propovijed, 008086.

⁶ Ondje, 008085.

⁷ Ondje, 008101.

⁸ Ondje, 008116.

⁹ Ondje, 008116.

¹⁰ Ondje, 007892.

¹¹ Ondje, 007994.

¹² Ondje, 007995.

Mladima o ocu Gerardu

U subotičkom Katoličkom krugu održana je 13. ožujka mješerna Tribina mladih. Lik karmelićanina Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, mladima je predstavio o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator u njegovoj kauzi za proglašenje blaženim i svetim.

On je na zanimljiv i oduševljen način predstavio svetački lik o. Gerarda počevši od njegova djetinjstva koje je proživio na đurđinskim salašima pa do njegove blažene smrti u somborskom karmelićanskom samostanu. Svoje izlaganje o. Mato je protkao brojnim navodima iz pisane duhovne baštine o. Gerarda. Posebno je protumačio kako je o. Gerard proživljavao i doživljavao molitveno kontemplativni života pa i svoja mistična iskustva. Naglasio je njegovu brižnu ljubav prema bolesnicima i penitentima grada Sombora i okolice kao i njegov ekumenski duh. U drugom dijelu mlade je poticao i oduševljavao da se utječu u zagovor o. Gerardu u svojim potrebama, jer čitav postupak za njegovo proglašenje blaženim ide dobro osim što se još nije dogodilo čudo po njegovu zagovoru i što nema dovoljno štovanja na „terenu“.

U razgovoru poslije predavanja mladi su pokazali zanimanje za neke detalje iz života i duhovnosti o. Gerarda kao i o samom postupku beatifikacije. Neki mladi iz Subotice inače aktivno surađuju s o. Matom u predstavljanju i propagiranju kauze o. Gerarda i pišu za *Glasilu o. Gerarda*, koje izlazi dva puta godišnje.

Tribina je završila zajedničkom molitvom za proglašenje blaženim S. B. o. Gerarda, a u kratkoj šutnji mladi su izrekli i svoje molitve koje su uputili Ocu nebeskom po njegovu zagovoru. /A. A./

Odgovor čovjeka Bogu

Piše: dr. Andrija Kopilović

Nastavljamo tumačiti pobudnicu pape Benedikta XVI. koja se u najstrožem smislu riječi može nazvati liturgijskom. Čini se da je stoga i pogodno u ovoj rubrici tumačiti i vrhovni nauk Crkve koji se odnosi na liturgiju. Božja Riječ je ne samo sastavni dio liturgije nego sama liturgija. U prošlom broju sam pokušao približiti sam dokument koji Božju Riječ prihvaća kao Božji govor, a koji je predan Crkvi. Kada kažemo predan Crkvi, onda znamo da je ponajprije Crkva ona koja tu Riječ živi, a onda i prenosi. Kako sam u prošlom broju najavio, tako sada nastavljamo lagani hod u poruku tog dokumenta. Bog se kroz povijest redovito „prilagođivao“ čovjeku. Čudno je to ali istinito, Bog je govorio znakovima i riječima koje su ljudi mogli razumjeti. On se približava čovjeku na način saveznika. Sjetimo se da je i cjelokupna Biblija naslovljena riječima: Stari i Novi savez (zavjet). Taj naziv se temelji na vrlo važnoj činjenici da Bog *prilazi* čovjeku. U prošlom broju sam nabrojio nekoliko načina preko kojih Bog progovara. Sklapanje Saveza je izvrsni način kako čovjek shvaća Božju ponudu. Kao primjer neka nam posluži Sinajski savez. Bog se objavljuje kao njihov Bog – Bog Izabranog naroda. Nadovezuje se na povijest pa je Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev. Dakle, njima poznat. Sada pred njih stavlja izbor i to vrlo važan: život ili smrt. Biraju li život, Bog nudi uvjete pod kojima će sklopiti savez s tim narodom pa će oni biti njegova *svojina* a on *Bog njihov*. Uvjeti Saveza su poznati: Deset zapovjedi. Na zboru – susretu – čita se tekst Dekaloga. Ono što se očekuje od druge strane, tj. ljudi, pristanak je na tekst Saveza. Ali i oni imaju obvezu, a to je prihvatiti da će Savez poštivati, održavati i služiti. Sam način sklapanja je posve sličan hetitskom načinu sklapanja Saveza dvojice kraljeva. Savez se sklapa u krvi. Žrtvene životinje se rasijeku na pola i ostavi se između polutki prolaz. Saveznici, držeći se ispod ruke, prolaze kroz rasječene životinje i izgovaraju riječi saveza i na kraju i zakletve koja redovito završava riječima: ako ne budem držao savez, neka se sa mnom dogodi kao sa ovim životinjama – neka budem rasječen na

dvoje. Tada bi se pola životinja spalilo kao žrtva Bogu, a druga polovica ispekla kao hrana za gozbu saveza. Ovaj sam primjer stoga razradio kako bismo bolje razumjeli drugo poglavlje dokumenta *Verbum Dei* u kojem se govori o čovjekovu odgovoru na Božji poziv. U njemu prepoznajemo i euharistijsku gozbu kao žrtvu i kao gozbu. Ali taj žrtvi i gozbi prethodi čitanje Božje Riječi. Evo nas na najvažnijem dijelu zašto je ovaj dokument tako bitan. Riječ Božja se navješćuje kao poziv za sklapanje saveza s Bogom koga se sluša i odgovara na njegova pitanja. Naš odgovor Bogu je isključivo odgovor vjere, odgovor vjedom. Bez toga odgovora u vjeri i vjedom, recimo tako, misa se ne bi mogla nastaviti. Na čega se oslanja žrtva Saveza, a pogotovo gozba Saveza ako ne na činjenicu da smo čuli i prihvatili Božju poruku, njegove uvjete, njegovu spasenjsku riječ i na nju kao saveznici odgovorili s *Amen – tako je*. Ta mala riječ ali govorena iznutra tako je bitna u liturgiji pa i često ne primijetimo da je uvjet daljnjega događanja. Razumljivo je, dakle da se Riječ Božja ne može navješćivati nerazumljivim jezikom na nerazumljiv način i bez tumačenja. Događaji Staroga Saveza kojima govori Bog su davno prošli i iz drugog su mentaliteta. Kako ih približiti našem mentalitetu kao trajnu poruku je upravo zadaća pomazanika Gospodnjih. To su *prezbiteri* u Novom savezu. Ali to je i Crkva kao Kristova zaručnica. Stoga se Božja Riječ navješćuje, tumači i doživljava u zajednici koja je predvođena pastirom – pomazanikom. Na takav način odgovaramo molitvom i to molitvom nadahnute Božje Riječi, kao što su, primjerice, Psalmi. Najbolji primjer, kaže Papa, u tome nam je *Mater Verbi i Mater fidei*. To jest Majka Božja koja je Majka Riječi i Majka vjere. Ona je najbolja „ravnoteža“ odnosa unutar Saveza kada je spoj poslušane riječi i odgovorene vjere. Liturgija je mjesto u kome se riječ ne samo sluša nego i posluša i na kojoj se gradi vjera ne samo spoznaje nego i života.

U sljedećem broju govorit ćemo o trećem poglavlju koje govori o tumačenju Svetoga pisma.

27. 03. 2011.

3. korizmena nedjelja

Izl 17,3-7

Ps 95,1-2. 6-7. 8-9

Rim 5,1-2. 5-8

Iv 4,5-42

Tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjati nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni.

3. 04. 2011.

4. korizmena nedjelja

1 Sam 16,1b. 6-7. 10-13a

Ps 23,1-3a. 3b-4. 5. 6

Ef 5,8-14

Iv 9,1-41

Prolazeći ugleda čovjeka slijepa od rođenja. Zapitaše ga njegovi učeni: „Učitelju, tko li sagriješi, on ili njegovi roditelji te se slijep rodio?“ Odgovori Isus: „Niti sagriješi on niti njegovi roditelji, nego je to zato da se na njemu očituju djela Božja.“

10. 04. 2011.

5. korizmena nedjelja

Ez 37,12-14

Ps 130,1-2. 3-4. 5-6. 7-8

Rim 8,8-11

Iv 11,1-45

A Isus podiže oči i reče: „Oče, hvala ti što si me uslišao. Ja sam znao da me svagda uslišavaš; no rekoh to zbog nazočnog mnoštva: da vjeruju da si me ti poslao.“ Rekavši to povika iza glasa: „Lazare, izlazi!“

17. 04. 2011.

CVJETNICA

Iz 50,4-7

Ps 22,8-9. 17-18. 19-20. 23-24

Fil 2,6-11

Mt 26,14-27,66

I dok su blagovali, uze Isus kruh, izreče blagoslov pa razlomi, dade svojim učenicima i reče: „Uzmite i jedite! Ovo je tijelo moje!“ I uze čašu, zahvali i dade im govoreći: „Pijte iz nje svi! Ovo je krv moja, krv Saveza koja se za mnoge proljeva na otpuštenje grijeha.“

Odakle zlo i grijeh u svijetu?

Priradio: Mirko Štefković

Odakle zlo u svijetu, tko je za njega odgovoran i kako ga iskorijeniti, pitanja su koja muče čovječanstvo od samih početaka povijesti. Nije ni čudo što Biblija već na prvim stranicama dotiče i pitanje uzroka zla. Nama vjernicima je biblijski odgovor dobro poznat. U ovom prilogu želim ponajprije vidjeti kako na pitanje zla, promatrajući povijest ljudske misli, odgovara jedan suvremeni filozof René Girard, a potom se osvrnuti na dinamiku koju grijeh proizvodi u grešniku koji ga slobodno izabire i to na temelju starozavjetnog teksta Davidova grijeha, kako je opisan u Drugoj knjizi o Samuelu.

Iskonski grijeh u povijesti ljudske misli

Povijest ljudske misli jasno ukazuje kako se u samome središtu pitanja o iskonskom grijehu nalazi problem koji mu prethodi, a od odgovora na njega ovisi rješenje prvotnog pitanja. Prije svega treba progovoriti o onome koga taj grijeh dotiče i zahvaća, a to je čovjek. Dapače, povijest misli o uzroku i nositelju iskonskoga grijeha svjedoči o hrvanju s teškim pitanjem o krivnji za zlo u svijetu.

njegovo mjesto po ovom mišljenju zauzima čovjek. Bog više ne upravlja svijetom, nego to čini čovjek, i zbog toga je krivnja za loš svijet ponovno svaljena na čovjeka.

Budući da je to ogroman teret na leđima emancipiranog novovjekovnog čovjeka, povijest misli pokušava rasteretiti ideju o ljudskoj autonomiji, te se priroda pokušava proglasiti krivcem za zlo u svijetu. Ipak, ova se ideja nije mogla dugo održati, te nije ostalo drugo nego na drugoga prebaciti odgovornost za uzrok zla. Tako se opet čovjeka vidi kao protagonista i gospodara povijesti, no ne snose svi jednaku odgovornost za velike patnje u svijetu.

Povijest traženja odgovora na problem zla može se nazvati i potragom za krivcem koji je odgovoran za narušenost odnosa između Boga, čovjeka i svijeta. Unatoč svim dostignućima ljudskih umovanja, kako nije našao drugoga rješenja, čovjek se dao u potragu za žrtvenim jarcima na koje će svaliti cijelo breme zla u svijetu. Ovakav ishod se ne može pohvaliti dosljednom racionalnošću, te izgleda da povijest ljudske misli ipak ostaje bespomoćna s obzirom na problem zla i patnje u svijetu.

Osnovna misao Kristova propovijedanja, tj. navještaj kraljevstva Božjega – *Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!* (Mk1,15) – za nas kršćane ključni je element u pronalaženju odgovora na gornje pitanje. Naime, Krist posve nedvosmisleno i presudno ističe čovjekovu slobodnu volju kao uvjet mogućnosti spasonosnoga dolaska u Božju blizinu. Međutim, kako se to kraljevstvo nije vidljivo očitivalo svima kao rješenje problema postojanja zla u svijetu, ideja o Božjoj blagonaklonosti prema čovjeku u povijesti ljudske misli blijedi, te se traži kako okriviti Boga za postojanje zla. Tako pravo značenje ljudske slobode biva dovedeno u pitanje, a u traženju uzroka nevolja i zla u svijetu čovjek odgovornim proglašava pale anđele i grešnoga praoca Adama. Konačno, možda čovjek uopće i nije gospodar svoje povijesti, nego je žrtva nečega što se davno dogodilo mimo njegove volje i mogućnosti biranja.

Kasnija prosvjetiteljska misao donijela je prekretnicu u traženju rješenja zla i patnje, jer je čovjeka proglasila gospodarom povijesti i vlastite sudbine. Čovjek sam stvara svijet i pri tome ga nastoji objasniti, dati mu značenje. Boga se više ne gleda kao stvoritelja svijeta i uzročnika povijesti, jer ustvari

Društvena ideja žrtvenog jarca

Ovdje valja dodati još jedan vrlo važan element u razvoju ideje o uzroku zla u svijetu, a to je da je čovjek društveno biće. Iako čovjek u sebi ima nagon druženja i socijalizacije, on lako upada u sukobe, te je red u zajednici moguć samo na temelju neke vrste društvenog ugovora, koji se temelji na određenim načelima. Prema nekim misliocima, to je način da se izbjegne rat sviju protiv svih. Pri tome se pojedinac odriče pojedinih interesa radi

općeg dobra mira i suživota. No, veliki dio ljudske patnje proizlazi iz nepoštivanja toga načela. Promatrajući bilo primitivnije bilo novije civilizacije, u stvarnosti susrećemo pojavu traženja krivca za zlo koje se jednostavno nakuplja. Tako zajednica vrši transfer krivnje na tog prokletnika po sistemu mehanizma žrtvenog jarca (usp. Lev 16,21-22). Ovaj proces je

Reportaža

vrlo stvaran. Ustvari, primitivne zajednice na taj način mogu opstati, a pri žrtvovanju pojedinaca dolaze i do ideje sakralnoga. Na žrtvu se projicira sva krivnja, on se izlaže pred uzbuđenom masom, prestajući time biti jedan od njih. Dok on utjelovljuje sve moguće zlo, u isto vrijeme žrtvovani postaje donositelj blagoslova, jer tim preuzimanjem kolektivne krivice oslobađa od zla kojeg je preuzeo na sebe. Projekcijom agresije na žrtvenoga jarca te njegovim žrtvovanjem zajednica doživljava vlastito otkupljenje.

Kršćanstvo – žrtvovani koji dokida potrebu novog žrtvovanja

Upravo ideja *žrtvenoga jarca* zaoštrava pitanje: tko ili što čuva ljude od međusobnoga uništenja? U kršćanskoj događaju spasenja prvi se čovjek, Adam, kroz iskonski grijeh koji nosi na leđima, može smatrati *žrtvenim jarcem*. Novi je Adam, Isus Krist, koji nije ni najmanje sudjelovao u grijehu svijeta, uzeo na sebe grijeh svijeta da bi ga od njega oslobodio.

Mehanizam žrtvenoga jarca prvi je put jasno razotkriven novozavjetnom evanđeoskom porukom spasenja u Isusu Kristu. Dragovoljnim prihvaćanjem svoje žrtve Krist je na križ ponio grijeh svijeta unatoč tomu što u njemu nije imao apsolutno nikakav udio. Vjera u učinke njegove žrtve, prinesene *jednom zauvijek* (usp. Heb 10,9-10), omogućuje nama vjernicima da priznamo svoju sklonost k zlu i tako nas oslobodi od potrebe novih žrtvenih jaraca.

Stvarnost grijeha u svijetu

Grieh je kompleksna stvarnost svijeta, opća i osobna, o čemu mi ljudi imamo konkretnih iskustava. Iskustvo grijeha je uvijek *moralno*. Svaki čovjek donoseći vlastite odluke i opredjeljenja, spozna je i svoj egoizam, pa u konačnici i *grieh*.

Grieh je *prijestup istinske ljubavi prema Bogu i bližnjemu, zbog izopačene privrženosti nekim dobrima. On ranjava čovjekovu narav i ugrožava ljudsku solidarnost* (KKC 1849). To je religiozno zlo, jer se opire ispunjenju spasenja, a ujedno je on izvor svih drugih oblika ljudskog zla. To iskustvo jest u prvom redu *osobno*, ali je i zajedničko, društveno. Grieh je *religiozna stvarnost*, te se bez *vjere* ne može shvatiti sva njegova težina i snaga. Oslobođenje od grijeha bitni je vid spasiiteljskog Kristova djela, jer on je došao da *svoj život dade kao otkupninu za mnoge* (Mt 20,28).

Pojedinačni grijeh kao slobodno opredjeljenje

Opis Davidova pada iz Druge knjige o Samuelu pravo je remek-djelo psihološke analize grijeha i grešnika. Stoga ćemo se zaustaviti na tom biblijskom tekstu, kako bismo razumjeli istinsku stvarnost grijeha.

Iz neposrednog konteksta spomenutog opisa saznajemo da je David postao veliki kralj čitavog Izraela. Pobijedio je sve unutrašnje i vanjske neprijatelje. Ostali su mu još samo Amonci, protiv kojih upravo vodi rat i njegova vojska je pred pobjedom. Narod slavi svog kralja, koji je na vrhuncu svoje moći i vlasti. Ali David nije imun na toliku slavu. *Jednoga dana predvečer usta David sa svoje postelje i prošeta se po krovu svoje palače*. Dugo se popodne izležavao, pa kad je ustao *opazi s krova ženu gdje se kup*. *Ta žena bijaše izvanredno lijepa*. David je prazan od dokolice, te je vrlo olako dao da požuda ovlada njime. Zato daje dovesti k sebi tu ženu kako bi je „prisvojio“. *Kad je došla, leže on s njom. Zatim se ona vrati svojoj kući. Žena zatrudnje te poruči Davidu: Trudna sam!* Poslije te poruke David postaje uznemiren, obuzimaju ga dvojbe, osjeća se izgubljenim. Počinje umovati što uraditi. Dozna li za to njezin muž, eto silne sramote i skandala, izgubit će ugled i poštovanje u narodu, a Urija bi mogao nauditi ženi.

Je li David učinio zlo i slobodno sagriješio? Je li bio *na-tjeran* sagriješiti? Sve se poklopilo: njegova slava i vlast, poslijepodnevno ljenčarenje, njegova sklonost k ženama, zavodljiv prizor koji ga je opčinio. Sve to točno odgovara psihologiji pada. No, je li David mogao i morao drukčije postupiti? Gdje mu je u tom trenutku bio razum? Zar mu savjest ništa nije rekla? Zar nije znao da nanosi ogromnu nepravdu svome vojniku, pa i njegovoj ženi? Da, David je mogao i morao odlučiti sasvim drukčije od onoga što je odlučio i učinio! Bio je potpuno slobodan, potpuno se svjesno, voljno i slobodno odlučio učiniti to djelo te je za njega *kriv!* Iako smišlja kako bi zataškao grijeh, David nema na koga svaliti krivnju. Zar njegov grijeh nije proizašao iz njegova srca? Zar to djelo nije u cijelosti njegovo? Jest, njegovo je. David je to znao i osjećao, a glas savjesti ga je proganjao.

Grieh je zlo koje ima i društvenu dimenziju

Učinjeno zlo množi se i širi. Tako se događa i s Davidovim grijehom. On sada smišlja kako zataškati posljedice grijeha. Bat-Šebin muž Urija je na ratištu, te ga on odluči pozvati kući, kaneći ga nagraditi, kako bi time prikrio vlastiti grijeh. Pri njihovu susretu David ga ispituje o vojsci i ratova-

nju, a potom ga šalje kući da bude sa svojom ženom. Ipak, naizgled dobro skovani plan nije uspio, jer Urija ne odlazi svojoj kući nego spava s vojnicima. Zato Davida hvata panika, te opet smišlja što učiniti. Još jednom pokušava provesti svoj prvotni plan, a potom se služi još većom lukavošću: *Sutradan David pozva Uriju da jede i pije pred njim, i on ga opi*. No, ni ovaj plan Davidu nije uspio, jer je Urija i tada ostao spavati s vojnicima. David je opet doživio neuspjeh svojih podlih planova, nikako mu ne polazi za rukom zataškati svoj grijeh. Poslije svega, ispunjen je strahom i nije više sposoban činiti dobro, već samo zlo, koje pogađa nedužnog Uriju, zakonitog muža žene koju je obljubio. Tako David postaje ubojicom: *Ujutro napisao pismo Joabu i poslao ga po Uriju. A u tom pismu pisao je ovako: Postavite Uriju naprijed, gdje je najžešći boj, pa uzmaknite iza njega: neka bude pogoden i neka pogine*.

Urija sam nosi svoju smrtnu osudu, a da to niti ne zna. Nevin ispašta za Davidov zločin samo zato što kralj ne želi izgubiti svoj dobar glas. Davidova gluma postaje licemjerstvo koje ubija nedužna čovjeka. Zar to nije širenje zla na druge, zar to nije socijalni grijeh, zar se nije tako rodila grešna struktura? David u svoj grijeh uvlači još i svoga vojskovođu koji ga mora poslušati inače će izgubiti položaj. Ovaj vrši direktno ubojstvo, ali u smrt ne šalje samo jednog čovjeka već više njih. Joab se vjerojatno pravdao da je to morao učiniti, ali zločin se širi i postaje kolektivan. David, sretan što je riješio problem svoga grijeha, nastavlja griješiti kad poručuje Joabu: *Nemoj to uzimati toliko k srcu, jer mač proždire sad ovoga, sad onoga. Udaraj još jače na grad i obori ga*. Umjesto da bude kažnjen zbog smrti nedužnih ljudi, Joab biva pohvaljen. To je primjer *grieha struktura*.

Božji glas poziva na obraćenje

Poslije učinjena grijeha Bog kralju Davidu šalje proroka Natana da ga opomene i pozove na kajanje. To čini vrlo vješto. Prvo mu iznosi prisposobu nepravde, protiv koje David diže svoj glas, a onda mu očituje da je upravo on taj koji je učinio tu nepravdu. Pogazio je malog čovjeka i učinio što je zlo u Božjim očima. *Ti si doduše radio tajno, ali ja ću ovu prijetnju izvršiti pred svim Izraelom i pred ovim suncem!* – poručuje prorok Davidu. Tek je u Davidu glas savjesti opet postao jači od svega onoga što je učinio da ga ušutka i on se kaje za svoj grijeh: *Sagriješio sam protiv Jahve*.

Taj glas odzvanja i u našim srcima. Tako i nas dragi Bog poziva na priznanje, na kajanje i obraćenje. Savjest je, naime, vlastita, posebna stvarnost i sposobnost koja je različita od svega drugoga u ljudskom biću. Ona je negdje u našoj dubini. Kao takva, savjest obuhvaća čitavu strukturu ljudske osobe i u njezinom sudu skupljen je čitav čovjek. Ta naša intuitivna sposobnost rasuđivanja dobra i zla *jezgra* je ljudske osobe i *glas Božji* koji odzvanja u našoj nutrini (GS, 16).

Na Davidovu primjeru vrlo je razvidno što sve mi ljudi činimo da ušutkamo glas savjesti, da zataškamo svoja zlodjela. Nažalost, nakon pada bilo koje vrste, naš se život pretvara u licemjerje, u laž, te nikako ne nalazimo pravog unutarnjeg mira. Tada smišljamo strategije samoobrane, pri čemu obično ne biramo sredstva. Zanimljivo je da čovjek grijehom postaje toliko slijep za dobro da je spreman učiniti svako zlo samo da sačuva svoj obraz. U takvim trenucima svi smo slični Davidu.

Krivnja i grijeh najprije umanjuju i degradiraju čovjeka, razaraju ga kao osobu, ali grijeh jednom učinjen ima svoje posljedice i prelijeva se i na druge. Na neki čudan i sudbonosni način on utječe na obitelj, narod i sav stvoreni svijet. Čovjek može izmijeniti svoj unutarnji stav i pokajati se, ali ono što je učinjeno više se ne može opozvati. Tako nastaje *opća krivnja svijeta* koja zasebno djeluje i onda kada čovjek promjeni svoj put.

Grieh je naša užasna stvarnost od koje nas može osloboditi samo nevini Jaganjac Božji koji *odnosi grijeh svijeta* (Iv 1,29). Isus je upravo zato došao na zemlju i donio radosnu vijest, vijest konačnog spasenja koja glasi: grijeh je pobijeđen, a grešnik otkupljen, jer Bog je milosrdni Otac. S Kristom po prvi put na zemlji odzvanja riječ: *Otpušteni su ti tvoji grijesi* (Lk. 7,48. 5,20). Otpuštenja grijeha nema bez priznanja i kajanja: *Tad grijeh svoj tebi priznah... i ti si mi krivnju grijeha oprostio* (Ps 32,5). To jasno uključuje svijest grijeha i njegovu spoznaju u savjesti, jer *ako priznamo grijehe svoje, vjeran je on i pravedan: oprostit će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravde* (1 Iv 1,9).

S Bogom je u kušnjama sve lakše

Razgovor vodio: mr. Andrija Anišić

Prije više od tri godine šokirala nas je vijest da je novorođeno dijete **Tatjane i Ivana Vukova** bolesno. Očekivali su ga radosno. Do posljednjega dana dolazili su na misu. Često i svaki dan. Bili su na blagoslovu trudnica. A onda umjesto radosti, bol i tjeskoba. Rodila se Ana, ali je hitno prebačena u Novi Sad pod teškom dijagnozom ne samo Dawnova sindroma nego i s bolnom prognozom: teško će preživjeti. Počela je liječnička i duhovna borba za njezin život. Čim sam saznao za to, na misi smo molili: „Gospodine, spasi život i daruj zdravlje našoj najmlađoj župljanki – maloj Ani“. I malo po malo njezino stanje se poboljšavalo i ona je nakon mjesec i pol dana došla kući i već prve nedjelje bila je na misi i u kapelici bl. Marije Petković. Cijela obitelj i naša župna zajednica zahvalila je Bogu i njezinom zagovoru za Anino ozdravljenje. Ana je rasla, istina s Dawnovim sindromom, ali nam se svima uvukla „pod kožu“. Prekrasna, vesela djevojčica – naša mala Ana – postala je miljenica cijele župne zajednice. Svake nedjelje je s roditeljima i bratom i sestrom bila na misi, sudjelovala s njima u svim župnim pobožnostima. Lijepo je napredovala pod stručnim nadzorom i vodstvom u subotičkom domu „Kolevka“. Jesenas je primljena u vrtić „Marija Petković“ u kojem je lijepo prihvaćena i mnogima je miljenica. Bila je na svakoj zornici, sudjelovala u priredbi za Materice, bila u župi na dočeku Nove godine, a onda na svetkovinu Bogojavljenja novi šok za njezinu obitelj i za sve nas. „Ana je u bolnici. Sumnjaju da ima leukemiju“ – brzo se pronijela ta vijesti. Za par dana na Dječjoj klinici u Novom Sadu potvrđena je dijagnoza i počelo je liječenje. Ponovno smo započeli žarko moliti za njezino zdravlje po zagovoru bl. Marije Petković. Proširio se molitveni zanos za našu malu Anu i izvan naše župne zajednice, osobito na zajednicu Bračnih susreta.

U ovom korizmenom vremenu kad smo zagledani u Krista na križu i u svjetlu njegova križa gledamo svoje životne križeve, razgovarali smo s roditeljima naše male Ane, s njezinim bratom **Lukom** i sestrom **Ivanom**, a ponešto je i Ana rekla. Vjerujemo da će ovaj razgovor biti poticaj čitateljima *Zvonika* da ni u najtežim trenucima života ne izgube nadu, nego se uzdaju u Boga i njegovu nježnost i milosrđe.

Zvonik: Kako ste otkrili Aninu bolest?

□ **Tatjana:** Primijetili smo da nije dobro. Najprije smo mislili da je iscrpljena ili prehladena. Odnijeli smo ju u Dječji dispanzer gdje su joj vadili krv. Kad smo dobili rezultate, liječnica je rekla da joj je krvna slika skoro ista kao kad se rodila. Odmah mi je bilo jasno da nešto ne valja. U bolnici su nam rekli da će morati u Novi Sad, što se i dogodilo.

Zvonik: Kako ste reagirali kad ste saznali da ima leukemiju? Jeste li rekli: Bože, zašto opet?

□ **Tatjana:** Nismo tako reagirali. Bilo je teško to saznanje, ali sam se sjetila svega onoga što sam već proživjela nakon poroda. I tada mi je bilo teško sve dok nisam rekla dragom Bogu: „Ako misliš da nam je Ana potrebna Ti nam je ostavi, ako ne Ti je uzmi“. Takav stav sam zauzela prije tri godine a tako i sada. Shvatila sam da ako nam ju je ostavio, onda se trebamo boriti za njezin život i zdravlje. Ponovila sam mu isto: „Ako Ti treba tamo uzmi je, ako ne ostavi je!“ I sad pokušavamo učiniti sve

za njezino zdravlje, ali sam svjesna da je sve u Božjim rukama.

□ **Ivan:** Kad sam saznao da Ana mora u bolnicu, pa i u Novi Sad, najprije sam pomislio da će to biti kratko i da se radi samo o nekoj infekciji ili virusu i da će se brzo vratiti kući. Međutim, kad sam saznao istinu, bilo mi je jako teško. U jednom trenutku sam se pitao: „Bože, zašto opet ona“, ali kad sam se malo smirio i pomolio, smogao sam snage opet sve staviti u Božje ruke. Teško mi je što Ana mora toliko trpjeti, ali mi je drago kad vidim da Ana nije izgubila životnu radost i veselje iako je nemilosrdno bockaju i terapija je teška.

Zvonik: U čemu se sastoji terapija i kako Ana podnosi novonastalu situaciju?

□ **Tatjana:** Terapija je vrlo teška. Budući da su joj vene jako slabe i nevidljive, morali su izvršiti na njoj dva operacijska zahvata kako bi joj ugradili cjevčice preko kojih će primati terapiju. Svaki dan joj vade krv, a više puta su joj već izvadili i koštanu srž. Ana je u svemu tome nevjerovatna. Moram priznati

da mi ona daje snage i ona me podigne kad ja u svojoj vjeri malo posustanem. Naravno da je i njoj teško, ali ona se brzo vrati svom raspoloženju. Uvijek je nasmijana. Stalno nešto pjevuši. Svi su je zavoljeli u klinici. Tehničari osobito. Ona im već sama pruža prstiče. Zapamtila je neke postupke liječnika. Tako je jednom zgodom jedna liječnica zaboravila naprskati ruke dezinfekcijskim sredstvom, a Ana ju je na to podsjetila pokazujući na ruke i izgovarajući: „pssss, pssss“ i liječnica je otišla po sredstvo i učinila sve „po propisu“, a Ana se onda na to nasmijala. Doista je postala miljenica i u bolnici. Ana je sigurno jedna od najradosnijih pacijenata na odjelu gdje se mi nalazimo. Sve je šarmirala...

Zvonik: A kako tata, brat i sestra podnose to što mama i Ana nisu kod kuće?

□ **Ivan:** Teško nam je. I briga o Luki i Ivani je sad na meni. Ali znamo da moraju biti tamo i nastojimo im biti podrška. Čujemo se svaki dan. Nabavio sam Tatjani i mobitel s radijom da može slušati Radio Mariju. Dopusštaju nam i posjetiti ih u bolnici na kratko, pa nas to malo osvježi. Posebno me smiruje kad na telefon čujem Anin radosni vrisak.

Nakon početnog bolnog šoka, nas troje smo sebi odredili specijalnu „terapiju“. Nastojimo svaki dan otići na misu i poslije mise u kapelici molimo za Anu i za Tanju.

Luka baš nije bio pričljiv ali je rekao da mu je teško i zbog Ane i zbog mame, ali da s tatom zajedno moli i vjeruje da će Ana ozdraviti. No, on s ponosom ističe da je spreman dati koštanu srž za svoju sestru Anu, jer su na analizi u Novom Sadu utvrdili da bi njegova srž najviše odgovarala.

□ **Ivana:** Meni je bilo jako teško kad su mama i Ana ostale u bolnici i malo sam plakala, ali s tatom idemo na misu i molimo se. A ja sam mami i Ani napisala pismo i nacrtala sam na njima puno srca da im i tako pokažem da ih volim. Ani sam napisala da želim da što prije ozdravi i dođe kući, a mami sam napravila posebnu čestitku za rođendan.

Zvonik: Jasno je da je imati bolešno dijete jedno od najbolnijih iskustava u životu roditelja i obitelji. Koliko vam u toj kušnji pomaže vaša vjera?

□ **Tatjana:** Jako puno. Ja sam jako veliki slabić i sigurno da bi bez dragog Boga sve to teško podnijela. To je naš životni križ koji nam je Bog dodijelio, pa vjerujemo da će nam on pomoći i nositi ga. U bolnici molim molitve u čast bl. Marije Petković svaki dan naglas. Na početku sam pjevala božićne pjesme jer je još bilo božićno vrijeme. Ana se tomu jako veselila. I kad god molim ona sluša i dodaje svoj poznati: Hosana, Aleluja, Amen... uz njezin, neizostavni i posebni smijeh.

□ **Ivan:** Da nema vjere, ja bi već sigurno bio pod nekom terapijom za smirenje, a ovako, koliko god je teško, nađem mir u Bogu. Misa i molitva me jako smiruju i ohrabruju. Pomislim više puta kako je Otac nebeski dao svog Sina da nas po mucu i smrti spasi, pa i mi moramo biti spremni na žrtvu. Mi molimo da našu Anu Bog ozdravi, ali s Isusom na Maslinskoj gori ponavljamo: *Ali ne naša nego Tvoja volja neka bude!* Poznati su nam slučajevi obitelji kojima je Bog uzeo djecu pa vidimo da su nastavili živjeti s Božjom pomoći i nisu izgubili životnu radost i pali u depresiju niti u očaj.

Zvonik: Kako su drugi prihvatili ovu posebnu situaciju u vašem životu? Imate li podršku?

□ **Ivan:** Doista imamo divnu podršku i župnika i župne zajednice, i zajednice bračnih susreta. I znamo da mnogi mole za nas.

□ **Tatjana:** I u bolnici i u Novom Sadu su nas jako lijepo primili. I svima smo jako zahvalni. Osobito smo zahvalni dr. Jovanka Kolarević. Ja sam u početku dobila sedamdeset sms poruka u bolnici i to je doista nešto divno kad

znaš da u svojoj boli i poteškoćama nismo sami. Posebno nas je taknula ponuda Nataše Perčić i Ladislava Huske da su spremni biti darovatelji koštane srži, budući da imaju nultu krvnu grupu.

□ **Ivan:** Imali smo jednu jedinu reakciju koja nas je zaboljela. Naime, u subotičkom Dječjem dispanzeru dežurna liječnica nas je podrugljivo upitala kad smo odnijeli Anu na pregled „To je vaše dijete?“ Bili smo vrlo iznenađeni takvim pitanjem, a onda im je Tanja rekla: „Da, mi smo je rodili!“.

Zvonik: I na kraju radosni događaj?

□ **Tatjana:** Da. Nakon 65 dana provedenih u bolnici došli smo kući na odmor. Nakon druge ture citostatika rezultati krvi su se znatno popravili i pustili su Anu iz bolnice do sljedeće terapije. Kad je liječnica rekla da ćemo ići kući, skoro nisam vjerovala, ali eto to se dogodilo i jako smo sretni i Bogu zahvalni. Bog nam u ovoj kušnji često očituje sitne znake podrške i ohrabrenja.

□ **Ivan:** Zahvaljujemo svima koji misle za nas i podržavaju nas a osobito svima koji mole za Anino ozdravljenje i za sve nas da i u ovoj kušnji ustrajemo na Isusovu putu ljubavi.

Zvonik: Zahvaljujemo vam na razgovoru, a osobito na divnom svjedočenju vjere, nade i ljubavi. Uvjereni smo da će vaše svjedočenje našim čitateljima biti na poticaj i lijep primjer koji će nasljedovati ako se nađu u sličnoj situaciji.

Sve vrijeme dok sam razgovarao s obitelji Vukov, mala Ana je radosno šetala po sobi, smijala se, igrala se s Lukom i Ivanom. Više puta dolazila je do nas i uzimala diktafon da i ona nešto kaže. I naravno da moramo prenijeti i njezine riječi za kraj, koje puno govore!

□ **Naša mala Ana:** Hosana, Aleluja, Amen!

Blagoslov trudnica

Ovogodišnja devetnica u čast sv. Josipu u subotičkoj župi sv. Roka održana je pod geslom: „Liječiti brak i obitelj“, budući da je biskup **Ivan Pénzes** ovu godinu proglasio Godinom obitelji za Subotičku biskupiju.

U okviru Devetnice, 13. ožujka proslavljen je Dan trudnica pod geslom „Hvalospjev životu“. Prije svete bila je pobožnost Križnoga puta koja je prikazana za obitelji koje očekuju dijete. Svečanu svetu misu u čast sv. Josipu za trudnice i njihove obitelji predvodio je župnik **mons. Andrija Anišić**. Božju riječ i molitve vjernika predmolile su trudnice i njihovi muževi a umjesto propovijedi o ljepoti i poteškoćama trudnoće govorili su župljani župe sv. Roka **Vesna i Ladislav Huska**. Oni su roditelji šestoro djece i sva djeca su rođena carskim rezom, što je svakako medicinski fenomen. U svom svjedočenju na temu „Trudnica je Božja prisutnost među nama“, oni su, među ostalim, rekli:

Ladislav: *Slobodno mogu reći da sam svako blagoslovljeno stanje svoje supruge u potpunosti proživio s njom koliko je to moguće. Uvijek sam osjećao veliku zahvalnost za to što ona nosi naše dijete, i trpi mnoge nelagodnosti trudnoće. U ovoj šestoj trudnoći sam joj to često i govorio. Dobro sam upamtiio i što smo na početku prve trudnoće skupa pročitali: „Otac može najbolje ljubiti svoje još nerođeno dijete, tako što će voljeti i ljubiti njegovu majku“. Svaka trudnoća bila je iznenađenje i velika radost u našoj obitelji. Nakon prvog carskog reza i ozbiljnih problema nakon njega, pomislio sam: „U redu, možda ćemo moći imati još makar jedno dijete...“. Iako smo još kao mladić i djevojka planirali imati četvero djece, a ja u šali rekao „Pa dobro, može i pet...“, Bog je riješio: „Može i šest.“ Svaki puta kada smo saznali da smo trudni, jedna od prvih reakcija bio je strah. Što ako nešto pođe po zlu? No, odmah u sljedećem trenutku, svaki strah, brigu i sumnje u potpunosti sam prepuštao dragom Bogu vođen riječima svetoga Pavla apostola iz poslanice Rimljanima: „Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove“. I svaki puta sve je prošlo u najboljem redu. Sreća, reći će neki, ja kažem Božja providnost i nagrada za našu vjernost. Nakon trudnoće i poroda, jako je važno da tata i dalje bude uz svoju ženu u svemu i uz svoje dijete koliko god to može. Roditelji trebaju također paziti na svoje ponašanje, jer djeca sve – i dobro i loše – uče od nas. Kada je teško, potreban je razgovor, oprostaj, ispovijed i – sve ispočetka, ali bolje.*

Vesna se u svom svjedočenju najprije obratila okupljenoj djeci, a potom i trudnicama kojih je bilo četrnaest: *Drage trudnice, blagoslovljene među ženama, dobro nam došle! Naša crkva je sada toplija zbog vas i ljubavi s kojom nosite vašu djecu, a nama je prelijepo gledati vas! Čestitamo vam DAN TRUDNICA! Danas se radujemo vama i vašoj dječici pod srcem, zahvaljujemo vam što ih ljubavljenu hranite, divimo se vašoj ljepoti i dobroti i – molimo za vas, za vaše muževe, očeve vaše djece, vašu već rođenu djecu i na poseban način za vašu nerođenu djecu...*

Zatim je govorila o značenju i važnosti muževa i očeva u trudnoći: *Dragi očevi, muževi ovih prekrasnih žena, vi ste osobito važni! Kolike žene svjedoče da je milina rađati i odgajati, ali i živjeti bračni i obiteljski život kad je uz njih u svakom času divan muž koji ih ljubi i brižni otac koji s njima dijeli radosti i brige roditeljstva – od začeca pa dok treba, a treba dugo, to svi dobro znamo. Bez vas je sve teže, a s vama sve ljepše – pozdravljamo vas i izričemo poštovanje vama koji ste danas tu sa svojim suprugama – budite uz njih uvijek, kao sveti Josip uz Mariju...*

napose zbog šest carskih rezova. Posebno je svjedočila o njihovom šestom djetetu, koje je znak posebne Božje providnosti te dodala: *Naš, sad već dvomjesečni Pavao, nikome u početku nije baš „trebao“. Teške su to riječi i neka mi Bog oprost, ali sigurno su to mnogi pomislili – što će ovim Huskama, koji imaju već petero, još jedno dijete? Najviše je to bilo zbog brige – sva naša djeca su rođena carskim rezom i ozbiljan je rizik imati i šestu trudnoću i šesti carski rez, jer postoji opasnost od puknuća maternice. Ni materijalne prilike nisu baš sjajne. Ladislav i ja smo – iskreno – priželjkivali bebu prije nego je Pavao začeo, ali smo mislili da to ipak nije Božja volja, gledajući na sve odgovorno. Kad smo otkrili da je beba tu, a još doktor nije potvrdio, skoro sam se ponadala da to nije istina. Najviše sam se bojala reakcije naših najbližih, jer sam već umorna od kritika i brige koje oni pokazuju, koji jesu izraz velike ljubavi, ali koji opterećuju ako vam se čini da vas osuđuju što zbog djeteta riskirate vlastiti život. Kad je potvrđeno, Ladislav se jako bojao za mene. Ja sam bila svjesna da će nam oboma biti jako teško, ali sam se nadala raditi cijelu trudnoću – kao i u svakoj prethodnoj trudnoći – i vjerovala sam čvrsto da će biti dobro. Samo sam svaki dan uviđala kako Bog križa sve moje planove – morala sam dva mjeseca strogo ležati, Ladislav je cijelu kuću sam držao i cijelu obitelj dvorio. Tako je našeg Pavla od samog početka želio i trebao najviše – dragi Bog! Ne zato što mi ne bismo željeli, nego je opasnost bila realna. Počeo je ispit naše vjere i vjere cijele zajednice – mnogi ste molili za nas! Bili smo naravno svi skupa na blagoslovu trudnica na blagdan svetoga Roka, molili zagovor naše blaženice, Marije Propetog Isusa Petković i – čvrsto vjerovali! A onda 14. siječnja, rodio se Pavao. Zdrav, lijep, pogleda tako posebnog, pogleda koji govori. Ja sam ostala živa i zdrava! Danas znam da ćete se svi složiti – Pavao nam svima jako, jako treba, kao i svako naše dijete. On nije ni djevojčica ni blizanac kako sam ja priželjkivala, on nam treba baš ovakav kakav je i nad njim Bog ima savršeni plan, kao i nad svakim od nas. Nad Pavlom, naslućujem, sasvim osobit.*

Na kraju je još jednom potaknula okupljene vjernike na vjeru u stalnu Božju blizinu i zagovor svetaca: *Sigurno je jedno – i kod kuće i na poslu i u trgovini i u porođajnoj sali s vama i s nama je uvijek samo – dragi Bog! Bog nas ne napušta nikada! To su znali i iskusili i naša draga Blažena Djevojka Marija i Sveti Josip, kao bračni par koji je iskustvo mnogu nevolju, te nas mogu i hoće zagovarati kod Boga. Sveti Josipe, moli za nas!*

Križni put i Sakrament sv. Ispovijedi

Sluge Božjeg o. Gerarda Tome Stantića

Za Korizmu 2011., Vicepostulatura Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (Zagreb) i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ tiskali su Križni put tematski vezan uz Sakrament sv. Ispovijedi i dali ga vjernicima kako bi se mislima o. Gerarda nadahnjivali u svom duhovnom životu.

Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, u svom duhovnom i pastoralnom vođenju duša, širio je pobožnost Križnog puta u karmelićanskoj crkvi u Somboru. Tijekom korizmenih nedjelja, poslije podne u dva sata, vodio je Križni put s vjernicima na hrvatskom jeziku i održao korizmene propovijedi o Muci Isusovoj. U svojim propovijedima o. Gerard je povezivao Muku Isusovu sa životom vjernika i ukazivao na grijehе kojima se vrijeđa Bog, te ih pozivao da se pomire s Bogom i međusobno u sakramentu sv. ispovijedi. Govorio je: „Duše su skupe kao Isusov život“; „Grijeh je najveća nesreća, veća od one da tko nekome otme sve dobro ili odsiječe mu ruku ili nogu“ (propovijed 1911.).

U jednoj korizmenoj propovijedi (1910), pod naslovom „Nesretni Juda, a sretni pokorni grešnik“, o. Gerard pita: „Što je grijeh?“. I odgovara: „Grijeh je kršenje, gaženje Božjih Zapovijedi, dakle, prodavanje Boga. Prodavanje Boga Judinim poljupcem... Ispovijedi se pa ćeš dobiti Isusa i tvoju dušu iz šaka sotone. Isus je rekao: 'Komu otpustite grijehе bit će otpušteni'. Tebe čeka odrješenje koje nalaziš u ispovjedaonici. Ali da budeš odrješen, nemoj ići u mračnu noć, nego se prosvijetli. Nauči ono što treba znati svaki kršćanin. Vjeruj u Boga Stvoritelja, Isusa Otkupitelja, Sveto Trojstvo, Boga koji dobro nagrađuje a zlo kažnjava. Da imaš besmrtnu dušu. Zazovi Duha Svetoga u pomoć da uvidiš koliko i kako si prodao Isusa, koliko si puta velike psovke psovao, krao, ružno mislio, činio i govorio, opijao se, nisi postio, a što si tuđe ukrao to vrati... Kad si skupio grijehе, pokaj se što si nezahvalniji bio prema Isusu više od Jude. Obećaj da od sada više nećeš grijешiti, više nećeš Isusa probadati. Svaki grijeh Isusa probada“.

Kada je završila propovijed, o. Gerard je izložio Presveto i prema ondašnjim crkvenim propisima, održao je Večernjicu i blagoslov s Presvetim. Sve je trajalo do 16 sati kada su vjernici odlazili svojim kućama i salašima namirivati *marvu*.

mr. o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Iz korizmenih propovijedi o. Gerarda skupljene su glavne misli i sastavljen je Križni put koji se našao u lijepo ilustriranoj knjižici. Uz tekst se nalaze fotografije postaja Križnoga puta iz Karmelićanske crkve, koji je u drvu izradio 1905. Ferdinand Stufleser (Tirolska škola, Austrija).

Uvodna molitva

Podimo i mi s Isusom iz Jeruzalema i putujmo do Kalvarije. Njegov preteški križ naše je najbolje sredstvo da sve svoje tuge i poslove dovršimo. I nama će ni krivima ni dužnima, Bog, ili nevaljali ljudi, teški križ natovariti. Ali, Isusov križ će nas ojačati. I naša će se narav poput Šimuna Cirenca križu suprotstaviti, ali će nam Isus svu gorčinu teškoća zasladi. Premili Isuse! Tvoje rane, tvoja krv neka bude lijek i snaga meni i svakom bolesniku.

Isuse, daj mi milost da čvrsto vjerujem kako si ti najviše boli za svakoga od nas podnio i da svatko koga ti voliš treba i trpjeti, tebi sličan biti, ovdje u trpljenu a poslije smrti, u radosti i nebeskom veselju. Našom iskrenom ispovijedi i pokorom želimo obrisati Tvoje suze i suze tvoje Majke Blažene Djevice Marije, da se naša duša više nikada ne odijeli od Tebe i tvoje presvete Majke. Gospodine, daj nam pravu poniznost da ne budemo oholi, već da za Isusa sve zlo ponizno i šuteći podnosimo, a poslije smrti s Isusom uzvišenibudemo. Amen!

Završna molitva

Svršena je Muka Isusova, jedino blago neba i zemlje. Otvorimo svoje srce i napunimo se milošću koja teče iz izvora, iz Srca Isusova. Isuse, Ti si postao čovjekom, muku podnio, na drvu križa umro. Smiluj se svojoj braći, smiluj se da barem svaki siromah čovjek ove svete korizme potraži ljekarnicu gdje ti besplatno dijeliš lijek. Da potraži ispovjedaonicu, i pred svećenikom koji pravo i besplatno liječi, svoje grijehе pravo ispovjedi. Ispovijed je šećer koji krepost sladi. Daj, da tako izliječeni i zaslađeni s Isusom uskrsnemo. Uskrsnemo sad iz grešnog života, a poslije smrti s Isusom uđemo u nebo. Amen!

Spomeni se da si prah...

Nakon veselih poklada i karnevalskog raspoloženja slijedi snažan kontrast – Pepelnica: poziv na pokoru, post i križ od pepela. Pepeo se od starine smatra znakom prolaznosti. Ali pepeo je i vatrom pročišćeni zemljani materijal i stoga slika čišćenja i uskrsnuća.

Ove korizme često će nas zapitati: čega si se odrekao? No kada sumiramo mnoge odgovore, doći ćemo do zaključka da se tu uglavnom radi o odricanju od onih stvari bez kojih bi i inače čovjek mogao. Je li u tome smisao korizme? Ne bi li bilo bolje manje govoriti o korizmenom odricanju a više o korizmenim nastojanjima? Nastojati popraviti sebe, svoj odnos prema Bogu i svoj odnos prema svakom čovjeku. To je, dakako, puno teže nego suzdržavati se od banalnosti.

Korizmena atmosfera osjeti se u Paulinumu. Trudimo se oko nastojanja da u što većoj skrovitosti, poniznosti i ljubavi iskoristimo ovo vrijeme. Kako? Kroz pobožnosti križnoga puta, svakodnevnu svetu misu, razmatranja, sabraniju molitvu i post. Nastojimo „stišati“ dosadašnju viku, galamu, zabavu, i „pojačati“ nutarnju tišinu i odnos s Bogom. Neka svima vama, dragi čitatelji, na dobro dođe ovo sveto vrijeme, te donese obilat plod za život kojemu stremimo.

Brošura o školi i sjemeništu

Ovih dana iz tiska je izišla kratka brošura koja ukratko prezentira život i rad u Klasičnoj gimnaziji i sjemeništu Paulinum. Kroz 10 najčešćih pitanja progovara o najbitnijim informacijama koje interesiraju, kako osnovnoškolce, tako i njihove roditelje. No, slike govore više od riječi pa je dovoljno pogledati „zamrznute“ trenutke iz dnevnog života, škole, putovanja, izleta, nastupa... Brošure će biti podijeljene župama naše i susjednih biskupija, kao i osnovnim školama. Cilj je pomoći učenicima osnovnih škola da lakše izaberu svoj daljnji put obrazovanja. Ako stigne i u tvoje ruke, neka te barem kratko potakne na razmišljanje. :)

Ravnateljstvo gimnazije kod predsjednika skupštine AP Vojvodine

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine **Sándor Egeresi** primio je 10. ožujka ravnatelja Biskupijske klasične gimnazije i rektora Sjemeništa „Paulinum“ u Subotici, **mons. Josipa Mioča** i prefekta **vlč. Dragana Muharema**. Mons. Mioč je tom prigodom obavijestio predsjednika Egeresija o aktivnostima gimnazije i zahvalio za potporu i pomoć koju je pružio Fond za kapitalna ulaganja, za obnovu zgrade škole, koja iduće godine slavi 50 godina neprekidnog rada. Po akreditaciji, koju je dobila od Vlade AP Vojvodine, potpuno je izjednačena s ostalim srednjim školama. Tom je prigodom mons.

Mioč pozvao sve one koji su zainteresirani za povijest, klasične i ostale jezike i njegovanje kršćanskih vrijednosti, da se upišu u ovu gimnaziju. Predsjednik Egeresi je izrazio zadovoljstvo uspjesima „Paulinuma“ i dao svoju potporu daljnjem radu i planovima institucije.

Zbogom zimo!

Iako smo već na pragu proljeća, zima je dugo potrajala. Snijeg je dugo držao Suboticu obučenom u bijelo. Bila je to prigoda za zimske radosti, pa nam čak ni čišćenje snijega s

vremena na vrijeme nije padalo teško. Evo na slici možete uočiti vrijedne pojedince iz I. i III. razreda kako s alatom u ruci prkose debelom snježnom pokrivaču. No, koliko god nas to veselilo, ipak je dosta zime za ovu godinu. Lijepi dani su već na pomolu, priroda polako oživljuje, pa tako sav svijet zado-biva nove i šarolike boje.

Župna kateheza kroz rad u parovima

Drage katehete! U ovom broju predstavljamo vam ukratko metodu rada u parovima, s primjerom kako ju koristiti u nastavi vjeronauka. Tema našeg primjera je usko povezana s obitelji, kojoj je ova godina posvećena – Poštivanje roditelja. Također nudimo i ideju za aktualizaciju nastavne jedinice „Isus prikazuje svoje trpljenje Ocu (Lk 23, 34)“, „Isusova smrt i uskrsnuće – naše pomirenje“ ili „Isus Krist je prikazao samoga sebe“ u 1., 2. ili 3. razredu školskog vjeronauka. Možete ju koristiti u župnoj katehezi (za uzrast nižih razreda) pri tumačenju Isusove muke, smrti i uskrsnuća ili kao izrada slike dio po dio (jedan lik dijeliti npr. svake korizmene nedjelje, u danima Velikog tjedna ili pri sudjelovanju na pobožnosti Križnog puta) koju djeca donose na Uskrs na svetu misu kao dar Isusu. Plodnu Korizmu Vama i Vašim vjeroučenicima!

Rad u parovima u nastavi vjeronauka

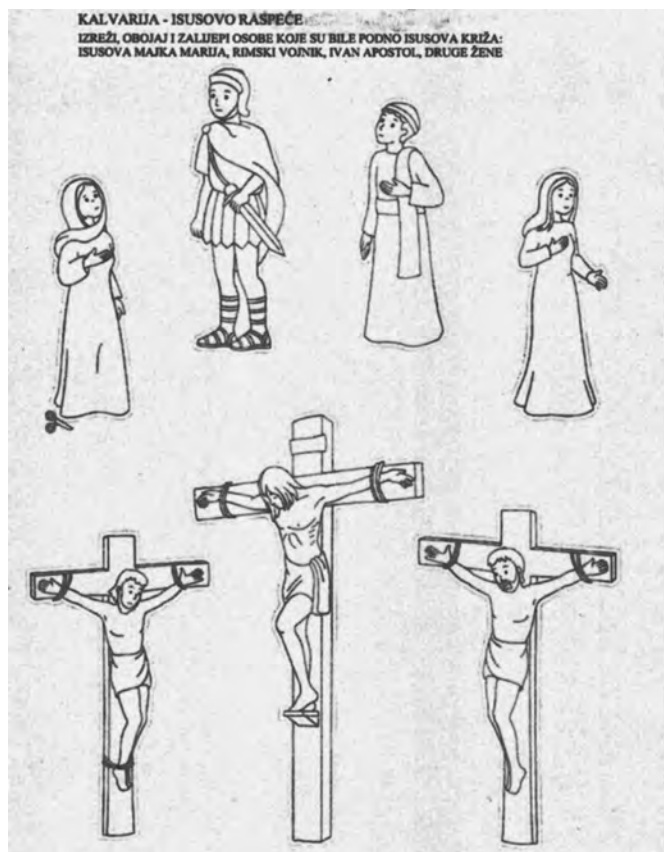
Temeljna oznaka rada u paru je da dva učenika zajednički obrađuju jedan problem, bilo u nastavi, bilo izvan nje. Radeći u paru, učenici se lakše sporazumijevaju i surađuju. Radom u paru učenik se osposobljava da svoj rad uspoređuje s radom drugog učenika, da pažljivo sluša svog sugovornika, da uspoređuje svoje sposobnosti sa sposobnostima svog para, da se brzo odluči u svladavanju teškoća. Učenici u paru udružuju svoje znanje i sposobnosti, zajednički su odgovorni za učinak svog rada. Učenike u taj oblik rada valja uvesti postupno i sustavno. Prema sposobnosti učenika, razlikujemo instruktivni (bolji učenik pomaže slabijem u stjecanju i provjeravanju znanja) i zajednički rad u paru (učenici u paru traže rješenje ili svaki radi samostalno, a zatim zajednički raspravljaju o obavljenim zadacima i predlažu rješenje). Pri sastavljanju parova učenika uvažavaju se različiti stavovi, kao: mjesto sjedenja, slobodan izbor pojedinca, dogovor učenika, školski uspjeh, učeničke sposobnosti, osobine učenika, itd. Prema vrsti radnih zadataka, razlikujemo sljedeće radove u paru: svi parovi rade isti zadatak, svaki par radi posebni zadatak i skupina parova radi na istom zadatku. Nastavni rad u kojem se radi u parovima obuhvaća: pripremanje učenika, upoznavanje s uputama za rad, rad parova na rješavanju zadataka, izvješće parova o urađenom, završni rad – provjera učinkovitosti rada. Najčešći nedostaci ove metode su: ograničena suradnja na samo dva učenika; moguća pojava suparništva i izbijanje sukoba, te nastavnikovo otežano praćenje rada svih parova. Metoda je kod učenika veoma prihvaćena i učinkovita.

Primjer rada u parovima u nastavi vjeronauka

Svaki par izvlači jednu karticu s biblijskim mislima o poštivanju roditelja, koju vjeroučitelj pripremi ranije. Nakon što pročitaju citat, vjeroučenici trebaju napisati suvremenu i proširenu verziju biblijskog teksta. Vjeroučenici se trebaju uživjeti u ulogu biblijskog pisca i napisati tekst prilagođen današnjem vremenu i odnosima između roditelja i djece s naglaskom na uzajamno poštivanje. Po završetku rada svaki par čita biblijski citat koji je izvukao i suvremenu verziju biblijskog teksta koju je napisao. Vjeroučitelj animira izlaganje i usmjerava ga dodatnim pitanjima, uz eventualne korekcije i nadopune radova vjeroučenika. (Navedeni primjeri i pitanja prema: *Priručnik za katehete*, „Zajednica“ Đakovačke i Srijemske biskupije, www.biskupijadjs.hr/download/min.pdf).

Poslušaj, sine moj, pouku oca svoga i ne odbacuj naputka svoje majke! Jer će ti biti ljupki vijenac na glavi i ogrlica oko tvoga vrata. (Izr 1,8-9) – Jesmo li poslušni roditeljima? Što nam roditelji najčešće govore? Je li teško poslušati sve što nas uče? Što vam je najteže kod poslušnosti roditeljima?

Sine moj, čuvaj zapovijedi oca svoga i ne odbacuj nauka matere svoje. (Izr 6,20) – U čemu se razlikuju mama i tata? Koga više slušamo? Zašto? Što mislite, zašto u Bibliji piše – zapovijedi oca, a nauk majke? Zašto nije zapovijedi majke, a nauk oca?

Tko rodi bezumna, na tugu mu je; a nije veseo ni otac budale. (Izr 17,21) – Kakav je to bezuman čovjek? (bez-uma) Kakvo je to „budalasto dijete“?

Tko šteti šibu, mrzi na sina svog, a tko ga ljubi, na vrijeme ga opominje. (Izr 13,24) – Jeste li nekad dobili batina šibom? Zašto kažu daje šiba iz raja izašla? Što mislite, kako bi se trebalo djecu kažnjavati?

Briga je ocu bezuman sin i žalost roditeljki svojoj. (Izr 17,25) – Kako biste ovo prokomentirali? Tko još može biti roditeljka? (Tema usvojenih, djece s jednim roditeljem, skrbnicima, bakom i djedom – ovisno o situaciji).

Kažnjavaj sina svoga dok ima nade, ali ne idi za tim da ga ubiješ. (Izr 19,18) – Do kada to ima nade? Kada roditeljske riječi „slabe“ u očima djeteta? Kad počinje neposluh i nepoštivanje roditelja? (pubertet – ovisno o dobi)

Kao ptica daleko od gnijezda svog, takav je čovjek daleko od svojeg zavičaja. (Izr 19,8) – Jeste li nekad duže izbivali od kuće? Kaže izreka: Svaka ptica svome jat. Zašto je to tako? Što nam znači roditeljski dom?

Tko pljačka oca svoga i majku svoju i veli: „Nije grijeh“, drug je razbojniku. (Izr 19,24) – Poznajete li nekoga tko potkrađa vlastite roditelje? (droga, narkomani)

Ima izrod koji kune oca svoga i ne blagoslivlje majke svoje! Oko koje se ruga ocu i odriče poslušnost majci, iskljuvat će potočni gavrani i izjesti mladi orlovi. (Izr 30, 11.17) – Znete li nekoga tko je posvađan s roditeljima? Kakav to mora biti razlog za nepričanje s roditeljima? Postoji li uopće tako veliki razlog?

Duhovnost kršćanskih laika (2)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Svaki laik mora pred svijetom biti svjedok uskrsnuća i života Gospodina Isusa, i znak živoga Boga. Svi skupa i svaki sa svoje strane moraju hraniti svijet duhovnim plodovima (usp. Gal 5, 22) i u nj ulijevati duh kojim se napunjavu oni siromasi, krotki i miroljubivi, koje je Gospodin u Evanđelju proglasio blaženima (usp. Mt 5, 3-9). Jednom riječju, „što je duša u tijelu, to neka budu kršćani u svijetu“ (LG 38).

Tko su kršćanski vjernici laici?

Dogmatska konstitucija o Crkvi *Svjetlo naroda* kaže da vjernici laici u potpunosti pripadaju Crkvi i njezinu Otajstvu i da je njihov poziv od naročita značaja jer na nj na poseban način spada „da traže kraljevstvo Božje baveći se vremenitim stvarima i uređujući ih po Bogu“ (LG 31). Govoreći o naravi i poslanju laika, isti dokument ova-ko definira laika: „Pod imenom laika ovdje se razumiju svi vjernici osim članova svetoga reda i redovničkog staleža odobrenog od Crkve, to jest vjernici koji, pošto su krštenjem združeni u jedno tijelo s Kristom, učinjeni Božjim Narodom i na svoj način postali dionici Kristove svećeničke, proročke, i kraljevske službe, vrše, koliko na njih spada, u Crkvi i u svijetu misiju čitavoga kršćanskog naroda. Laicima je svjetovna narav vlastita i posebna“ (LG 31).

Iz ovih rečenica razvidno je da su kršćanski laici na istaknutim crtama Crkve i po njima je Crkva životno počelo ljudskoga društva. Stoga kršćanski laici trebaju biti sve svjesniji ne samo pripadnosti Crkvi, već da su uistinu Crkva, za-

jednica vjernika na zemlji pod vodstvom zajedničke Glave: pape, biskupa i svećenika. Kršćanski laici su Crkva. Nadalje, prema biblijskoj slici vinograda, kršćanski vjernici laici, kao i svi drugi članovi Crkve, mladice su nacijepijene na Krista, koji je pravi trs i koji ih oživljuje i čini ih životvornima. Ucijepjenost na Krista, po vjeri i sakramentima, prvi je korijen iz kojeg proistječe novi položaj kršćanina u otajstvu Crkve. U Isusu Kristu, umrlom i uskrsnom svaki krštenik postaje *novi stvor* (Gal 6,15; 2Kor 5,17), stvorenje očišćeno od grijeha i oživljeno milošću. Sabravši sve bogatstvo otajstva što ga Bog daje kršćaninu svetim krštenjem, možemo orisati „lik“ kršćanskog vjernika laika. Svrha postojanja vjernika laika je spoznati temeljitu kršćansku novost koja proizlazi iz krštenja sakramenta vjere, kako bi svoje dužnosti mogli ispuniti prema zvanju koje su primili od Boga. Kršćanskog vjernika laika rese tri važne stvari: krštenje, kojim je preporođen na život sinova Božjih; sjedinjenje s Isusom Kristom i u njegovo Tijelo koje je Crkva; pomazanje Duhom Svetim kojim postaje duhovni hram.

U čemu se sastoji duhovnost kršćanskih vjernika laika?

„Duhovnost kršćanskih laika treba poprimiti posebne crte u bra-ku i u obitelji, posebne u neženstvu ili udovištvu, posebne u bolesti, a posebne u profesionalnoj i u društvenoj djelatnosti. Neka, dakle, ne prestanu trajno njegovati svojstva i naravne sposobnosti, koje odgovaraju tim stanjima, i služiti se osobnim darovima primljenim od Duha Svetoga“ (AA, 4). Krist je glavni

izvor Duha Svetoga i Božjega života. Bez sjedinjenja s Kristom ne može se ništa započeti niti dovršiti na svojem osobnom oboženju ni na oboženju svijeta u kojem su vjernici laici pozvani djelovati. Stoga duhovnost koja vjernicima laicima ima pomoći u apostolatu neće imati učinka, ako ne izvire iz intimne povezanosti s Kristom. Kršćanski vjernik laik treba biti životno povezan s Kristom, a ne samo razvijati svoje naravne apostolske sposobnosti. Životno jedinstvo s Kristom odvija se na dvjema razinama: na razini *biti* i na razini *svjesnog djelovanja*. Na razini *biti*, jedinstvo se s Kristom ostvaruje sakramentalnim krsnim pečatom i sakramentalnim milostima. Na razini *svjesnog djelovanja* to se jedinstvo ostvaruje, razvija i raste svjesnim prihvaćanjem položaja u Kristu i suradnjom s njegovim milostima: *Ostanite u meni i ja u vama. Kao što mladica ne može sama od sebe, ako nije na trsu, roditi roda, tako ni vi ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi ste mladice. Tko ostaje u meni i ja u njemu, rodi mnogo roda. Jer bez mene ne možete ništa učiniti* (Iv 15,4).

Životno sjedinjenje s Kristom ne uključuje samo svijest da smo po krštenju s Kristom sjedinjeni, nego i svijest da nam se valja uobličiti prema njemu, ući u njegovu ljubav prema Ocu i ljudima, usvojiti njegove nakane, njegove planove spašavanja ljudi, prihvatiti njegova gledišta, njegove osnove, odluke, želje i tjeskobe, osjećaje i njegove metode. Duhovnost kršćanskih laika je posve kristološka, izranja iz Krista i ide prema Kristu, razvija se u Kristu i vodi Kristu. Kršćanski laik treba u Kristu pronaći smjernice i kretanja u suvremenoj duhovnosti.

Slika čovjeka po nauku sv. Pavla

Piše: mr. Endre Horváth

Pavlov nauk o čovjeku ili bolje rečeno o pravome kršćaninu, rasut je pomalo po svim njegovim poslanicama. Temelj tog nauka sažeto je izložen u kristološkom himnu Poslanice Filipljanima (2,5-11). Iako taj himan govori o Kristu, koji je dragovoljno „svukao“ svoje božansko dostojanstvo, te se učinio siromašnim i izložio pogrdama, a sve to iz poslušnosti prema Ocu, vršeći njegovu volju za spas čovječanstva, Pavao nam upravo po tomu pokazuje na koji način imamo slijediti tog i takvog Gospodina.

Krist, trajni lik Božji,
nije se kao plijena držao
svoje jednakosti s Bogom,
nego sam sebe „opljeni“
uzevši lik *sluge*,
postavši ljudima sličan;
obličjem čovjeku nalik,
ponizi sam sebe,
poslušan do smrti,
smrti na križu.

Zato Bog njega preuzvisi
i darova mu ime,
ime nad svakim imenom,
da se na ime Isusovo
prigne svako koljeno
nebesnika, zemnika i podzemnika.
I svaki će jezik priznati:
„Isus Krist jest Gospodin!“ –
na slavu Boga Oca.

Nauk ovoga himna o Kristovu poniženju i proslavi polazna je točka za shvaćanje cjelovitosti pavlovske slike čovjeka. Pavao ovaj nauk Filipljanima predstavlja i svjedočanstvom svoga vlastitog života. Ova slika je prožeta radikalnim dragovoljnim predanjem i stalnim rastom u duhovnom siromaštvu pred Bogom.

Pavla su na pojašnjenje ovog nauka ponukali vjerovjesnici židovskoga podrijetla, koji su se našli u Filipima. Oni su se s pravom dičili

pripadnošću Izabranom narodu, ali su tražili da i obraćenici iz poganstva prvo budu obrezani i tako postanu Židovi, kako bi tek potom mogli postati potpuni kršćani. Ovakve ideje apostol Pavao smatra opasnim, pa zato oštro opominje svoju duhovnu djecu: *Čuvajte se tih pasa, čuvajte se tih opakih radnika, čuvajte se te osakaćenosti! Jer mi smo obrezanje, mi koji u Duhu Božjemu obavljamo bogoslužje i dičimo se Kristom Isusom, a ne pouzdajemo se u tijelo* (Fil 3,2-3). Pavao sebe prvotno predstavlja kao pripadnika Izabranoga naroda: *od roda sam Izraelova, plemena Benjaminova, Hebrej od Hebreja; po Zakonu farizej* (Fil 3,5). Ovim potvrđuje da je pripadnost Izabranom narodu cijenjena i vrijedna. Židovska vjera življena je generacijama, ustrajnost u vjernosti Savezu Božjem formirala je obitelji i društvo. Uz pomoć opomene i poticaja Božje riječi Židovi ostaju vjernicima među poganima. No, ovo poimanje ima i svoju tamniju stranu, na koju apostol upozorava, naime dičiti se duhovnim srodstvom ne znači nužno i vjerovati u Boga, nego može ostati na razini pouzdanja u „tijelo“. Apostolu Pavlu, koji je također baštiničnik toga židovskoga nasljedstva, najbitnija je stvarna pripadnost Kristu, jer jedino kršćansko blago jest upoznati Krista i sudjelovati u njegovoj mucij i uskrsnuću.

Svojim životom Pavao pokazuje kakav treba biti pravi kršćanin, tj. onaj koji se ne pouzda u svoje tijelo niti u svoje nasljedstvo, već u potpuno predanje Bogu u duhovnom siromaštvu, koji svoje blago nalazi u Isusu Kristu. Ovaj ideal apostol je u potpunosti živio, a o njemu svjedoči i navedeni kristološki himan.

Siromaštvo u duhu se kod vjernika kršćanina odražava i po tome što je on u stalnom pokretu, na putu u zajedništvu s Kristom. Pavao zato

svjedoči: *Ne kao da sam već postigao ili dopro do savršenstva, nego – hitim ne bih li kako dohvatilo jer sam i zahvaćen od Krista* (Fil 3,12).

Mi danas, pod utjecajem kulture u kojoj smo odgojeni, ljude koji su u potpunosti obuzeti Kristom, odnosno svece, poimamo poput savršeno izrađenih kipova. Evanđelje međutim, idealnoga kršćanina vidi kao čovjeka koji je stupio u zajedništvo s Kristom i hodi na putu prema savršenstvu s Njim. Nije ovdje riječ o moralnom savršenstvu, već o nutarnjoj obuzetosti Kristom, koja sve više i više privlači Gospodinu koji je u potpunosti zahvatio čovjeka. Ovo stalno kretanje prema potpunijom spoznaji Krista, po nauku crkvenih otaca, bit će prisutno i u vječnosti, jer Bog je neizmjerljivo veći od onoga što čovjek može spoznati čak i u vječnosti.

„Svetac“ ili idealni kršćanin, po nauku apostola Pavla, je čovjek koji je stupio u zajedništvo s Kristom i hodi učiteljevim stopama, iako se s vremena na vrijeme na tom putu spotakne. Po apostolu, svaki vjernik koji pripada Kristu je svet, iako je na putu prema potpunoj spoznaji. Na tom putu on ima ustrajati, a snagu mu opet daje Krist.

Slika čovjeka po nauku apostola Pavla zapravo je ideal koji ni dan danas nije izgubio na aktualnosti. Svojim naukom apostol nam pomaže da svoje kršćanstvo shvaćamo kao nasljedovanje Krista i kao zajedništvo s njime, pri čemu prihvaćamo siromaštvo duha kako bismo stalno napredovali i rasli. Ovaj nauk je sposoban stupiti u dijalog i s nekršćanskim shvaćanjima čovjeka, i kao takav opominje nas da kršćanstvo nije tek puka teorija, već učenje koje se ima živjeti u svakidašnjici, što je i sam apostol posvjedočio prolijevanjem svoje krvi.

Piše: *Antonija Vaci*

Deset posto mozga

Nedavno mi se prijatelj pohvalio kako je slušao predavanje koje mu je potpuno promijenilo pogled na život. Kako to, pitala sam. Pa vidiš, započeo je, predavanje je bilo o tome kako mi koristimo samo deset posto mozga. Odmah sam ga prekinula: kako to samo deset posto? Zar je tebi normalno da nas je Svevišnji stvorio tako nespretno da nam je stavio 1,3 kg mozga u glavu od kojih koristimo samo 130 grama? Reći ćeš mi još kako nam ne trebaju dvije noge za šetanje, koljena i stopala su nam potpuno beskorisna, mi ustvari koristimo samo kost lijeve butine.

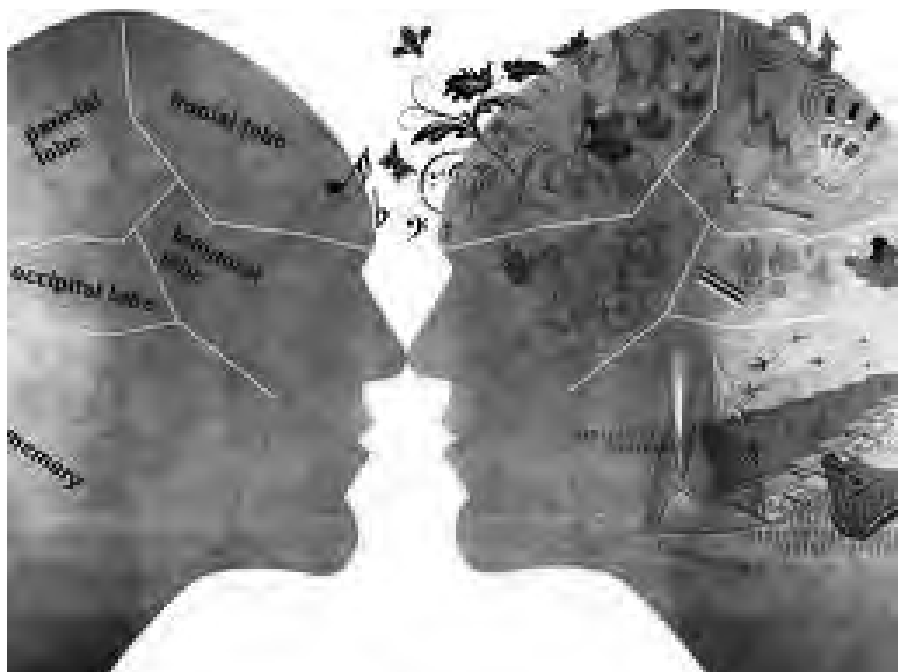
Ne, reče on, pokušavajući obraniti ovu novu, revolucionarnu ideju. Naš mozak je kao stroj, kao najnoviji BMW, ali ga mi ne vozimo punom brzinom, nego samo okrenemo ključ i slušamo motor.

Uvjerenje o tome kako mi koristimo samo deset posto mozga je veoma ustaljeno mišljenje, nastalo u 19. stoljeću. Francuz Pol Frulanz je uklanjao dijelove mozga na životinjama i promatrao koje posljedice to ima na njihovo ponašanje. Na temelju rezultata Frulanz je zaključio da devedeset posto mozga predstavlja nevažnu masu u našoj glavi. Ovo uvjerenje postalo je veoma popularno među laicima i marketinški se jako izrabljuje. Teško ćete otvoriti neku knjigu o brzom i lakom poboljšanju pamćenja, bez da vam na neki način ne nametnu obećanje da će vam pokazati kako da iskoristite bar petnaest posto mozga. Uskoro izlazi i film koji prikazuje kako se život jednog čovjeka mijenja kada ovaj popije jednu pilulicu koja mu omogućava da koristi sto posto svog mozga. Primjeri su bezbrojni i začudo, nitko ne primjećuje da se priče tu ne poklapaju. Na primjer, kako to da su operacije mozga tako strašna stvar? Recimo, tumor na mozgu – je li moguće da se on uvijek nađe na onih nesretnih deset posto koje koristimo? Ako ne možemo naći dvije identične stvari na ovom svijetu, kako se svi tumori zakače na isto mjesto?

Mi koristimo cio mozak. On se dijeli na četiri režnja: frontalni, temporalni, parijetalni i okcipitalni režanj. Frontalni režanj se nalazi u prednjem dijelu glave (kod čela). Zadužen je za mišljenje, planiranje, govor... Ovaj režanj nas dijeli od životinja jer nam omogućava da budemo svjesni sebe i svog postojanja. Temporalni režanj se nalazi sa strane i koristi se za opažanje zvukova, pamćenje, razumijevanje govora... Parijetalni režanj je središte funkcija koje čine osjetila za dodir, bol, temperaturu i sl., dok se okcipitalni režanj nalazi na potiljku i odgovoran je za vid. To je ukratko mapa

rije je potrebno mnogo više od stranice u novinama, ali nam to objašnjenje sada i nije cilj. Čak i kad bismo proveli godine istražujući naše nesvjesno ili tih „devedeset posto našeg mozga“, ne bismo bili brži, pametniji i spretniji: samo bismo znali puno toga o sebi i svojoj prošlosti.

Naše pravo pamćenje, inteligencija, brzina ne mogu se puno mijenjati. Za bolje pamćenje i učenje postoje mali trikovi, ali ništa što će nas pretvoriti u hodajući kompjuter. Što se tiče inteligencije, postoje mnogi proturječni nalazi o tome što je ona ustvari i kako se mjeri, ali se svi slažu

našeg mozga i kao što se može vidjeti, nije sve u pamćenju i učenju, potrebni su nam dijelovi i za neke stvari o kojima ne razmišljamo toliko: osjetilo dodira, vid, pokret.

Ponekad se to čuveno „deset posto mozga“ pravda idejom o „svjesnom“ i „nesvjesnom“ koje je uveo slavni austrijski liječnik Freud. Freudova teorija je danas opovrgnuta, ali je toliko revolucionarna da se o njoj i dalje često govori. Naime, Freud je smatrao da smo mi svjesni samo jednog malog dijela naših misli i osjećaja, dok se ostatak nalazi u nekom mraku. Za objašnjenje Freudove teo-

u jednom: ona se ne može mijenjati, pogotovo ne kod odraslih ljudi. Brzina je urođena i također se ne može mijenjati, doduše, koordinacija tj. spretnost se vježba.

Ne postoje pilule ili strategije koji iz korijena mogu promijeniti način na koji učimo. Naš mozak nije najnoviji BMW koji stoji u dvorištu i mi nismo nesposobni ili još gore, lijeni da ga vozimo. Treba koristiti onaj kapacitet za pamćenje i učenje koji nam je dan i biti zahvalan za to. Naš mozak je ustvari jedan nevjerovatno briljantno smišljeni i stvoreni dar.

Medicina mora imati dušu

Pacijent ili pokvareni stroj koji treba popraviti?!

Piše: Nataša Perčić

Zivimo u svijetu u kojemu se sve više veličaju uspjesi medicinske znanosti, napose tehnike i tehnologije u medicini. S druge strane, sve češće slušamo bolesnike koji se tuže na neljudske postupke liječnika i medicinskog osoblja. Ponekad se čini kao da se ponašaju tako kao da nemaju pred sobom ljude. Pacijentima pristupaju bezosjećajno a često i neodgovorno. Često svojim izjavama i konstatacijama šokiraju pacijente koji kući odlaze uplakani i uplašeni. I sama sam iskusila neke šokantne momente poslije rođenja našega sina Andrije. A poznati su mi mnogi koji su doživjeli slične šokove prigodom liječenja. Smije li se liječnik tako ponašati? Postoji li još kodeks kojega se liječnici i medicinsko osoblje moraju pridržavati? Smije li medicina slijediti u svemu tehnička dostignuća? Pitanja su to koja se mnogima nameću. Pokušat ću prenijeti stav Katoličke crkve o nekim pojavama u suvremenoj medicini.

Suvremeno društvo nosi sa sobom pregršt novih životnih izazova i problema. Katolička crkva, shvativši da samo dogma nije dovoljna za rješavanje etičkih problema, modernizirala je svoje stavove, ne odustajući od svoje dogme, već približavajući svoje stavove laičkom načinu shvaćanja etike, medicine i bioetike. Kao rezultat toga nastaju značajni spisi poglavara Katoličke crkve i deklaracije Drugoga vatikanskog sabora.

Takav je i stav Katoličke crkve, izražen u dokumentu *Evangelium vitae* (1995.) Ivana Pavla II: „Ljudski je život svet zato što od samog početka uključuje stvaralačko Božje djelo, i trajno ostaje u posebnom odnosu sa Stvarateljem, svojim jedinim ciljem. Samo je Bog gospodar života od njegova početka, nitko, ni u kakvim okolnostima ne može sebi prisvojiti pravo neposrednog uništenja novog ljudskog bića.“

Katolička crkva je protiv kloniranja, abortusa, eutanazije. Jer čovjek direktno ovisi samo o Bogu, odnosno, o pitanju života i smrti može odlučivati samo Bog. Katolička crkva pozitivno gleda na bioetiku i ona može biti povratak na temelje života i ljudskosti. Čak podržava uporabu matičnih ćelija

pod uvjetom da su iz pupčane vrpce ili placente. Crkva poziva na odgovornost prema svim čimbenicima sistema života, i naglašava dogmatski stav u kojem je Bog onaj u kojem se objedinjuju svi problemi i pronalaze rješenja.

Trebamo se zapitati smije li čovjek činiti sve što može? Mi kršćani narod smo života, mi vjerujemo u Boga stvoritelja koji je stvorio ljudski život i dariva nam ga. Koliko život vrijedi mi pravo razumijemo tek u otajstvu Isusa Krista u kojemu spoznajemo svoje vrhovno dostojanstvo. Sadašnje vrijeme znanstvenosti i tehnike ima posve drukčiji stav o životu od kršćanskog stava počevši od pitanja o početku života kroz mnoga pitanja sve do stava o svršetku života – smrti.

Enciklika pape Ivana Pavla II. *Evangelium vitae* govori upravo o vrijednosti i nepovredivosti ljudskoga života, ukazuje da je naš materijalni napredak s jedne strane zadivljujući a s druge strane vodi u duhovno i moralno propadanje. Ljubav prema životu polako iščezava. Papa naglašava da bi napredak mogao biti uravnotežen ukoliko ga prati duhovni i moralni rast čovjeka, inače čovjek postaje prijatnija samome sebi. Znanost se ne smije baviti samo rastom čovjekove materijalne i političke moći jer bi postala samo službenica tehnike i robovala bi sama sebi ako bi u svemu izostavila veličinu Božju. U području ljudskog života nastaju velike promjene koje su u biti protiv čovjeka.

Medicina je veliko blago jer nam pomaže otkriti bolest, prevenirati bolest, liječiti bolest ako je to moguće, umanjuje bol i patnju i na taj način život čini podnošljivim. Medicina nas prati na našem životnom putu.

Kršćanski gledano na poslanje medicine, nemamo što prigovoriti. Međutim, šezdesetih godina dvadesetog stoljeća medicina se počela pretvarati u tehniku, i sve je više tehnologizirana. Učinkovitija je u prevenciji, dijagnozi i liječenju bolesti, ali je postajala sve više dehumaniziranom. Pacijent je sve više samo objekt, a njegova temeljna ljudska prava su ugrožena. Na bolesnika se gleda kao na pokvareni stroj koga treba popraviti. Medicina je izgubila

dušu. To najbolje zaključujemo po reakcijama bolesnika. Medicina ne može opstati ukoliko prestane biti etička djelatnost i prepusti se tehnici.

Moramo postati svjesni odgovornosti i učiniti sve da se medicini vrati ono što je ona od samog početka – humana, etička djelatnost. Bioetika je nastala kao reakcija gubitka iz vida bolesnika kao ljudske osobe koja ima dostojanstvo, jer je čovjek kadar danas uništiti život.

Mi nismo jedini koji živimo na ovoj zemlji, u našoj biosferi postoji Bogom dana ravnoteža. Bog nam je dao zakone kojih se moramo pridržavati jer ćemo ugroziti ne samo prirodu nego i sebe, već i sam život. Medicina tehnologizira sve što je čovjeku dano. Čovjek je uzeo u ruke sudbinu mnogih života, osobito onih nezaštićenih, nerođenih. Crkva treba djelovati kako kao institucija tako i po svojim članovima, vjernicima da bi se to spriječilo. Svatko mora biti svjestan svoje odgovornosti u zaštiti života i okoliša. Mi imamo slobodu jer Bog nije želio robove, već ljude koji će u slobodi voljeti njega i sva njegova stvorenja.

Medicinska etika treba biti izgrađena na slobodi koju treba shvaćati kao dar od Boga i ravnati se po načelima koja u medicini vrijede već tamo od Hipokrata – naime, da je liječnik dužan štiti ljudski život od samog začetka do njegove prirodne smrti. Medicina mora biti prije svega služenje čovjeku. I svaki pacijent mora iskusiti u susretu s liječnikom da je voljen i da mu želi pomoći, a ne da ga se što prije žele riješiti. Nitko od liječnika ne bi smio otići tužan iako je jasno da se od pacijenta ne smije skrivati istina, ali važan je i trenutak i način na koji će mu se bolna istina priopćiti. Nikako se pacijenta ne smije ostaviti bez nade, a treba mu omogućiti i da se dostojanstveno pripremi na odlazak s ovoga svijeta, a svakako mu omogućiti i duhovnu pripremu omogućujući mu dolazak svećenika kad on to poželi.

Kad bi se liječnici držali načela medicinske etike, a pogotovo načela kršćanskoga morala, bilo bi više zadovoljnih i nasmijanih pacijenata, a uvjeren sam i puno više ozdravljenja.

Književno prelo uz knjigu i predstavu

Popularno Književno prelo, na kojemu se okuplja brojna publika, održano je u organizaciji Hrvatske čitaonice, u srijedu 2. ožujka u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ u Subotici.

Ova je nesvakidašnja književna večer, ili okupljanje pod pokladnim nazivom „prelo“, bila u znaku predstavljanja prošlogodišnje naklade Hrvatske čitaonice i premijere u izvedbi glumaca Male scene Hrvatske čitaonice. Predsjednica Hrvatske čitaonice, **Bernadica Ivanković** je u obraćanju publici podsjetila kako je ovo peto ovakvo „prelo“ koje na stolu ima hranu za dušu: knjigu i riječ. U ovom su programu sudjelovali recitatori, glumci, tamburaši i pjevači, te je tako na različite umjetničke načine predstavljena nakladnička produkcija Hrvatske čitaonice.

Urednica nakladničke djelatnosti Hrvatske čitaonice, **Katarina Čeliković** je naglasila kako je velik pothvat bio tiskati tri knjige, kojih sigurno ne bi bilo bez pomoći suizdavača, Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost Subotica. Svaka od tih knjiga predstavljena je na drukčiji način. Tako je knjiga iz opusa Balinta Vujkova „Tri pripovitke o znamenjima“ predstavljena izložbom dječjih radova na temu znamenja.

Knjigu poezije „Lira naiva 2010.“ predstavio je predsjedavajući Instituta „Ivan Antunović“ **mons. dr. Andrija Kopolović**, rekavši kako istoimeni susret okuplja brojne pjesnike amatere koji se dive ljepoti, a iduće će godine imati deseti susret upravo u Subotici.

Knjigu poezije **Mirjane Jaramazović** i prvi kompakt disk **Marije Jaramazović** pod nazivom „Hajdemo zajedno“ predstavljena je uz glazbenu izvedbu **Marije Jaramazović**.

U drugom dijelu večeri, koji publika posebno iščekuje, izvedena je predstava **Marjana Kiša**, autora teksta i redateljica, pod naslovom „Kanda imam talent“. Književno prelo, poput svih ostalih prela, počelo je pjesmom „Kolo igra, tamburica svira“, koju je otpjevala Marija Jaramazović uz pratnju tamburaškog orkestra „Klasovi“.

Druženje uz fanke jedinstven događaj

Više stotina Subotičana uživalo je na „Debo četvrtak“ u fancima u domu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, gdje se ovo druženje priređuje svake godine.

Od fanaka im je bilo puno važnije druženje, što je potvrdio i predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić**.

Uz jezik i kulturu, običaji čine značajku čovjeka i jednog naroda, a zahvaljujući DSHV-u svake se godine podsjetimo na još jedan od mnogih običaja naroda koji žive u Subotici, rekao je tom prilikom gradonačelnik Subotice **Saša Vučinić**.

Generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **mr. Ljerka Alajbeg** rekla je kako je ovaj, za Bunjevce Hrvate, specifičan običaj veoma dojmljiv i jedan od onih koje sigurno neće zaboraviti. U obraćanju nazočnima,

pročitani su i pojedini dijelovi nedavno poslanog Otvorenog pisma čelnika zajednice. Ovaj dan obilježen je i u podružnicama DSHV-a u Sonti, Srijemskoj Mitrovici i Somboru.

Svečano prelo sjećanja HKC „Bunjevačko kolo“

Svečano prelo sjećanja priredio je Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“ u Subotici u svojim prostorijama 6. ožujka na koje je ulaznica bila bunjevačka nošnja.

Za sudionike „Prela sjećanja“ vratila atmosfera nekadašnjih okupljanja, a to je bilo vidljivo po neobaveznom programu u kojem nije bilo zacrtanog programa. Bilo je prigode za igru uz tamburaše ansambla „Ravnica“, muškarci su se zabavili uz karte, a slika je bila bogata narodnom nošnjom. Mnogi su na prelo stigli u fijakerima, kako nalaže običaj.

Obilježena 100. obljetnica rođenja kolekcionara Vinka Perčića

Vrijednost kolekcionarske popudbine prim. dr. **Vinka Perčića**, skupljane više desetljeća, nemjerljiva je i na vrhu je slikarske umjetničke baštine, kako zavičajne tako i svjetske, one pohranjene u Zavičajnoj galeriji „Dr. Vinko Perčić“ i one u Klovićevim dvorima u Zagrebu. Program obilježavanja 100. obljetnice njegova rođenja priredili su Zavičajna galerija „Dr. Vinko Perčić“, Grad Subotica i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata 21. veljače u prostorijama galerije, gdje je otvorena izložba djela iz kolekcije dr. Perčića.

Program je otvorio voditelj galerije **Spartak Dulić** rekavši kako „najvrjednije umjetnine iz Perčićeve kolekcije, nažalost nisu danas u Subotici, one se nalaze u Gradu Zagrebu, a razlog tomu leži u odsustvu poštivanja i cijenjenja onih koji su sebe utkali u napredak ovdašnje lokalne zajednice“. Sjećanja na susrete s dr. Perčićem i njegovo portretiranje dirljivo je ispričao subotički slikar **István Szajkó**. Podsjetivši na djela objavljena u katalogu iz 1996. godine, kao i na cjelokupnu zbirku, ravnateljica Moderne galerije „Likovni susret“ **Olga Šram**, opisala je strast kojom je dr. Perčić prikupljao djela velikih europskih umjetnika.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, **Tomislav Žigmanov** je naglasio kako je primarius doktor Vinko Perčić ostavio neizbrisiv trag u društvenom i kulturnom životu našega grada i svojim je višedesetljetnim vrijednim dje-

lovanjem dao primjer i drugima kako se istinski svjedoči ljubav i odanost prema zavičajnom ishodištu. U programu je sudjelovala i mlada violončelistica **Katarina Evetović**, a postavka likovnih djela iz zbirke dr. Vinka Perčića mogla se pogledati do 20. ožujka.

Predstavljena knjiga o tradicijskoj gradnji kuća Ivana Andrašića

U Domu kulture u Sonti predstavljena je 18. veljače najnovija knjiga Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, „Izgradnja kuća nabijača u Sonti u XX. stoljeću“ **Ivana Andrašića**.

U uvodnom dijelu programa nastupili su pjevački zbor i dramska sekcija Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata „Šokadija“, a program je vodio predsjednik Društva **prof. Zvonko Tadijan**.

Knjiga o gradnji šokačkih kuća tiskana je kao prva u biblioteci „Pri-

nosi za etnografska istraživanja“ Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a plod je rada autora Ivana Andrašića i objavljivanja tekstova o ovoj temi u tjedniku *Hrvatska riječ*. Ova knjiga može postati uzor za sve one koji se budu bavili zapisivanjem tradicijske baštine, rekao je ravnatelj Zavoda i urednik knjige **Tomislav Žigmanov**. Pohvalivši tekst knjige, Žigmanov je pojasnio kako se na knjizi puno radilo, od recenzije, koju je odlično uradila znanstvena novakinja i asistentica na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju **Sanja Lončar**, do likovne opreme **Darka Vukovića** i tehničkog uređenja **Gábora Mészáros**a.

Ivan Andrašić je zahvalio nakladniku što je prepoznao njegov dugogodišnji rad na očuvanju šokačke baštine, sjetivši se i onih koji su mu to prenijeli, a više nisu među nama.

Predstavljanju knjige prisustvovali su svi predstavnici šokačkih udruga, što je autoru i organizatorima posvjedočilo važnost ovakvih programa i rada na očuvanju tradicijske kulture putem pisanih medija, napose knjiga. Prvo predstavljanje knjige zajednički su organizirali Kulturno prosvjetna zajednica Hrvata „Šokadija“ i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Predstavljena monografija o primorskim Bunjevcima

Monografija u tri sveska o primorskim Bunjevcima pod nazivom „Živjeti na Krivom Putu“ predstavljena je u Velikoj vijećnici Gradske kuće 25. veljače 2011. godine u Subotici, u organizaciji Hrvatskog akademskog društva i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Urednice ove monografije su Milana Černelić, Tihana Rubić i Marijeta Rajković Iveta.

Ovo vrlo obimno etnološko djelo, o Bunjevcima koji žive u Krivom Putu, mjestu u blizini grada Senja u Dalmaciji, predstavile su **prof. dr. sc. Milana Černelić**, **dr. sc. Marijeta Rajković Iveta** i **prof. dr. sc. Jadranka Grbić Jakopović** sa Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te ravnateljica Gradskog muzeja Senj **prof. Blaženka Ljubović**.

Na početku ove vrlo posjećene večeri nazočne je pozdravio veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu **Željko Kuprešak**, naglasivši kako se opstojnost brani pameću i znanjem, a „ovo djelo integrira hrvatski korpus i hrvatski narod. Nekada su Bunjevci bili dio hrvatskog naroda izvan domovine, negdje su nas proglašavali Karaševcima, a Hrvati su negdje nazivani i Bokeljima. Međutim, to su samo pridjevi koji su pokazivali da se radi o hrvatskom korpusu i hrvatskom narodu“.

Prijatelj mnogih Subotičana, gradonačelnik Senja **prof. Darko Nekić** podsjetio je na prijateljstvo koje je preko DSHV-a na ovaj način nastavljeno, kao što će se i rad na istraživanju bunjevačke povijesti nastaviti budući da je na redu istraživanje Bunjevaca u Bačkoj i Vojvodini.

Novi projekt, „Identitet i etno-kulturno oblikovanje Bunjevaca“, koji se nastavlja na prethodni, ima za cilj pozabaviti se i drugim bunjevačkim ograncima, u Bačkoj i u Mađarskoj, rekla je prof. Milana Černelić, te naglasila važnost „sudjelovanja većeg broja istraživača (suradnika i studenata, pa i stručno vođenih lokalnih entuzijasta, što nam je upravo u planu učiniti pri istraživanju bačkih Bunjevaca“).

Predstavljanje trodijelne Monografije otvorio je predsjednik HAD-a **dr. sc. Slaven Bačić**, a uz brojnu zainteresiranu publiku, predstavljanju su nazočili predstavnici veleposlanstva RH u Beogradu, Generalnog konzulata u Subotici, DSHV-a, Grada Subotice, te crkvenih velikodostojnika.

U Subotici utemeljena likovna udruga Cro Art

Hrvatska zajednica u Vojvodini postala je bogatija za još jednu, ovoga puta likovnu udrugu, koju je u prostorijama Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini 25. siječnja 2011. godine osnovala skupina od dvadesetak likovnih umjetnika, slikara amatera, entuzijasta i simpatizera.

Idejni tvorac udruge je **Josip Horvat**. Udruga „Cro Art“ je još jedno pojačanje koje je dobila hrvatska zajednica u Vojvodini, rekla je tom prilikom konzulica-savjetnica **Vesna Njikoš Pečkaj**, te obećala potporu Generalnog konzulata RH u Subotici ovoj Udruzi.

Potporu osnivanju i radu Udruge su, među ostalima, pružili i predsjednik HNV-a **dr. Slaven Bačić**, predsjednik IO HNV-a **Darko Sarić Lukendić** i član IO zadužen za kulturu **Andrej Španović**.

Utemeljena Galerija

Prve kolonije naive u tehničici slame Tavankut

Početkom 2011. godine, točnije 7. siječnja, utemeljena je nova udruga kulture hrvatske zajednice u Vojvodini – Galerija Prve kolonije naive u tehničici slame sa sjedištem u Donjem Tavankutu.

„Nakon 50 godina od nastanka prve slike od slame (Ana Milodanović: „Rit“, 1961.) u okviru tada djelujuće *Likovne kolonije* u Tavankutu, te nakon 25 godina trajanja *Prve kolonije naive u tehničici slame* u Tavankutu, sazrela je potreba za novim načinom organiziranja i upravljanja onim što smo baštinili tijekom protekloga vremena na ovim likovnim manifestacijama“, ističe predsjednica udruge **prof. Ljubica Vuković Dulić**.

Udruga će raditi na proučavanju, očuvanju i prezentaciji ovog autentičnog likovnog izraza duboko ukorijenjenog u prošlosti, ali i sadašnjosti bunjevačkih Hrvata.

Knjiga dr. Matije Evetovića

„Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata“ predstavljena u Zagrebu

Knjiga dr. Matije Evetovića „Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata“ predstavljena je 3. ožujka u Zagrebu u organizaciji Udruge za potporu bačkim Hrvatima. O knjizi su govorili **dr. sc. Sanja Vulić**, Milovan Miković te ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**, a predstavljanje je vodio **Naco Zelić**.

Uredila: *Katarina Čeliković*

Poput Veronike i Šimuna Cirenca

U Korizmi je u crkvi drukčije nego inače kroz godinu. To ste svi primijetili. Oltar je drukčije uređen, svećenik ima drugu boju misnice, pjesme su tužnije i ozbiljnije. Ponešto ćete moći i ovdje naučiti o ovim detaljima u Korizmenoj abecedi.

Ja sam kao djevojčica rado odlazila na pobožnost Križnoga puta i često sam predmolila po koju postaju. Najviše sam željela čitati postaju u kojoj Veronika Isusu pruža rubac. Željela sam biti i kao Šimun Cirenac koji je pomogao Isusu nositi križ. Sjećam se da smo tada svi koji smo sudjelovali u Križnom putu bili posebno pohvaljeni od župnika.

I sada volim ići na Križni put, a najviše se radujem Kalvariji, kada smo svi vani, u prirodi. To nas još više približava događaju koji je proživio naš prijatelj ISUS! Dobro je imati u svijesti sliku njegova nošenja križa, muke koju je podnio. Tada ćemo postati svjesni koliko je nama dobro i da često moramo drugima pružati „rubac“ i pomoći im nositi križ. Kad pomognemo nekome od naših bližnjih – kao da smo Isusu pomogli. I ne zaboravimo, samo kroz Korizmu dolazimo do Uskrsa.

Vaša Zvončica

KORIZMA

Vrijeme pripreve za slavlje otajstva Isusove muke, smrti i uskrsnuća. Korizma traje četrdeset dana. Ona nas podsjeća na Isusovu neizmjernu ljubav prema ljudima. Isus ljude ljubi dok trpi. Sve ljude, pa i one od kojih trpi. Ljubi one koji ga bičuju, razapinju.

Mi kršćani želimo se u to sveto vrijeme „približiti“ svome trpečem Gospodinu. Postati njemu slični. To činimo slušanjem Božje riječi, molitvom, postom i dobrim djelima.

Odrasli koji se pripremaju za krštenje (katekumeni) imaju u vrijeme Korizme završne pripreme za taj veliki događaj.

Ako u ovoj Korizmi želiš doznati što znači obratiti se Bogu – čitaj Bibliju!

Ako u Korizmi želiš uočiti u čemu se sastoji snaga i ljepota Duha Božjega – čitaj Bibliju!

Uspješni hrvatski recitatori na općinskom i zonskom natjecanju

U organizaciji Kulturno-prosvjetne zajednice i Gradske biblioteke u Subotici, 23. veljače održana je **općinska smotra** recitatora na kojoj su, među 80-ak recitatora, nastupili i učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Među najboljima u općini našlo se šestero recitatora na hrvatskom jeziku te su se plasirali na zonsko natjecanje. **Mirjana Milodanović** i **Milica Vuković** iz kategorije nižih razreda osnovnih škola, **Davorin Horvacki**, **Josip Jaramazović** i **Marija Vereb** iz viših i **Ivan Kovač** iz kategorije srednjoškolaca, predstavnici su hrvatskih odjela koji su se našli među najboljim recitatorima na općinskoj smotri.

Zonska smotra recitatora pod nazivom „Pjesniče naroda mog“ održana je u ponedjeljak, 7. ožujka 2011. godine u Grdskoj biblioteci u organizaciji Gradske biblioteke Subotica i Zavoda za kulturu Vojvodine. U vrlo kvalitetnoj konkurenciji, osim spomenutih šest recitatora iz Subotičke općine, nastupila je i **Maja Andrašić** iz Sonte.

Među najboljima su se našla tri subotička recitatora: **Milica Vuković** iz OŠ „Matija Gubec“

Tavankut te recitatori Hrvatske čitanice: **Davorin Horvacki** i **Ivan Kovač**.

Oni su nagrađeni diplomom i ponovno će se natjecati u kazivanju poezije na pokrajinskoj smotri u Sečnju, od 15. do 17. travnja 2011.

Milica

Davorin

Ivan

Korizmena abeceda

BIČEVANJE

Prije razapinjanja na križ, Pilat je predao Isusa da ga izbičuju.

Isus je bio osuđen na smrt, ali nisu svi prolazili bičevanje koji su bili osuđeni na smrt. Bičevanje je bila najteža tjelesna kazna prije kazne smrću. Bičevanje je bilo osobito teško za svaku osobu, jer su krajevi biča završavali teškim kuglicama, vršcima metala, ili djelićima iskidanih životinjskih kostiju.

Rane nastale bičevanjem bile su osobito teške i bolne. Za Isusa je to bilo tim teže, jer je tako bičevan morao nositi i križ na kojega su ga razapeli.

CVJETNICA

Isus je postupno svoje učenike vodio do pravog shvaćanja svoga poslanja. Dao im je da u njemu prepoznaju obećanog Mesiju – Krista.

Učenici su to shvatili tek nakon njegove muke, smrti i uskrsnuća. Tada su razumjeli da je Isus doista kralj, ali takav kralj koji iz ljubavi prihvaća najtežu patnju i najstrašnju smrt. Stoga evanđelisti, sjećajući se Isusova posljednjeg dolaska u Jeruzalem, gdje ga je čekala muka i smrt, opisuju taj ulazak kao svečani kraljevski ulazak u glavni grad izraelskog naroda.

Svečanom procesijom s maslinovim i palminim grančicama spominjemo se upravo tog događaja. Palma označuje mir, zadovoljstvo, maslina ima obilježje pobjede, trijumfa.

Po tom detalju nedjelja nosi ime: Cvjetna nedjelja. To je ujedno nedjelja kojom započinje VELIKI TJEDAN, tjedan ISUSOVE MUKE I USKRSNUĆA.

DRVO KRIŽA

Evanđelja svjedoče da je Isus bio osuđen da se razapne na križ. Razapeti nekoga na križ, bio je najsramočniji oblik smrtno kazne. Do rimske okupacije Palestine, Židovi nikoga nisu razapinjali na križ. Rimljani su svojim dolaskom donijeli i svoje običaje. Postojala su 3 oblika križa. Isusov križ sastojao se od dvije drvene grede, od kojih je jedna bila vodoravno pričvršćena, na otprilike polovinu okomite grede +.

Križ je mogao imati i oblik slova X (tzv. „Andrijin križ“), a mogao je izgledati i poput slova T. Križ je postao središnji znak kršćanstva. Znakom križa na čelu, u trenutku krštenja, postajemo djeca Božja i ulazimo u veliku Božju bitelju. Križ nas prati od rođenja do smrti. A svega toga ne bi bilo da Isus na njemu nije umro.

Jer lijepo kaže liturgija Velikog petka:

*Evo drveta križa na kojem je
spas svijeta visio.*

HOSANA

Ova riječ potječe od hebrejske riječi HOŠIANA što znači „Pomozi“. Poklik „Hosana“ je bio svečani poziv i bogoslužni obrazac, osobito na židovski Blagdan sjenica. Sedmi dan toga blagdana nosile su se grane maslina i palmi, te pjevale litanije s pripjevom „Hosana“.

Na ulazu u Jeruzalem svečani poklik Isusu je glasilo: „Hosana Sinu Davidovu!“

LJUBIČASTA BOJA

Boja svećeničkog misnog ruha mijenja se u skladu s blagdanima i s pojedinim dijelovima liturgijske godine.

Boje imaju simboličko značenje. U prvim stoljećima kršćanstva (sve do 9. stoljeća) liturgijska odjeća bila je samo bijele boje.

Kasnije se u liturgijskim slavljinama počinju upotrebljavati različite boje: bijela, crvena, zelena i ljubičasta.

Ljubičasta je boja simbol ljubavi i istine, ali i žalosti i trpljenja. U liturgiji najčešće označava pokoru (spremnost na obraćenje, promjenu života) te se upotrebljava u Došašću i Korizmi.

MASLINSKI VRT

Nedaleko od grada Jeruzalema nalazi se brdo koje je u Isusovo doba bilo gusto zasađeno maslinama. Zato je poznatije po nazivu – Maslinska gora.

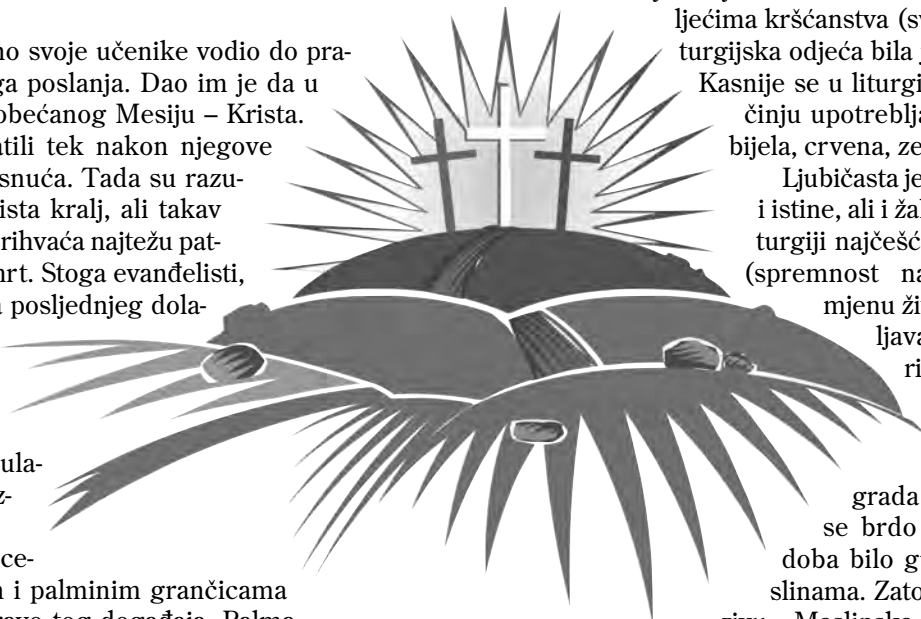
Dan uoči svoje smrti, poslije zadnje večere sa svojim učenicima, Isus je došao u Maslinski vrt da se pomoli. Evanđelist Matej i Marko u svojim evanđeljima koriste naziv Getsemanski vrt.

U njemu je Isus proveo svoje posljednje sate, prije nego li je bio uhvaćen. U njemu je, u molitvi, prolazio svoje najteže ljudsko iskušenje i pri tome se krvavo znojio, dok su njegovi učenici spavali pod maslinama. U njemu je na posljednjem Isus zapitao Judu:

Zar poljupcem predaješ Sina Čovječjeg?

POSTAJE KRIŽNOG PUTA

Da bi se što snažnije doživjela Kristova muka, razvila se davno u kršćanstvu posebna pobožnost, koja se nazivala Križni put ili Put križa. U XII. stoljeću ta pobožnost dobiva konačni oblik. To je pobožnost Križnog puta, koja u 14 postaja sadrži događaje Velikog petka od izricanja Pilatove smrtno osude nad Isusom pa sve do Isusova ukopa podno Kalvarije. Sadržaj ovih 14 postaja oslanja se na evanđeoske izvještaje i na predaju. Iz predaje su u tu pobožnost ušli Isusovi padovi na putu do Kalvarije, njegov susret s Veronikom i polaganje Isusovog mrtvog tijela u Gospino naručje. Ova pobožnost sve će nam više otkrivati pravi smisao Isusovih riječi: *Ako tko želi biti moj učenik, neka uzme svoj križ i neka pođe za mnom!*

Dragi mladi!

Sinovi zemlje svoju ljubav izražavaju ružama, Gospodin kao poruku svoje ljubavi šalje trnje.
Sv. Terezija Avilska

Ovo je vrijeme milosno! Gospodin nas obasipa znakovima svoje ljubavi i to u izobilju. Koliko si otkopčao „ciferšlus“ svoje duše da primiš ljubav? Učili su nas i uče da je Korizma vrijeme posebnoga milosrđa, dobrodružnosti i otvorenosti za druge. Istina. Ali kako možeš davati nešto što nisi primio? Kako možeš zračiti milošću ako nisi okupan milosnom ljubavlju?

Možda si, ako si djevojka, i dobila koju ružu osmoga ožujka, možda i nisi. Pravo je pitanje kada si i kada ćeš, neovisno o spolu, ponovno dobiti ružu kao iskreni znak pažnje, divljenja i povjerenja. Lijepo je što dolazi proljeće. Osim što se lakše hoda ulicama kada nisu crno-bijele noge u boji, ljudi se češće osmjehuju jedni drugima i veća je vjerojatnost da će nekomu darovati cvijet, izraziti svoju ljubav. Doista je lijepo što dolazi proljeće, ali kako da ono dođe i u naše duše? Znaš na što mislim... Ne na onu kazališnu pokladnu masku bijelog niza rešetki i bora koje skrivaju izbljedjeli sjaj očiju, nego na onaj trenutak kada nastane tišina i ti ostaneš sam sa sobom – bez straha, bez nezadovoljstva, bez želje za bijegom, miran i nasmijan. To je proljeće!

Mi ljudi, kao ljudi – nepouzđani, uvijek razočaramo. Takve postupke ne možemo iskorijeniti, nema s takvim manirama ni pomirenja, ali ima s ljudima (koji to bez razlike čimo)

nimo) jer smo svi pobratimljeni Kristovom krvlju koja najljepše odražava cvjetne boje ljubavi. Ali, kako možeš ljubiti ako nisi stalno ljubljen? Kako možeš živjeti Korizmu na pravi način?

Koliko si otkopčao „ciferšlus“ svoje duše da primiš ljubav? Onu ljubav koja nije iznevjerila na križu, koja nikada ne iznevjerava, koja je najljepše boje i najljepšeg mirisa, na kojoj se temelji svako proljeće. *Gospodin kao poruku svoje ljubavi šalje trnje:* zar nije teško otići ranije kući sa druženja kako bi na miru i predano mogao zahvaliti Bogu za protekli dan, naspavati i ustati ranije započinjući novi život konsultacijama s Bogom; zar nije poduhvat prešutjeti ocu i majci odgovaranje i dati svoj doprinos da se sačuva mir u kući; zar nije trn koji se ispod nokata zarije prisustvovati duhovnoj obnovi, a ne biti na košarkaškom terenu cijelo popodne s društvom u neobvezatnom časkanju; zar nije poput trnja savladati sebe i otići na Križni put na svoju župu preko nedjelje i uzeti čitanje; zar nije? Koliko si spreman dati se za primanje ljubavi i na taj način izgrađivati se za čovjeka budućnosti, za čovjeka ljubavi? Prijeći preko trnja koje donosi ljubav i ljubiti usprkos bolu znači u zajedništvu sa Stvoriteljem zapjevati u bolnim duševnim tišinama i vjerovati u cvijeće.

Nemoj da ti bude teško. Donosimo najveći dio događanja koji se organizira za mlade ove Korizme. Dođi..... Tu ćeš moći susresti svoga Boga i svoga bližnjega koji te treba i kojega ti trebaš.

Dođi, jer dolazi proljeće.

Nevena Mlinko

Obavijesti

Duhovna obnova za mlade Subotičke biskupije
na temu ***Obratite se i vjerujte Evanđelju***

koju predvodi pater Mirko Nikolić, isusovac iz Zagreba traje:

od petka **25. 03., 21 sat**,
do nedjelje **27. 03. u 17 sati**

u župi sv. Roka u Subotici.

Prijave: u župi sv. Roka

Radio Marija

www.radiomarija.rs i na 90,7 MhZ FM
nedjeljom u **15 sati Omladinska emisija**
srijedom u **22 sata Kateheza mladih – Kateheza za mlade**

Vjeronauk

nedjeljom u **19 sati**
u crkvi sv. Roka u Subotici
srijedom u **20 sati**
u biskupijskom
Pastoralnom centru (Strossmayerova 20, Petrovaradin)

Križni put

2. 4. (subota)
u **8 sati** misnim
slavljem u crkvi Svete

Marije na Halaškom putu započinje tradicionalni deveti po redu Hodočasnički križni put, vodeći nas prema Kelebiji, zatim Čikeriji i Ljutovu, a završava istoga dana u večernjim satima u crkvi Isusova Uskrsnuća. Potrebno je sa sobom ponijeti obroke.

10. 4. u 15 sati Križni put za mlade na subotičkoj Kalvariji

Misa za mlade

Bit će u petak **1. 04. u 20 sati** u Franjevačkoj crkvi (nije šala!)

Bdijenje mladih uoči Cvjetnice

16. 4. u 19 sati u Paulinumu

Otvoren je natječaj za Bač 2011. na temu ***U Kristu čvrsti u vjeri***

od **11. 03. do 1. 05. slati:**

- literarne radove – proza, poezija (do 8000 karaktera)
- fotografije (minimum 2126 x 3000 piksela)
- glazbene kompozicije (snimanje osigurano, javiti se na e-mail radi dogovora)

E-mail: bac.natjecaj2011@yahoo.com

Susret čovjeka s čovjekom

Neposredno prije početka Korizme, razgovarala sam s prijateljem o njegovu putovanju u Ameriku (gdje je boravio mjesec dana). Ono što mi je bilo zanimljivo i što mi je okupiralo misli narednih dana, bio je jedan događaj o kojem mi je govorio. Opisat ću ga ukratko. Za vrijeme boravka u Americi bio je smješten kod jedne gospođe koja ga je toplo ugostila. U razgovoru s njom saznao je da je zaposlena žena koja kreće na posao rano ujutro, kako ne bi upala u gužvu, budući da joj je posao bio dosta udaljen od kuće. Kući bi se vraćala kasno navečer i to preostalo vrijeme od dana je iskoristavala kako bi dovršila svakodnevne kućanske poslove. Kada ju je upitao za prijatelje, ona mu je odgovorila kako ima jednu prijateljicu s kojom voli „piti kavu“. Prijatelj ju znatiželjno upita kako se stigne vidjeti s njom pored toliko posla, a ona mu se nasmije i odgovori da se ni ne viđa s pri-

jateljicom, nego uzme telefon u jednu ruku, kavu u drugu i dok pije kavu istodobno i telefonira.

To je bilo prije samo par godina. A danas, je li i kod nas takva situacija? Ne, nikako. Danas je tu multinacionalna, međunarodna i svjetska mreža koja povezuje sve ljude širom svijeta, bilo da ste udaljeni 1000 km ili samo 10 koraka. Danas je tu Facebook, Skype, Gmail, Yahoo i milijun drugih stranica na internetu. Prilika za komunikaciju koliko nam „duša hoće“, a od komunikacije ni traga.

Ne tako davno, postojala su vremena kada si morao izaći na ulicu da bi susreo druga, da bi se igrao i družio. Morao si izaći u „Music“ na kavu ili „Pelivan“ na sladoled da bi popričao s prijateljem. Zašto kažem morao? Zato što te savjest tjerala da

odeš do voljenih osoba i pitaš ih kako su, što ih muči ili veseli, što je novo u njihovim životima. A koliko vremena danas posvećujemo prijateljstvu, druženju, ljubavi? Danas se za svaki događaj, za svaku novost saznaje preko glavne „trač“ linije – interneta (ili bolje rečeno preko Facebooka). Nema više razgovora „oči u oči“, a time se izgubila i iskrenost i otvorenost. Izgubila se vrijednost susreta čovjeka s čovjekom.

Iskoristi ovo vrijeme Korizme, jer „evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa!“ (2 Kor 6,2). Pozovi prijatelja i to onoga kojega si davno vidio, s kojim si nekad izlazio na kavu i s kojim si znao iskreno popričati. Razgovaraj s njime, ne preko Facea ili Skypea. Izađi na kavu, pozovi ga na film kod sebe, izađite u park i prošećite. Vrati u svoj život radost prijateljavanja, tu radost ljubavi. Ljubavi koja je sama prisutnost Boga. /Marina Gabrić/

Iz putopisa

Najveće marijansko svetište Njemačke

Moja pretposljednja postaja bio je Alttötting u Njemačkoj. Stigla sam u rano jutro, ali unatoč umoru onaj njemački perfekcionizam nije mi dao da ostanem uspavana i da ne primijetim ono što me ovdje dočekalo. Najprije sam ušla u crkvu u kojoj smo slavili misu. Sve bilo na svom mjestu, spremno za nove hodočasnike. Na prostranom središnjem trgu je osmerokutna milosna kapela duga 26, a široka 15 metara. To je kapela sv. Krunice, jer pokrajnji oltari prikazuju radosna, žalosna i slavna otajstva. Na glavnom oltaru je gotički Marijin kip od lipova drveta, visok svega 64 cm koji je teško bilo razaznati u onoj maloj kapeli punoj hodočasnika, ali unatoč tome osjetila se njena prisutnost. Poslije mise ušla sam u ovu kapelicu u kojoj je Gospa oživjela utopljeno dijete, a kasnije ozdravila i drugo, jako ozlijeđeno di-

jete, koje je konj bacio pod kola. Zbog Gospina čudotvorna kipa vremenom je kapelica okićena zavjetnim darovima i slikama koje govore o uslišanim molitvama. Nevjerojatno što se sve to moglo vidjeti.

Kako se crkve nalaze na samome trgu, tu je bio i centar događanja toga dana. Pristizao je veliki broj hodočasnika. Poslije sam čula da je to tako uvijek u Alttöttingu. Tko bi rekao, mislila sam da je vjera u Njemačkoj davno izgubljena ali ovo me razuvjerilo i pozitivno iznenadilo.

Kao hodočasničko mjesto, Alttötting se spominje od 1489. godine. Alttötting treba biti zahvalan mnogim redovnicima koji su stoljećima pružali tjelesnu i duhovnu okrepu milijunima hodočasnika koji su ovdje ostavljali zavjetne darove. A najpoznatiji od njih je bio brat Konrad. Ni po čemu poseban osim što je uvijek s osmijehom otvarao vrata hodočasnici. Danas je on na glasu svetosti i njegovo tijelo je pokopano u kapucinskoj crkvi. Kao i u maloj kapeli, i ovdje se trebalo pomu-

čiti da bi se ušlo. I opet to iskustvo vjere i želje za Marijinim zagovorom. Dok sam napuštala ovo živo marijansko svetište, samo sam o jednom razmišljala: dok je pobožnosti prema Mariji bit će i nas.

Anita Pelhe

Mogu li sve što mogu?!

Internet - kreacija koja će prožderati tvorca

Prije otprilike dvije tisuća godina, u kršćanskom svijetu postavljen je princip: „Sve je slobodno!“ Ali – sve ne izgrađuje. „Sve je dopušteno!“ Ali – sve ne saziđuje (1 Kor 10,23). No, nekad se čovjek zapita – jesu li ljudi tadašnjega vremena mogli sve što su smjeli? Jesu li mogli fizički i tehnički provesti u djelo ono što je bilo na izgradnju? Pitanje ostaje... ali u zadnjih par stoljeća, osobito zadnjih par desetljeća, pitanje se mijenja i poprima oblik – Smijem li sve što mogu? Došlo se do jedne točke ljudskog razvitka kada ostaje još samo mali broj stvari koji ljudi ne mogu izvesti... Pitanje je li to na izgradnju mene ili moje okolice se već odavno ne postavlja, važno je ono što **ja želim!** Sebičluk i moć „velikana ovoga vremena“ odavno formira neke stvari u svijetu i životu svakoga čovjeka. No, sve ovo je već dobro poznato, kako bi netko rekao, i pticama na grani. Zašto onda ista priča? Zbog čega ponavljanje dosadne i često žalostne konstatacije? Čemu ubijanje u pojam?

Nedavno sam pročitao jedan članak s interesantnim naslovom *Zaustavite internet* i podnaslovom – Internet will not listen to reason!, tj. *Internet neće slušati razum!*. Autor je vrlo jasno iznio činjenice koje mnogima i prečesto promiču. Pogledajmo to u kratkom pregledu povijesti interneta. Preteča interneta – telegraf. Mogućnost jednostavne komunikacije na daljinu. Stotljeće kasnije – pojavio se *world wide web*. Iako su prvi koraci učinjeni još 1980-ih, masovna popularizacija interneta se dogodila tek u drugoj polovici 1990-ih, paralelno s naprasnim razvojem računala i telekomunikacijskih sustava. Imao si mogućnost e-mail-a,

chat-a i pretrage koje su u to doba bile dosta ograničene i slabo funkcionalne. Danas – internet je stvarnost u kojoj (skoro) svatko živi, jer mu je nužna za rad i opstanak. Na internetu su dostupne (skoro) sve informacije koje bi itko želio saznati. Preko interneta se posluje. Preko interneta je moguće premostiti i najveće udaljenosti na Zemlji. Da ne ulazim u problematiku svih sfera interneta, bazirat ću se prvenstveno na socijalne mreže i megalomaniju.

Kad netko kaže – socijalna mreža – onaj drugi čuje Facebook. Nije najbolja, nije jedina, ali je svakako najpopularnija i najpoznatija. Sjetimo se kako je nastao. Osnivač i današnji predsjednik ove multinacionalne korporacije, Mark Zuckerberg, uz malo mozganja shvatio je što je želja (skoro) svakoga čovjeka u nekom trenutku života – **proviriti u tuđe dvorište**. On je jednu vrlo primitivnu i, nažalost opće prisutnu osobinu čovjeka, iskoristio napravivši socijalnu mrežu koja to ne samo dopušta, nego je svrsishodna jedino ako se to događa. Zašto ideš na Face? Da bi pročitao nešto pametno, saznao nešto korisno? Ako je tako, spašavaš u 1% korisnika i nažalost, koristiš

krajnje loš izvor informacija, jer tamo toga slabo ima. Ako uklonimo ovaj 1% iz računice, ostaje nam još 99% korisnika FB-a, koji odlaze iz sljedećih razloga: da se vidi tko što radi, eventualno kako je raspoložen (statusi), da se pogleda tko je komu i što pisao i postavio na wall, da se vide tuđe slike i tko je bio s kim i gdje, da se vidi koja je cura/dečko u vezi, koja je slobodna/zauzeta i sl., te se onda ode na chat i s nekim čitavu tu priču pretrese, a često se u priču uplete ogovaranje i kleveta. Osnivač FB-a je pogodio samu srž ljudske zavisti, ljubomore i interesa, te je čovječanstvo dobilo upravo ono što je željelo. No, naravno, vrag ne miruje. Nije dosta! Pomamilo se 600 milijuna ljudi za FB-om! Odlično, idemo dalje. Idemo im pružiti još sredstava destrukcije. Pokušajmo sagledati samo dio cjelokupne stvarnosti.

Prvo, zaštita prava i privatnosti na Face-u je manje-više nikakva. Svaka aplikacija

(čitaj tvorca aplikacije) kojoj si ikada pristupio ima pristup svim tvojim podacima, fotografijama, listi prijatelja i sl. Uskoro će doći do pooštavanja kriterija, pa ćeš kao korisnik morati davati i adresu i broj telefona. Zašto? Što će to njima? Zatim, pogledajmo drugi primjer. Prije par dana, na Facebook je uvedena nova aplikacija – Facebook Waiting Room. To je aplikacija preko koje ti, kao mlad ili star čovjek, možeš činiti sljedeće: ukoliko ti se sviđa neka osoba koja je u vezi ili u braku (relationship statusi na FB-u), ti „uđeš“ u njenu Čekaonicu. To znači da ta osoba dobiva obavijest da se nekom sviđa i ta informacija dolazi do nje bez da je na ijedan način dozvolila toj aplikaciji pristup. Osoba kojoj je stigla ta obavijest

Facebook helps you connect and share with the people in your life.

je jedina koja ju može vidjeti, kako se momak/cura ili suprug/supruga ne bi uznemirili, ali ona ne može vidjeti tko je u pitanju dok minimum 48 sati ne bude izvan veze ili braka na FB-u. Neki bi rekli, zanimljiva aplikacija za stidljive. No, postavimo hipotetičku situaciju.

Mladić i cura hodaju par mjeseci i dođe do nesporazuma. Svatko stariji će reći da je to normalno, jer se na taj način par izgrađuje. Znamo da i Bog dopušta kušnje kako bi nas ojačao. E sad, imamo situaciju *nekad-sad. Nekada*, par bi se primirio na dva dana, promislio bi i on i ona, našli se, dogovorili i nastavili dalje, ukoliko je to Božja volja. Međutim, *danas* je situacija drukčija. Momak i cura će nakon nesporazuma otići kući, „nakačiti“ se na Face i vidjeti – „Uuu, mene čeka sedmero drugih! Što da se ja onda nerviram sad s ovim/ovom?!“ I tako umjesto da nesporazum urodi plodom, nastaje razdor. I za to se ne može kriviti niti nju, ni njega, jer je to osjetljivo doba i područje, te nažalost dolazimo do nove formulacije onog pitanja s početka – **Mogu li sve što mogu?**

Činjenica je da internet najviše koriste mlade generacije, dok su starije slabije zahvaćene tom manipulacijom. Nameće se pitanje, je li mlad čovjek (ali i ne samo mlad) u stanju nositi se s izazovima današnjega vremena? Izazovima interneta? Je li od Boga stvoren s mogućnostima da se odupre silnim kušnjama ovoga svijeta. Dosad je internet skupa s igricama koristio za razbibrigu. Sada zađire u jedno opasno područje privatnosti, vjere, morala i dostojanstva. Valja ovdje napomenuti da je nedavno omogućeno i LGBT osobama da stavljaju *relashioship status* skladno svom opredjeljenju, te pored standardnih u vezi ili single, u braku, razveden/a, udovac/a, i komplicirano je, dodano je – *U građanskoj zajednici* i *Žive zajedno*. Što bi mlada osoba uopće promišljala o ispravnosti takvog opredjeljenja, kad 600 milijuna ljudi koji su na Face-u podržava to. I tako u nedogled...

Tako dolazimo i do drugog pogleda na problematiku interneta. Svi znamo da su u Egiptu i Libiji bila i jesu

nemirna vremena, jer se želi, traži i zahtijeva smjena vlasti. Ne ulazeći u političku problematiku, važno je istaknuti sljedeće. Upravo je Facebook bio sredstvo za organiziranje prosvjeda i smišljanje taktika oporbe, dok je i vlast imala svoje prste upletene u to, te je, osim što je preko gomile profila hvalila samu sebe, kasnije u Egiptu i blokirala protok interneta u čitavoj državi. Mogućnost manipulacije? Itekako. Samo Google-ajte riječi *internet cenzura*. Kina, Rusija...izlaze web browser-i koji cenzuriraju pornografske, terorističke i slične siteove neprikladnog sadržaja, što je vrlo pohvalno. Samo... Kad nešto postaje neprikladno? U slučaju Kine, kad Vlada tako odluči. U slučaju Egipta, kad je vlast u opasnosti. Kad se

na internetu pojavi vijest koja nekome ne odgovara, šteti nečijem ugledu? Onda će se takvi siteovi cenzurirati? Hoće li ta „korisna“ cenzura prerasti u manipulacijski sklop pojedinaca?! Kruže glasine kako će u skorije vrijeme biti uveden novi standard interneta, tzv. Internet 2.0. Kad sam ovo čuo, pomislio sam super – brži protok informacija, lakša pretraga, bolje filtrirane informacije i sl. E, u jednom sam bio u pravu. Reče mi prijatelj da se zapravo radi baš o filtriranju informacija. Čini mi se da u modernom društvu nema čovjeka koji nije makar čuo za Google. Svi znamo što je Google. Tražilica, mail servis, kalendar, chat, dokumenti... Opet promiče jedna sitnica. Tražilica (eng. Search engine) funkcionira tako da šalje male „robote“ koji iz minute u minutu pretražuju sve site-

ove svijeta, prikupljajući informacije kako bi lakše i preciznije funkcionirala pretraga. No, posljedica toga je da kompanija Google posjeduje sve informacije iz svijeta interneta, što će reći iz cijeloga planeta. Internet 2.0. će zvučati upravo onako kako sam ja na prvi mah pomislio – bolje, brže, efikasnije, jeftinije... i gomila drugih pridjeva koji dodaju mašnicu na taj šareni paket. U biti, novi standard će polako, ali sigurno značiti filtrirane vijesti za određene svjetske regije, a poslije i određene zemlje. Google je već započeo poboljšanje sistema pretrage, te filtriranje i potiskivanje „manje kvalitetnih siteova“. Kako kaže moj prijatelj, netko iz fotelje će moći kontrolirati koje su informacije i vijesti koje će biti dostupne građanima jedne zemlje, a da se za to i ne zna. Televizija će u narednih par desetljeća postati suvišna, tisak isto, sve će biti dostupno preko interneta. Ali, koja je validnost tih podataka? Danas je to već veliko pitanje, ali što će biti za 10-20 godina? Možemo li zamisliti? Bojim se da ne... *Internet je prva stvar koju je čovječanstvo stvorilo, a koju čovječanstvo ne može pojmiti, najveći eksperiment anarhijom koji smo ikad imali.* – Erik Smith.

Puno se piše o znakovima vremena, poplavama, olujama, tornadima... govori se o svjetskoj ekonomskoj krizi, o globalnom zatopljenju, gladi u svijetu... No, promiče li nam opet nešto? Pitanje mora ostati bez odgovora, ali... nije na odmet malo razmišljati o tome... „*A o onom danu i času nitko ne zna, pa ni anđeli na nebu, ni Sin, nego samo Otac.*“ „*Pazite! Bdižite jer ne znate kada je čas. Kao kad ono čovjek neki polazeći na put, ostavi svoju kuću, upravo povjeri slugama, svakomu svoj posao, a vrataru zapovjedi da bdije. Bdižite, dakle, jer ne znate kad će se domaćin vratiti – da li uvečer ili o ponoći, da li za prvih pijetlova ili ujutro – da vas ne bi, ako iznenada dođe, našao pozaspale. Što vama kažem, svima kažem: Bdižite!*“ (Mk 13, 32-37).

Vladimir Lišić

Bez uvoda

Dragi čitatelji! Obiteljsku stranicu uvijek počinjemo ovim malim uvodnikom. Razmišljajući što je najvažnije ovoga trenutka reći i napisati vama, dragim čitateljima, stavljamo vas pred naše oči i srca. Zazivamo blagoslov Božji na nas, kako bismo vas podvorili onim što je po Božjoj volji baš sada potrebno. Molimo i za vas obilje blagoslova, da sve što ovim *Zvonikom* u trenutku čitanja dobijete i što vas oduševi, u životu – na slavu Božju i ljudima na korist – prakticirate. Tada slijede riječi upućene baš vama, a nekad ih bude i previše. Jednostavno shvaćamo da je to neophodan prvi vid komunikacije, zbog koje mediji (svi, a katolički osobito) imaju svoj smisao. To nije profesionalno, previše je osobno, ali jedino tako možemo. Ipak, u korizmi se trebamo odreći i „viška“ riječi. Zato ovaj puta – bez uvoda! Samo ljubav... (*Ivh*)

priprava za Uskrs

O korizmi „općenito“

Kad započne korizma, nekako se skrušimo. Osjećaj pepela na kosi na Čistu srijedu, pokajničke korizmene pjesme, poticajna propovijed o obraćenju i postu, pokori i molitvi kao „programu“ i tijekom ove priprave za Uskrs, probude u nama nešto osobito. Nekad je gotovo romantično to naše kreposno ponašanje. Odričemo od mesa, slatkiša, alkohola, cigareta, zabave, televizije, kompjutera, Interneta – kao da se vraćamo u neko prošlo vrijeme. Čak češće boravimo u crkvi – sami sebi smo djelujemo bolji dok klečeći molimo Križni put i pjevamo „Stala plaćuć tužna mati“. Ni korizmeni vjetrovi i velika spremanja pred Uskrs nam ne smetaju – prihvaćamo ih prirodno: malo trpimo, jer bez toga korizma nije korizma. Ipak, zbilja Isusova boravka u pustinji, muke i smrti je dramatičnija od svake raskajane molitve...

Jedna priča kaže ovako: Jednoga dana Sotona je došao posjetiti Isusa u Edenskom vrtu; izgledao je vrlo sretan i ponosan: „Da, Gospodine, sada sam ih sve zarobio ovdje dolje kod sebe. Postavio sam zamke, upotrijebio sam iskušenja kao mamac, dobro znam da nitko neće moći odoljeti. Evo, gotovo sam ih sve uhvatio!“ „Što kaniš učiniti s njima?“, upita Isus. Sotona odgovori: „O, namjeravam se s njima dobro zabaviti! Natjerat ću ih da se razvede nakon što su se vjenčali, tako da nikada ne mogu učvrstiti osnovu čovječanstva, ‘obitelj’. Natjerat ću ih da se međusobno mrze i vrijeđaju, natjerat ću ih da padnu u nekontrolirano uzimanje alkohola i droge. Naučit ću ih da proizvode oružje i bombe, da se međusobno ubijaju. Zaista ću se dobro zabaviti!“ „Što ćeš učiniti kada ti igra s njima dosadi?“, upita Isus. „Oh, onda ću ih poubijati i njihove duše će biti moje zauvijek. Gospodine, uza sve dužno poštovanje, to je ipak njihova odluka.“ „Koliko tražiš za sve njih?“ „Ma, nije istina da ti zaista želiš te ljude. U njima nema ništa dobro. Zašto ih želiš, niti te slijede niti te vole? Mnogi te čak

i mrze! Vidio sam mnoge kako pljuju na tebe, proklinju te, čak te i nijeću. A još k tome, mene zaista jako vole. Ti ne želiš te ljude!!!“ „Koliko?“, ponovno upita Isus. Sotona ga pogleda zlobnim pogledom: „Želim sve tvoje suze i svu tvoju krv, želim bol cijelog svijeta,

sve zajedno“. Isus reče: „DOGOVORENO!“ i plati cijenu...

Naravno, svaka pokora, molitva i post, i milosrđe osobito su vrijedni i veliki u Božjim i ljudskim očima. Svaki Križni put koji izmolimo – u crkvi sa zajednicom, u obitelji s djecom i supružnikom i sami, meditirajući – ima svoj značaj. Molimo i činimo pokoru za sebe i za druge koji to ne žele ili trebaju podršku u borbi protiv grijeha i svekolikih napasti. Ipak, stavimo li pred sebe istinu da smo spašeni, otkupljeni, oslobođeni od grijeha i smrti, zbilja imamo nov pogled na korizmu – vrijeme milosno, vrijeme spasa. Ako smo spašeni Isusovom mukom, smrću i uskrsnućem, a vjerujemo da jesmo, svaki naš dan trebamo živjeti slobodno i radosno! Premda kao ljudi ostajemo podložni grijehu (zato i trebamo žalosne korizmene pjesme!), mi smo Isusova draga svojina, koju je „kupio“ svojom predragocjenom Krvlju, te više ne možemo živjeti u strahu i tuzi. Svaka korizma je tu da rastemo kao kršćani, ali ni jednog trena ne smijemo prestati – živjeti Uskrs, s vjerom da je i naše buduće uskrsnuće stvarno kao Isusovo i da svaki naš „križni put“ mora završiti „petnaestom postajom“ – uskrsnućem na Život!

Anegdota u svezi s kaznama u paklu pripovijeda ovako: Pred paklom silan red osuđenika. Đavao, prisiljen reagirati, reče: „Ostalo je samo jedno slobodno mjesto i logično je da ga dobije najteži osuđenik.“ Đavao počne selekciju. Zapazi čovjeka koji se otimao i prosvjedovao: „Radi se o zabuni, meni ovdje nije mjesto!“, na što đavao reče da je sigurno nešto učinio kad je tamo poslan. „Ne, ništa nisam učinio. Ovo je zabuna. Uvijek sam bio po strani. Vidio sam druge gdje progone ljude, ali se nisam htio petljati u njihove prljave poslove. Ubijali su, puštali djecu da umiru od gladi, slabije su odvajali i izbacivali iz društva. Ja sam se, ponavljam, držao po strani. Ništa nisam učinio.“ Đavao ga upita: „Stvarno ništa nisi učinio? Jesi li siguran da si sve to vidio?“ Čovjek odgovori: „Vlastitim očima.“ Đavao ponovi: „I ništa nisi učinio?“ „Ne, baš ništa“, odlučno reče čovjek. „Uđi, prijatelju moj. Ovdje je tvoje mjesto!“ Na svetoj misi s razlogom molimo „sagriješih vrlo mnogo MIŠLJU, RIJEČJU, DJELOM I PROPUSTOM“, te se i za grijeh propusta trebamo ispitati i ispovjediti ih, a korizma je dobro vrijeme da se potrudimo imati ih što manje! Božji blagoslov u tomu! (*Ivh*)

male mudrosti ... o braku i ljubavi

Savršena žena

Studenti počeše zapitkivati svog profesora:

„Vi ste tako mudri i iskreni. Svi vas poštuju, žele vas oponašati i slijediti vas. Ali ipak, sve nas jako zanima jedna stvar – zašto se još uvijek niste oženili?“

Profesor, zatečen ovim pitanjem, u početku se snebivao, ali ubrzo se počeo otvarati i pričati: „Vidite, ja sam uvijek tražio Savršenu Ženu! I u tom traženju, proputovao sam mnogo zemalja. Jednom sam volio jednu prelijepu djevojku. Bila je nevjerovatno, nevjerovatno lijepa. Nijedan muškarac nije mogao odoljeti njenoj ljepoti. Ali na žalost, njena duša nije imala takvu ljepotu, pa smo se nakon izvjesnog vremena i razišli. Poslije toga sam sreo još jednu mladu djevojku. Ona je bila i lijepa i pametna i obrazovana. Ali, na žalost, karakteri su nam bili potpuno različiti i morali smo prekinuti našu vezu. Vidio sam od tada mnogo predivnih žena, ali ja sam još uvijek tragao za onom svojom Savršenom.“

„I što se dogodilo, zar niste nikada sreli takvu?“

„Jesam. Sreo sam je! Jednoga dana pojavila se baš takva: Savršena Žena – pametna, lijepa, ocharavajuća, produhovljena, elegantna, dobra... jednostavno rečeno: samo savršenstvo!“

„I tada ste se oženili?!“ – oduševljeno i nestrpljivo uglas upitaše studenti.

„Ne! Na moje veliko ražočarenje, ispostavilo se da ona traži SAVRŠENOG MUŠKARCA!!!“
(www.palotinci.hr)

Ljubav kakvu želim

Uobičajeni radni dan u ordinaciji, oko 8,30, kada je stariji gospodin, oko 80 godina, ušao u čekaonicu. Imao je ranu na palcu koju je trebao pregledati. Odmah je rekao da je u žurbi jer ima sastanak u 9 sati. Zamolio sam ga da sjedne i pričeka znajući da će proći možda i više od sat vremena prije nego što će ga netko pregledati. Stalno je pogledavao na sat. Odlučio sam ga ja pregledati s obzirom na to da nisam imao drugih pacijenata. Pregledao sam ranu. Rana je bila dobro pa sam razgovarao s drugim liječnikom i dobio potreban materijal za uklanjanje šavova i saniranje rane. Kada sam skrbio oko njegove rane, upitao sam ga zašto se tako žuri. Bilo je čudno jer stari ljudi imaju dosta vremena za ono što žele. Gospodin mi je rekao da se žuri u starački dom na doručak sa suprugom. Raspitivao sam se kako je njezino zdravlje. Rekao mi je da je ona tamo već duže vrijeme i da ima Alzheimerovu bolest. U razgovoru sam ga upitao hoće li se njegova žena ljutiti ako malo zakasni...

Odgovorio je da ona više ne zna tko je on i da ga već 5 godina ne prepoznaje. Bio sam iznenađen i upitao ga:

„A vi i dalje idete svakog jutra kod nje iako ona ne zna tko ste?“

Nasmijao se, potapšao me po ruci i rekao: „Ona mene ne zna, ali ja nju znam...“.

Tijelom su mi prošli trnci. Jedva sam suzdržavao suze. Kada je napustio ordinaciju, rekao sam sebi: „To je ljubav koju želim u svom životu“. Istinska ljubav nije ni fizička, ni romantična. Istinska ljubav je prihvaćanje svega što je bilo, što je, što će biti, i što neće biti. Najsretniji ljudi ne moraju imati najbolje od svega; oni će napraviti najbolje od svega što imaju!

za život:

POŠTENI NALAZAČ

Milanko Obućina (58) iz Sjenice, čija obitelj preživljava hraneći se u narodnoj kuhinji, pronašao je prije par dana na ulici novčanik pun novca koji je bez razmišljanja odmah predao policiji. Milanko kaže da nijednog trenutka nije pomislio da zadrži ovaj novac za sebe, koji čak nije želio ni prebrojiti jer ga to nije zanimalo (prema policijskom zapisniku – 4.200 eura, 100 dolara i 20 bos. maraka.)

Milanko, koji za nadnicu kopa kanale ili unosi ugalj, odmah je zatvorio novčanik i predao ga policiji. On je srčani bolesnik (njegova žena bubrežni bolesnik), a terapiju često preskoči jer nema novca za lijekove, a često ni za kruh. On čak nije želio ni uzeti nagradu od 2000 dinara, koju mu je ponudio vlasnik novca A. K. iz Sjenice. „Nisam želio uzeti taj novac, jer to nije moje, a tuđe mi ne treba. Nisam nijednog trenutka ni pomislio da nađeni novac zadržim za sebe, a kamoli da me netko nagradi za to“, kaže Milanko koji, iako crn i naboran od teškog rada, nije promijenio moralna načela i nije dobro zamijenio zlim. On i njegova supruga Vidosava imaju ukupno 63 godine staža, oboje su bez posla zbog stečaja, a za mirovinu još nemaju uvjeta. Žive s neuposlenim sinom, a imaju još dvoje djece.

Milanku prijatelji u šali kažu da boluje od ritetke bolesti zvane poštenje, a Milanko se na to smije i odgovara: „Nadam se da je ta bolest prijelazna!“ (sandzakpress.net)

protiv života:

**PROSJEČNA OBITELJ IMA
3,1 ČLANOVA**

Ministar trgovine Slobodan Milosavljević predstavio je s predstavnicima Republičkog zavoda za statistiku, novu „potrošačku korpu“, kao način praćenja životnog standarda po metodologiji koja je potpuno usklađena sa standardima statistike Europske unije – Eurostata. Izmijenjena metodologija primjenjivat će se u statističkim izvještajima od siječnja, a osnovna novina bit će to što će se kupovna moć računati za tročlano umjesto četveročlano domaćinstvo. Ministar je objasnio da je ta promjena uvedena zbog činjenice da prosječna obitelj u Srbiji ima 3,1 člana. (Izvor: Radio Televizija Vojvodine)

**VIJEST PRATE SLJEDEĆI KOMENTARI
ČITATELJA: (www.blic.rs):**

„Nema nam spasa. Sad i zvanično izumiremo. Umjesto četiri člana, naša obitelj sada ima tri...“.

„Uskoro će biti 1,8, a ne 3,1, pa će ispasti da se ovdje baš dobro živi.“

„Ma nije moranje da baš sva tri člana obitelji jedu ... mogli bi se provući i s dvije porcije. Ionako nisu svi sve vrijeme kod kuće...“.

„Mi ćemo uskoro biti prosječna obitelj bez članova, samo nastavite tako gospodo ministri...“

Spomenicima okružena somborska gradska kuća

Piše: *Stjepan Beretić*

Jednostavna, ali lijepa somborska Gradska kuća ima dva pročelja. Jedno gleda prema zapadu, a drugo prema istoku. Na pročelju okrenutom zapadu nalazi se nevisok toranj. To pročelje je okrenuto prema lijepom, baroknom trgu. Trg unatrag nekoliko godina opet nosi ime Svetog Trojstva, kao u dane prije Drugoga svjetskog rata. Sve su zgrade, osim zgrade gimnazije, na tom trgu skromnijeg ili raskošnijeg baroknog stila. Jedini su nedostatak toga, do danas sačuvanog trga, dva spomenika. U sredini trga, pred pročeljem Gradske kuće stajao je kip Presvetog Trojstva, a ispred zgrade nekadašnjeg franjevačkog samostana, okružena crvenim mramornim stupovima, stajala je od istog crvenog mramora podignuta piramida. Crveni mramorni stupovi su povezani snažnim lancima od kovanog željeza, pa zato to mjesto Somborci i danas zovu „u lancima“. I jedan i drugi spomenik je porušen zbog politike. S druge, zapadne strane Gradske kuće, nalazi se također veliki trg koji se zove Trg svetog Jurja. Trg se zove po svetome Jurju, zato što je na sjevernoj strani trga lijepa i bogata pravoslavna crkva svetoga Jurja. Na tom je trgu stajao visoki i iznimno lijepi, veliki spomenik svetoga križa, koji su pravoslavni vjernici podigli još 1795. godine od crvenog mramora. Do 1941. godine Trg svetoga Jurja je resio i spomenik kralja Aleksandra Karađorđevića, koji je otkriven 1940. godine. Kip je bio djelo hrvatskog kipara Antuna Augustinčića. I taj je spomenik uklonjen zahvaljujući politici. Kad su vlast preuzeli Mađari, spomenik je uklonjen. Oni koji se sjećaju toga spomenika, vele da se spomenik lijepo uklapao u cjelinu trga te da je bio obogaćenje prostora između crkve i Gradske kuće. Na tome je trgu srušena u klasicističkom stilu sagrađena jednokatnica iz 1804. godine. Na tom mjestu stoji od 1968. godine robna kuća. U toj nekada lijepoj zgradi su se hranili đaci, a u njoj je bio i internat učiteljske škole. Na tom je trgu bio i prvi somborski arteški bunar iz 1887. godine. U žaru čišćenja svega što ukazuje na religioznost grada Sombora, u vrijeme komunizma srušen je mramorni križ s Trga svetoga Jurja, te je ponovno podignut u crkvenom vrtu – u porti crkve svetoga Jurja. Za nadati se je da će dostojanstveni spomenik ljubavi prema Raspetome opet biti podignut na starome mjestu.

Spomenik Presvetog Trojstva

U znak zahvalnosti za prestanak brojnih epidemija kuge i kolere, koje su puno puta pogađale grad u sredini baroknoga trga pred Gradskom kućom, podignut je barokni spomenik, elegantan i vitak, visoki stup s kipom Presvetoga Trojstva na vrhu. Svečanost blagoslova obavio je 22. listopada 1774. godine kanonik i dekan, bezdanski župnik Antun Bajalić. Poslije blagoslova slavio je svečanu svetu misu, na kojoj su se čule tri propovijedi: na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku. Za somborske prilike, veličanstveni kip Presvetoga Trojstva podigao je o svome trošku upravitelj komornih dobara, Paul Krusper. Za uzdržavanje spomenika Paul Krusper je založio stotinu forinti. Na visokom kamenom postolju spomenika nalazila su se tri kipa: kip Blažene Djevice Marije s kipovima apostolskih prvaka svetoga Petra i Pavla. Nažalost, poslije Drugoga svjetskog rata, 1947. godine, spomenik je razrušen i teško oštećen. Pričalo se da somborski zidari nisu bili spremni rušiti spomenik. Jedan se majstor junačio govoreći da mu zbog toga neće oči ispasti. O tom zi-

darskom majstoru, koji se ohrabrio srušiti spomenik se pričalo da je nakon toga oslijepio. To sam čuo od svoje pokojne bake, Julijane Benja, rođene Bošnjak. Komadi razbijenog spomenika su bačeni na Veliko katoličko groblje svetoga Roka. Od komada spomenika nije ništa više ostalo.

Opustošeni trg

Nakon što je uklonjen elegantni ures Trga svetoga Trojstva, svoj opustošeni trg Somborci su prozvali „Čelavi trg“. Kasnije je trg služio i kao tržnica i kao mjesto za parkiranje zaprežnih, a kasnije i motornih vozila. Jedno je vrijeme povišeno mjestu u sredini trga bilo ovičeno redom drva, ali su i drva povadena, pa je trg ostao još pustiji nego prije.

Život oko spomenika

Somborski ljetopisac, fra Bono Mihaljević bilježi da se na dan župnog proštenja svečanim ophodom počastio kip Presvetog Trojstva. I uskrсна teoforična procesija na Veliku subotu se vodila oko kipa Presvetog Trojstva, kako bilježi fra Bono Mihaljević. Tako je 19. travnja 1783. procesiju vodio somborski gvardijan fra Jerko Jakočević. Ceremonijar je bio fra Bono Mihaljević. Za proštenje 26. svibnja 1782. godine je slavljе svete mise predvodio kalački kanonik, dekan i bezdanski župnik Antun Bajalić. Hrvatski je propovijedao lemeški župnik Pavao Mihaljević, a njemački fra Matthias Roidl iz somborskog samostana. Te godine su sa svojim vjernicima u procesiji došli župnici iz Čonoplje i Lemeša.

Ponekada je izostala procesija oko kipa. Izuzetno svečano proštenje je proslavljeno 6. lipnja 1784. godine. „Na svetkovinu Duhova, 30. svibnja 1784. godine, somborski gvardijan fra Péter Novák blagoslovio je novu sliku Presvetog Trojstva za glavni oltar. Sliku je naslikao znameniti mjesni slikar Paul Kronowetter. Gvardijan je blagoslovio sliku, a onda odslužio prvu svetu misu pred njom. Svetu misu je prikazao za dobročinitelje. Propovijedao je nedjeljni hrvatski propovjednik, fra Bono, koji je u propovijedi zahvalio darovateljima za sliku. Brojni somborski katolici su 5. lipnja, u predvečerje svetkovine Presvetog Trojstva, svečano dočekali velikog prepozita Kalačkog kaptola, biskupa Károlya Ferenca Palmu, koji je predvođen banderijem konjanika i brojnim kočijama u grad došao iz pravca Apatina. Nakon svečanog ulaska u crkvu, veliki gost je prenoćio kod komornog upravitelja Mihályja Űrményija. Dalje piše fra Bono doslovno: „Na dan kad se slavi proštenje, u nedjelju Presvetog Trojstva, 6. lipnja gore spomenuti biskup Palma se udostojao uveličati današnju svetkovinu tako što je slavio svečanu pjevanu Misu. Propovijed je održao fra Bono Mihaljević, hrvatski nedjeljni propovjednik. Njemački je propovijedao somborski kapelan Andreas Blovsky. Mađarska je propovijed trebala biti izvan crkve, ali se zbog kiše od nje odustalo. Te godine, zbog kiše, nije održana ni uobičajena teoforična procesija“. Naredne godine čitamo doslovno: „22. svibnja 1785. godine, na dan proštenja pjevao je svečanu svetu misu upravitelj somborske župe, velečasni gospodin Matej Slatković s asistencijom. On je vodio i ophod s Presvetim po trgu oko kipa Presvetog Trojstva. Propovijedalo se, kao obično, hrvatski i njemački. Mađarske propovijedi nije bilo“.

Čemu danas post?

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Poštovani, zašto je Crkva uvela post kao pokoru i pogotovo što to znači u naše vrijeme?

N. P., Stari Žednik

Hvala na aktualnom pitanju za korizmeno vrijeme. Počeo bih od čijenice da je pokora jedna od vlastitosti svake religije. Naime, svaka religija priznaje Vrhovno biće, priznaje prolaznost i grješnost čovjeka, priznaje vječni život i konačno prihvaća nekakvu vrstu suda. Drugim riječima, kao da nam je u narav ugrađen odnos prema svetome. U času kada Boga (Vrhovno biće) priznajemo savršenim i tako vjerujemo, iz te spoznaje silazi „jako svjetlo“ na našu osobu i odmah se vidi sjena. Moralni zakon je naravni zakon. I on je upisan u samu narav svakoga čovjeka. Bez obzira osjeća li se on vjernikom ili nevjernikom, njegova savjest reagira. Posljedice Istočnoga grijeha ne treba dokazivati. Ta spoznaja nije samo biblijska baština, nego baština svih ljudi koji spoznaju moralnom savješću svoju

Post je vanjski, ali nužni čin i okolnost da možemo bolje kontrolirati svoj nutarnji duhovni svijet, a obraćenje je temelj pokore.

Post u suvremenoj Crkvi je i te kako poželjan kao oblik odricanja kojim se efektivno pomaže siromašnijima.

slabost i grješnost. Postavlja se pitanje, pred kime se to čovjek treba opravdavati za ono što mu moralna savjest predbacuje kao zlo ili u čemu ga hvali kao dobro. Očito ne pred drugim ljudima (makar bi i to bilo dobro), pred samim sobom svakako, ali ono što je sudbonosno je da on sebe pred samim sobom ne može opravdati. Ovdje se rađa po-

treba da svoja loša djela opravda pred onim velikim Drugim. Jasno da je za nas vjernike to Bog. On je tvorac naše osobe, direktno tvorac naše duše i darovatelj našega života. On je usadio u nas moralnu svijest – savjest – po kojoj govori našoj duši što nam je činiti. On ne diktira, on očekuje. Naš život je dar ali dar sa zadatkom. Svaki promašaj cilja i manjak ispunjenog zadatka ostavlja prazninu i opterećuje odgovornošću. Čovjek, ostajući uz svoju narav stvara sebi tzv. zadovoljštinu – pokoru – po kojoj želi dati zadovoljštinu ili nadoknadu za svoj zao čin.

Zadovoljština je prisutna u svim civilizacijama i svim religijama kao ljudska potreba.

To je naravna potreba čovjeka. Dakle, zadovoljština je prisutna u svim civilizacijama i svim religijama kao ljudska potreba. Treba li ona i Bogu? Ako sada gledamo biblijski, onda je i Stari zavjet pun propisa, zakona i zahtjeva po kojima se čini da

Bog traži od nas zadovoljštinu (pokoru). Ta zadovoljština izrečena je kategorijama odricanja od vrijednosti koje su nama značajne. Tako se Bog „usudio“ tražiti i prikazanje svega prvorođenoga radi trajnoga sjećanja na najveće djelo u Starom zavjetu: oslobođenje iz Egipta. Međutim, razmišljajući dublje teološki, osobito u proročkim spisima, nala-

zimo i suprotan stav Božji. Bog je u sebi neizmjerljivo blaženstvo i ne može ništa primiti što nema. Bog je u sebi sreća i blaženstvo. Može usrećivati a ne može sretnijim bivati. Po toj logici sva naša odricanja njega ne uvećavaju. U tom poimanju se negdje duboko krije najveća tajna pokore i odricanja, a to je: Bog želi da se praznimo od svoga sebičnog jastva. Činjenica je da Bogu treba čista savjest koja se odricanjem čisti od grešnih navika, djela, riječi i misli. Dakle, pokora se u ovom smislu može izjednačiti s obraćenjem. Zato i govori Pismo:

pokora mi je mila a ne žrtva. Drugim riječima: obraćenje mi je milo a ne žrtva.

Temeljno pitanje je zapravo u tome kako čin obraćenja učiniti integralnim dijelom čovjekovoga načina religijskoga rasta u vjeri ili konačno čišćenja. Začudit ćete se kad saznate podatak da je u Pracrkvi post bio zabranjen, pozivajući se na Isusovu rečenicu: Ne mogu svatovi postiti dok je s njima Zaručnik. Od toga je ostalo i danas da u najstrožem obliku posta, primjerice u Pravoslavnoj crkvi, kad se slavi euharistija, nema strogog posta. Post je vanjski ali, pazite, NUŽNI ČIN i okolnost da možemo bolje kontrolirati svoj nutarnji duhovni svijet, a obraćenje je temelj pokore. Međutim, obraćenje bez efekta ljubavi nije vrednota koja spašava. Stoga je post u suvremenoj Crkvi i te kako poželjan kao oblik odricanja kojim se efektivno pomaže siromašnijima te moje obraćenje postaje odricanje, a moje odricanje postaje darivanje za potrebne. Čini se da je to pravi post koji je Bogu mio.

**Križni putovi
na Subotičkoj kalvariji**

3. 04. 2011. u 15 sati
Križni put djece

10. 04. 2011. u 15 sati
Križni put mladih

17. 04. 2011. u 15 sati
Križni put obitelji

22. 04. 2011. u 10 sati
Križni put za sve

**KRŠĆANSKA TRIBINA
GRADA SUBOTICE**
u četvrtak 24. 03. u 20 sati
u Katoličkom krugu

Tema:

Hagioterapijom do duhovnog zdravlja
(Hagioterapija = liječenje Svetim).

Predavanje će održati

Katarina Ralbovsky, teolog, pedagog
i hagioterapeut s dugogodišnjim
radom hagioterapije u Centru za
duhovnu pomoć u Zagrebu.

**Prilika za svetu ispovijed
u subotičkoj katedrali**
21., 22. i 23. 04. 2011.

U katedrali će biti prilika
za svetu ispovijed
na **Veliki četvrtak i**
Veliku subotu
od 6,30 ujutro cijeloga dana
do kraja večernjih obreda.

Hrvatska čitaonica i
Bunjevačko-šokačka
knjižnica „Ivan Kujundžić“

Poziv

na IX. susret pjesnika
Vojvodine Lira naiva

Zainteresirani pjesnici dužni su
poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu
biti pisane standardnim hrvatskim
jezikom ili ikavicom (bunjevačkom
ili šokačkom) a bit će objavljene u
zbirci.

Pjesme i prijavu (s kraćom bio-
grafijom te fotografijom/portret)
treba poslati do 10. 05. 2011. na
adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Ga-
brića 21, 24000 Subotica
ili e-mail
katarina.celikovic@gmail.com.

Deveti susret pjesnika
bit će održan u Novom Sadu
u subotu, 18. lipnja 2011. godine.

DAVID ČELIKOVIĆ
(1999. – 2011.)

S ljubavlju te
nosimo u sri-
ma, svjesni da
je ovo tek če-
kanje onog naj-
boljeg, u vječ-
nosti. Tvoja njež-
nost prati nas i
sada svakoga
dana.

Vole te: mama Katarina, tata Ervin,
braća Igor i Filip i sestra Martina

Hčitaonica
Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

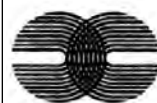
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

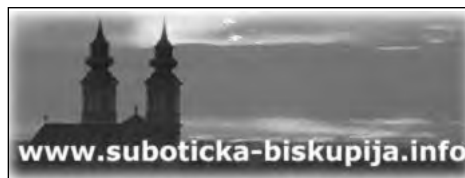
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Branka V. Milojević

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković,
Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozem-
stva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, Subotica, Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

Petica za pouzdanost

Sandero Ambiance 1.4
7777 €

- KLIMA UREDAJ
- ELEKTRO PAKET
- SVETLA ZA MAGLU
- RADIO CD MP3
- ABS

ISPORUKA
ODMAH

SPECIJALNA
SAJAMSKA
AKCIJA

5 GODINA
GARANCIJE
ili 100 000 km*

0% kamate i 0% troškova obrade za finansirani iznos do 3000 EUR samo uz Dacia finansiranje!
Kamatu i naknadu za obradu kredita umesto klijenta plaća Renault Nissan Srbija d.o.o. Period otplate od 13 do 36 meseci.

* Do ispunjenja jednog od dva uslova. Akcija traje od 01.03. do 30.04.2011. Saopštenje izdati su u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača. Renault Nissan Srbija d.o.o. Period otplate od 13 do 36 meseci.

DACIA

DIOPTRIA

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE

DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA

40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

• Karadorđev put 2, SUBOTICA
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

TIPPNET INTERNET

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tippnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san®
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

POLIKLINIKA

SENTE

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024/520-698

EKG

EEG

Holter

Dopler

Ultrazvuk

Laser

Denzitometrija

U našoj Poliklinici možete obaviti
sljedeće specijalističke preglede:

pregled madeža – dermoskopiju

dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju

fotopomlađivanje kože

liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože

kemijski piling

uklanjanje bradavica, mekih fibroma

i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,

eketrokirurški, ugljikodioksidnim laserom

ispitivanje sluha

Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg

abdomena, testisa, kukova kod djece

Kolor depler krvnih žila vrata

Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka

Alergo test

Liječenje bolnih stanja mekim laserom

Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom

i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunktutom

Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698

Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!

Dermatovenerolog

Otorinolaringolog

Neurolog

Ginekolog

Pedijatar

Ortoped

Urolog

Kardiolog

Gastroenterolog

Endokrinolog

Reumatolog

Specijalist za

ultrazvuk

Akupunkturolog

Dječji neurolog

Dječji nefrolog

Psiholog

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

24000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

Isuse, daj mi milost da čvrsto vjerujem
kako si ti najviše boli za svakoga od nas podnio
i da svatko koga ti voliš treba i trpjeti,
tebi sličan biti, ovdje u trpljenu
a poslije smrti, u radosti i nebeskom veselju.
Gospodine, daj nam pravu poniznost
da ne budemo oholi,
već da za Isusa sve zlo ponizno i šuteći podnosimo,
a poslije smrti s Isusom uzvišeni budemo. Amen!

o. Gerad Tomo Stantić

Karmelićanska crkva u Somboru,
Isus u Getsemaniju, Ferdinand Stuflesser,
Tirolska škola 1905.